

המכתה

כְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

גְּלוּיֹן 122

פְּרֻשֵׁת מִטּוֹת־מִסְעֵי תִשְׁב"א

- עִם עֲנִינֵי 'בֵּין הַמַּצָּרִים' -

גְּלוּת וּגְאֻלָּה, בְּגִנּוּ וְחִרְבוֹן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ,
בְּגִנּוּ יְרוּשָׁלַיִם, מִשִּׁיחַ אֲדָרְכָנוּ, קוֹץ הַגְּאֻלָּה, וְכוּ'

- עִם עֲנִינֵי הָאָרִיז"ל זִיע"א -

הָאָרִיז"ל | בְּתִבְי הָאָרִיז"ל | לְמוֹד הַקְּבִלָּה | תּוֹרַת הַנִּסְתֵּר

הדפסת הגליון נתנדב

לכבוד נשמת איש האלקים

רבינו
האריז"ל

רבי יצחק
בן שלמה
לוריא

זיע"א

הרה"ל לא קדישא
ביום ה' אב

לְחִיּוֹרַת

בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה

דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

וְדַעְתִּיָּדָא

לְאֶתְנַגְלִיא

לְעֶתִיד־לָבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות

רבינו נחמן מברסלב זיע"א

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁתַּי מִטּוֹת

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת וְכוּ',

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (במדבר ל. ב.)

"הַנְּבִיאִים נִתְּנָבְאוּ בִּכְהָ אָמַר ה', נֹסֵף עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, שְׁתַּנְּבֵא: בְּזֶה הַדְּבָר" (רש"י)

א.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"א ה, א-ב)

צָרִיד כָּל אָדָם לְרֹאוֹת וּלְעֵיִן בְּכָל־עֵת
בְּתַקוּן־הָעוֹלָם, וּלְמַלְאוֹת הַסְּרוּן
הָעוֹלָם, וּלְהַתְּפַלֵּל בְּעִבּוּרָם.

וְעֵינָיִן הַתְּפִלָּה הֵן בְּשָׁנֵי פָּנִים - קִדְּם גְּזֵר־
דִּין אִי־צָרִיד לְהַלְבִּישׁ הַתְּפִלָּה, אֲבָל
לְאַחַר גְּזֵר־דִּין צָרִיד לְהַלְבִּישׁ הַתְּפִלָּה, כִּדִּי
שֶׁלֹּא יִבְיִנוּ הַמַּלְאָכִים וְלֹא יִקְטָרְגוּ.

וּכְשֶׁעוֹשִׂין הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה כָּל־
כֶּה, עַד שֶׁאֵין רוּצָה בְּשׁוֹם
שְׂכָר עוֹלָם־הַבָּא, אֲלֵא שִׂיזְמִין לוֹ הַקְּדוּשָׁי־
בְּרוּךְ־הוּא מִצְוָה אַחֶרֶת בְּשְׂכָר מִצְוָה זֹאת -
יְכוּלִין לִידַע בֵּין קִדְּם גְּזֵר־דִּין לְאַחַר גְּזֵר־דִּין.

וְזֶהוּ הַחֲלוּק שֶׁבֵּין נְבוֹאָת מֹשֶׁה רַבְּנוּ, לְבֵין
נְבוֹאָת שְׂאֵר נְבִיאִים, כְּפִרוּשׁ רִש"י
(במדבר ל. ב.): **"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת
וְכוּ', זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' "**, פִּרְשׁ רִש"י:
**"כָּל הַנְּבִיאִים נִתְּנָבְאוּ בְּכַה אָמַר ה', נֹסֵף
עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה שֶׁהַתְּנַבֵּא בְּזֶה הַדְּבָר"**.

כִּי בַּחֲנִינָת "כַּה" - הוּא 'אֶסְפְּקִלְרִיא שְׂאִינָה
מְאִירָה'. וְ"זֶה הַדְּבָר" - הוּא בַּחֲנִינָת
'אֶסְפְּקִלְרִיא הַמְּאִירָה'.

וְאֵלּוּ הַשְּׁתֵּי בַּחֲנִינּוֹת נְבִיאוֹת, יֵשׁ בְּעִבּוּדֵת־
הַבּוֹרָא: יֵשׁ הָעוֹשֶׂה הַמִּצְוָה בְּשְׂכָר

עוֹלָם־הַבָּא, שְׂאִינּוּ נִהְנָה מִהַמִּצְוָה בְּעִצְמָהּ,
שְׂאֵלּוּ לֹא הָיוּ נּוֹתְנִין לוֹ עוֹלָם־הַבָּא, לֹא הָיָה
עוֹשֶׂה אוֹתָהּ, וְזֶה בַּחֲנִינָת "כַּה", 'אֶסְפְּקִלְרִיא
שְׂאִינָה מְאִירָה', כְּמוֹ שֶׁרֹּאֶה אֵיזָה דְּבָר
מְרַחוּק, בֵּין עוֹשֶׂה הַמִּצְוָה בְּשִׁבִּיל שְׂכָרָה
הַבָּא לְעֵת רַחוּק.

וְ'שְׁלוֹם שְׂכָר' נִקְרָא בְּשֵׁם 'נְבִיא' - כִּי
"יָבֵא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמוֹתָיו"
(תהלים קכו, ב), רִאשִׁי־תְבוּת 'נְבִיא' - וְשֵׁם
בְּפִסּוּק הַזֶּה נִרְמַז עַל 'שְׁלוֹם שְׂכָר': "הַלּוֹד
יִלֵּךְ וּבִכָּה נוֹשֵׂא מִשְׁדֵּי הַזֵּרַע", שְׁמִצְטַעַר
בְּעִשְׂתָּהּ. "בֵּא יָבֵא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמוֹתָיו",
שִׁישְׁמַח לְעֵתִיד כְּשִׁיקְבַּל שְׂכָר הַמִּצְוֹת.

אֲבָל נְבִיא שְׁתַּנְּבֵּא בְּ"זֶה הַדְּבָר", שְׂאִינּוּ
רוּצָה בְּשְׂכָר הַמִּצְוֹת, אֲלֵא בַּמִּצְוָה
בְּעִצְמָהּ כִּנ"ל, נִמְצָא שְׁעוֹלָם־הַבָּא שְׂלוֹ
בַּהַמִּצְוָה בְּעִצְמָהּ.

וְזֶה בַּחֲנִינָת 'נְבִיא', הֵינּוּ 'שְׁלוֹם שְׂכָר',
בַּבַּחֲנִינָת "זֶה הַדְּבָר", בַּבַּחֲנִינָת
'אֶסְפְּקִלְרִיא הַמְּאִירָה', כְּמוֹ אָדָם הַרֹּאֶה דְּבָר
מְקֻרֵב בְּרֵאִיָּה יָפָה וּבְרָהּ, כְּמוֹ־כֵן נִהְנָה
מִהַמִּצְוָה בְּעִצְמָהּ, וּשְׂכָרוֹ נִגְדַּ עֵינָיו.

וְכִי שֶׁהוּא בַּמְּדַרְגָּה הַזֹּאת - הוּא יְכוּל לִידַע
בֵּין קִדְּם גְּזֵר־דִּין לְאַחַר גְּזֵר־דִּין וְכוּ'.

ב.

(שיחות ה"ר"ן רב)

יֵשׁ חֲלוּק בֵּין הַחֲדוּשֵׁי־תוֹרָה שְׁמַנְגְּלִין
הַצְּדִיקִים, כְּעֵין שְׂאִמְרוּ רַז"ל (בבמות
מט:): "שִׁישׁ חֲלוּק בֵּין נְבִיא בְּ'אֶסְפְּקִלְרִיא

שאינה מאירה, לנבואת משה רבנו עליו- השלום שהיה ב'אספקלריא המאירה'."

ועל-כן שאר הנביאים התנבאו ב"כה אמר ה'" - שהוא בחינת אספקלריא שאינה מאירה. אבל 'משה' אמר "זה הדבר" - שהוא דבר ברור, בחינת אספקלריא המאירה פמובא בפרוש רש"י פרשת מטות (במדבר ל, ב.).

וכמו-כן יש בחינת חלוקה הזוה בין החדושי-תורה של הצדיקים. פי יש צדיקים שאומרים חדושי-תורה אמתיים, ומכניסים אותם באיזה פסוק או מאמר רז"ל, אבל אין מכונים ונכנסים היטב בתוך דברי המקרא וכו' רק באיזה רמז וסמיכות בעלמא, וזה בחינת נביא ב'אספקלריא שאינה מאירה, שאינו מתנבא רק בבחינת "כה אמר ה'" וכו'.

אבל יש צדיקים נוראים שהם בבחינת 'משה', שחדושי-תורתם הם ברורים וזכים כשמש, ומבארים ומפרשים היטב בהפסוק או מאמר רז"ל שמכניסים אותם בהם. וזה בחינת אספקלריא המאירה, בחינת "זה הדבר" - פי דבריהם מבארים ומפרשים היטב בהמקרא וכו' שהם מפרשים כפי דרכם.

"איש פי ידר נדר וכו'. בין איש לאשתו" (במדבר ל, ג-יז) - עניני 'נדרים' - "פתח חרטה"

ג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, ב-ג-ד)

להקים אמונה הנפולה, היא על-ידי נדר' - שידר איזהו נדר' ויקים מיד. ועל-ידי-זה ישוב ל'אמונת-חכמים'.

פי כשאין לו אמונת-חכמים, זה בחינת 'הסתלקות החכמים, בחינת פלא', בבחינות (ישעיה כט, יד): "הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חכמת חכמיו", ודרשו חז"ל (איכה-רבה א, לז): "על סלוקן של חכמים".

ותקונו של הפלאה הזאת, של סלוקן של חכמים: 'הפלאה של נדר' - בבחינת (במדבר ו, ב): "פי יפלא לנדר נדר". פי על-ידי ה'נדר' - הוא עולה לשרש שהחכמים משרשים שם, בחינת "פליאות חכמה" (ספר יצירה פ"א מ"א), ויודע ומפיר מעלות החכמים, ועל-ידי-זה הוא שב ומאמין בהם.

וזה בחינת (ישעיה כה, א): "אודה שמך פי עשית פלא, עצות מרחק אמונה אמן". הינו על-ידי בחינת נדר', בחינות פלא, נתתקן אמונת-חכמים' שעצתם מרחוק, בבחינת: "ממרחק תביא לחמה" (משלי לא, יד).

פי "דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר" (ירושלמי ראש-השנה פ"ג ה"ה), שהחכמים למדים דבריהם ממקומות רחוקים שבתורה, שזה נמסר להם לדרש התורה לכל חפציהם, בשלש-עשרה מדות, ומחיבין אנחנו להאמין לכל דבריהם.

ועל-ידי-זה יקום מהולאת הזאת שלא האמין עד עכשו שום אדם שיש לו שום רפואה על מפתו. ומתקן בחינות ידים' של מלאכים. ועל-ידי-זה מתנוצצים בו אורות האבות. ועל-ידי-זה זוכה לענג-שבת, הינו בחינת אכילה בקדשה.

ועל-ידי-זה זוכין לבטל הפעס. ולהכניע ולהפיל האויבים והשונאים.

ועל־ידי־זה יפל שער דסטרא־אחרא, וזוכין לביאת משיח, ויבנה 'שערי הקדשה'.

היום, ואחר־כך אף־על־פי שהיה קשה עליו מאד, היה מִכְרַח לַעֲשׂוֹת מַחֲמַת הַנֶּדֶר. וכן עָשָׂה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים.

ד.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א סו, ב)

על־כֵּן מוֹעִיל תְּשׁוּבָה עַל עֲבֵרָה, כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הִיא 'חֲרֻטָּה', שְׁמַת־חֲרֻט עַל הָעֲבֵרָה, בְּחִינַת (נְדָרִים כב): "פֶּתַח חֲרֻטָּה", בְּחִינַת 'פֶּתַח'.

וְכֵן בְּכָל מִינֵי גְדָרִים וּסְגִיּוֹת שֶׁל פְּרִישׁוֹת מֵאִיזָה תְּאוּהָה וּמֵאִיזָה מִדָּה הָיָה רָגִיל הַרְבֵּה בְּנְדָרִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. - וְכַמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים נִשְׁבַּע עַל אִיזָה דְבָרִים בְּ"נְקִיטַת חֶפְצִי", כִּדִּי שִׁהְיֶה חֲזָק לַפְּרֹשׁ מֵאוֹתוֹ הַדְּבַר שֶׁהָיָה רוֹצֵה לַפְּרֹשׁ עֲצָמוֹ.

ה.

(לקוטי־מוהר"ן ח"ב כז)

הַנֶּדֶר שֶׁנִּגְדַרְוּ, צְרִיכִין לְשַׁלֵּם מִיָּד. וְהַמֵּאֲחֵר נִדְרוֹ, גֹּרֵם אֵלּוֹ הָאֲרֻבַּע מִדּוֹת: עֲבוּדָה־זָרָה, גְּלוּי־עֲרִיזוֹת, שְׁפִיכוֹת־דָּמִים, לְשׁוֹן־הָרַע. - וְעַל־יְדֵי שְׁמַת־כְּלִין לְהַטִּיל הַמִּשְׁאֵי עַל כָּל אֶחָד פְּרָאוֹי לוֹ, עַל־יְדֵי־זוּכִין לְהַתְּרַת־נְדָרִים, וְעַל־יְדֵי־זוּכִין מֵאֲרֻבַּע מִדּוֹת הַנ"ל.

ז.

(אבני־הַבְּרָזֶל, טִיחוֹת־וְסִפּוּרִים מִמוֹהֲרַנ"ת טו; טִיח־שְׂרָפִי־קֹדֶשׁ ח"א תקיב)

כְּשֶׁסָּפַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת (בְּשִׁבְחֵי־הַר"ן ח"א טו) מִדְרָכֵי עֲבוּדָתוֹ, אָמַר: "וְהִיִּיתִי רָגִיל בְּנְדָרִים!" - שָׁאַל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנ"ת: הֲלֹא עַל־פִּי דִין הַגְּמָרָא (נְדָרִים ט. כב): "אִין נָכוֹן לְנֶדֶר"?! - הִשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ: "דָּאם מִיִּינַט מְעַן אַזְזִינַע 'שְׁלִימְזֶל־נִיקַעַס' וְוִי אִיהֵר!" [הַגְּמָרָא הִתְכַּוֵּן לְאֲנָשִׁים כְּמוֹכֶם 'שְׁלִימְזֶלִים']. (וְעַיֵן בְּשִׁלְחוֹן־עֲרוּךְ יוֹרְדֵי־דָעָה רג, וד; וּבְלִקוּטֵי־הַלְכוֹת 'בְּרַפְת־הַשְּׁחַר' ה, צ).

דְּאִיתָא (וַיִּקְרָא־רַבָּה לוֹ, ב): שְׁבַשְׁבִּיל שְׂרָאָה מֹשֶׁה בְּסִבְלוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת ב, יא): "וַיֵּרָא בְּסִבְלוֹתָם", דְּהֵינּוּ שֶׁנָּתַן לֵב עַל סִבְלוֹתָם שֶׁהָיוּ מִכְּבִידִין עֲלֵיהֶם, וְהָעֲבוּדָה הַשִּׁיף לְאִישׁ נָתַנו עַל אִשָּׁה, וְכֵן לְהַפֵּךְ. וְהָיָה מֹשֶׁה מִסְתַּכֵּל עַל זֶה, וְהַפֵּךְ הַדְּבַר וְנָתַן עַל כָּל אֶחָד הָעֲבוּדָה הָרָאוֹי לוֹ, מִה שְׂרָאוֹי לְאִישׁ וְכו'. וְכֵן בֵּין אֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן וְכו'. וְאָמַר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: שְׁעַל־יְדֵי־זוּכִין תִּזְכָּה לְהַתִּיר נֶדֶר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ גַם־כֵּן (בְּמִדְבָר ל, יז): "בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ" וְכו'.

ח.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי נְדָרִים וְשְׁבוּעוֹת')

- [א] מִי שֶׁנִּזְדַּק מִשְׁבוּעַת שְׁקָר, בּוֹדָאֵי לֹא יַעֲבֹר עַל "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר" (אֲהַבָּה י).
- [ב] עַל־יְדֵי עֲזוֹת מְצָח, נֶעֱנַשׁ בְּבִגְדִים, גַּם עַל־יְדֵי שְׁבוּעוֹת (בְּגָדִים ג).
- [ג] בְּעִוּוֹן נְדָרִים, בְּנִים מֵתִים (בְּנִים יב).
- [ד] בְּעִוּוֹן נְדָרִים, בְּנִים מֵתִים כְּשֶׁהֵם קֹטְנִים (בְּנִים נו).

ו.

(שְׁבַח־הַר"ן ח"א טו)

וְהָיָה רָגִיל בְּנְדָרִים מְאֹד מְאֹד, שְׁכַמָּה פְּעָמִים כְּשֶׁבֵּא הַיּוֹם, קָבַל עָלָיו בְּנֶדֶר כָּל סֹדֵר הָעֲבוּדָה שֶׁהָיָה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ

[ה] הַרְהוּרֵי עֲבוּדָה־זָרָה, וְהַרְהוּרֵי זְנוּת, וְשְׁפִיכוֹת־דָּמִים, וְלְשׁוֹן־הָרַע - הֵם בָּאִים עַל מִי שֶׁרָגִיל בְּנְדָרִים. אָבֵל נִתְבַּטְּלִים עַל־יְדֵי

המנהיג שבועיר, המסדר הגביות והמסים על כל אחד ואחד לפי ערכו שיוכל לסבל (הרהורים ח"ב יב; התנשאות ח"ב ו).

[ו] על-ידי שבועות וקללות, באים מחשבות רעות (הרהורים לב).

[ז] מי שנדר, ולא שלם נדרו, הקדוש-ברוך-הוא מביא עליו יסורין. וכששיתק, נחשב לו כאלו שלם נדר (המתקדין יט).

[ח] על-ידי נדר, נתעבב החמה של השם-יתברך (המתקדין מא).

[ט] להמתיק הדין, תאמר 'פרשת נדרים' (במדבר ל), ומשניות של 'מסכת שבועות' (המתקדין פז).

[י] מי שהוא בעסן, ידר נדר וישלם תכף, על-ידי-זה יבטל ממנו הפעם (בעס כ).

[יא] על-ידי השבועה נפרת [נכרת] **ההשתוקקות של אדם**. [במראי-מקומות של הרב מטשעהרין ז"ל: כאן יש ספק אם צריך לומר-נכרת (בסגל מתחת לרי"ש) או צריך-לומר נכרת (בפתח מתחת לרי"ש). ושמעתי בשמו ז"ל שאמר: "ששתי הגרסאות אמת". ולא באר דבריו ז"ל]. (נפילה ז).

[יב] הנדרים והנדבות, מביאין שמחה (עצבות ח"ב ו; שמחה ח"ב ב).

[יג] על-ידי שבועה, בא פאב עינים (ראיה ח"ב ה).

[יד] עיר שיש בה שבועות, תחרב ותהרס חסו-ושלום (שבועה א).

[טו] על-ידי שבועות שקר, נופלים מאמונה (שבועה ב; אמונה לה).

[טז] למוד מסכת שבועות, מסגל לירידת הגשם (שבועה ג).

[יז] על-ידי שבועת שקר, באין הרהורי נאוף (שבועה ד; נאוף נד).

[יח] מי שהוא רגיל בשבועות, מחשבות-רעות באים לו תמיד (שבועה ה).

[יט] על-ידי העברת השבועה, אין תקומה במלחמה (שבועה ו; מריבה א).

[כ] מי שעובר על השבועה, בידוע שאינו מכבד יראי-השם (שבועה ז).

[כא] על כל עברות שבתורה, נפרעין ממנו. וכאן - ממנו, וממשפחתו, ומכל העולם כלו, וממנו נפרעין לאלתר (שבועה ח).

[כב] דברים שאין אש ומים מכלין אותם, שבועות שקר מכלין אותן (שבועה ט).

[כג] מי שנדר איזהו נדר, אין מקבלין תפלתו עד שישלם את נדרו (תפלה עג).

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים" (במדבר לא. ב) - ענין ה'נקמה' באמות-העולם ובשונאים -

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד, ו)

כשנתגלה הרצון, שהכל ברצונו יתברך - אזי יודעים: שכל השעבודים והגלות, וכל ההכפדות של העפושם שהם מכבידים עלינו - על כלם ינקם בהם הוא יתברך ויגאלינו מידם.

אבל כשפוגרים חסו-ושלום, שהכל על פי חיוב הטבע, אין שייך נקמה בהם, מאחר שהכל מתנהג רק על פי סדר הטבע חסו-ושלום.

וזה בחינת (תהלים נח, יא): "ישמח צדיק כי חזה נקם, פגעמו ירחץ בדם הרשע". "פגעמו דיקא" - הינו: על-ידי "שלש פעמים בשנה" (שמות כג, יז; לד, כג-כד; דברים טז, טז), שהם

"וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר לא. ה.)

"שנמסרו על-פרחן" (רש"י)

יא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ס)

וְזָהוּ: "וּמוֹסְרָךְ לַמַּלְכוּת" (פסחים קיב. פשהיה רבי עקיבא בתפיסה, אמר לו רבי שמעון בן יוחאי: רבי למדני תורה, ואם לאו, אני אומר ליוחאי אבא 'ומוסרך למלכות') - 'מסירה' הוא לשון 'בעל-פרחן', כמו שכתוב (במדבר לא. ה.): "וַיִּמְסְרוּ מֵאֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל", פֶּרֶשׁ רֶש"י: "שֶׁנִּמְסְרוּ בְּעַל-פְּרָחִים" - כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, יָבִיא אֶת רַבִּי עֲקִיבָא בְּעַל-פְּרָחוֹ לַמַּלְכוּת, לְבַחֲנֵית גְּדֻלוֹת, עַל-יְדֵי שֶׁהוּא יֹאמֵר תּוֹרָה (עין בפנים).

"וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הִרְגוּ בְּחֶרֶב" (במדבר לא. ח.)

יב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רלד)

כַּנְגָד כָּל מַעֲשֵׂה שֶׁל צַדִּיק, יֵשׁ כַּנְגָדוֹ רַע, דְּהֵינּוּ שֵׁישׁ כַּנְגָדוֹ מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל רָשָׁעִים, שֶׁגַם לָהֶם אֵרֶע פִּיּוּצָא בְּזָה. כְּגוֹן שֶׁמְצִינּוּ: "שֶׁפִּנְחָם עָשָׂה דָּבָר גְּדוֹל שֶׁפָּרַח בְּאוִיר" (תרגום-יונתן במדבר לא. ח; מדרש ילקוט 'מטות' רמז תשפה).

וּכְנָגָד זֶה יֵשׁ מַעֲשֵׂה שֶׁל רָשָׁע: "שֶׁגַם בַּלְעָם פָּרַח בְּאוִיר" (שם). - וְכֵן פִּיּוּצָא בְּזָה, כִּי הִרְע לְעַמַּת הַטּוֹב.

הַיָּמִים-טוֹבִים, שֶׁעַל-יָדָם נִתְגַּלָּה הַרְצוֹן - עַל-יְדֵי-זֶה: "וַיִּשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נֶקֶם" וְכו'.

י.

(עלים-לתרופה, יוס'ו ערב-שבת-קדש במדבר תקצב)

וְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ יִשְׂמַח נַפְשֵׁיכֶם מִהֲרָה, וַיֵּרְאוּ שׁוֹנְאֵינוּ וַיְבוֹשׁוּ. וְקוֹיֵתִי לַהֲשֵׁם, שִׁיְהִיָּה מַפְלָה גְדוֹלָה מִהֲרָה לְכָל שׁוֹנְאֵיכֶם וְרוֹדְפֵיכֶם, כִּי לֹא יַחְרִישׁ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עַל בְּזִיוֹנוֹת וְרִדִּיפוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁרָדְפוּ אֶתְכֶם חָנָם, בְּפָרֵט כִּי שָׁלְחוּ יָד בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּבִזְיוֹנוֹת כְּאֵלֶּה.

וְאִם דְּרָכֵי טוֹבוֹ שֶׁל אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַנוֹרָא וְהַנְּשָׁגָב זְכַר צַדִּיק וְקְדוֹשׁ לְבָרָכָה, הֵם עַד אֵין-סוּף, וְאָרִיכוֹת אַפּוֹ בְּלִי שְׁעוֹר, וּמַחֲמַת זֶה עַל-פִּי-רַב, אֵין רוֹאֵין נֶקְמָה תַּכְּף בְּרוֹדְפָיו וְכו' - אַף-עַל-פִּי-כֵן, בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חִלּוּל-הַשֵּׁם וּבְזִיוֹן כְּזֶה הַנוֹגֵעַ עַד הַנֶּפֶשׁ - אֵין דְּרָכּוֹ לַהֲחָרִישׁ.

וּמִבְטָחֵנִי בַּחֲסִדּוֹ יִתְבָּרַךְ, שִׁיקִים מִהֲרָה (תהלים יב. ו): "מִשֵּׁד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֲבִיוֹנִים, עֲתָה אָקוּם יֹאמֵר ה'" וְכו', יְבוֹשׁוּ וַיִּחַפְּרוּ יַחַד כָּל שׁוֹנְאֵינוּ, יִפְּלוּ וְלֹא יִקוּמוּ.

וְזָכוֹת אַבוֹתָם יַעֲמֵד לָהֶם, שִׁיְהִיָּה לָהֶם מַפְלָה גְדוֹלָה מִיָּד, כִּי אִם לֹא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם יִהְיוּ נֹאבְדִין וְנִעְקָרִין לְגַמְרֵי מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, כִּי לֹא דָבָר רִיק הוּא מַה שֶׁעָשׂוּ, "שִׁתּוֹ בְּשָׁמַיִם פִּיָּהֶם" וְכו' (תהלים עג. ט), "ה' יָרִיב רִיבוֹ", "ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחְרְשׁוּן" (שמות יד, יד).

"וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל. וַיֹּאמֶר וְכוּ' הַחַיִּיתֶם כָּל נִקְבָה. הֵן הִנֵּה הָיוּ וְכוּ' בַדְּבַר בְּלָעַם. וְכָל אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ וְכוּ'. וַיִּקְרְבוּ אֶל מֹשֶׁה הַפְּקָדִים וְכוּ'. וַיֹּאמְרוּ וְכוּ'. וַנִּקְרַב אֶת קַרְבֵּן ה' וְכוּ' לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ לִפְנֵי ה'" (במדבר לא, יד-טו-טז-יז-מח-מט-נ)

דַּעַת דְּקַלְפָּה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (קְהֵלֶת ז, יד): "אֵת זֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹקִים".

וְזֶה שְׂכֵתוֹב (במדבר כד, טז): "וַיֵּדַע דַּעַת עַלְיוֹן", וְדַרְשׁוּ רַז"ל (בְּרֵכוֹת ז): "שִׁידַע מְתֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹעֵס".

כִּי כְּשֶׁהִדַּעַת אֵינּוּ בִישׁוּב - אַזִּי יֵשׁ כְּעֵס, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (פְּסָחִים סו:): "כָּל הַכּוֹעֵס חֲכָמְתוֹ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ". וְלִפְיֻכָּד כְּשֶׁכָּעַס מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַלְיוֹהַשְּׁלֹם עַל אֲנָשֵׁי הַצָּבָא' כְּשֶׁבָאוּ מִמִּדְיָן, נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַדַּעַת, וְהִצְרִיךְ 'אַלְעָזָר' לֹאמַר הַלְכוֹת טְבִילוֹת כְּלִימ' (רש"י במדבר לא, כא).

וְכִשְׁהִדַּעַת שְׁלָם - אַזִּי אֵין כְּעֵס, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (ישעיה יא, ט): "לֹא יָרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדוֹשִׁי, כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעָה".

וְ'בְלָעַם' הִיָּה מִסְתַּכֵּל בְּדַעַת דְּקַלְפָּה, שֶׁהוּא 'מוֹתְרוֹת' שֶׁל 'דַּעַת עַלְיוֹן', וְכִשְׁמִשְׁתַּנֵּה, יֵדַע שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכַעַס. נִמְצָא: שֶׁ'בְלָעַם' הוּא 'דַּעַת דְּקַלְפָּה', וְעַל-יַדֵּי דְבִוְרֵיו הוֹלִיד אֲוִירִים אֲרִסִּים שֶׁל נְאוּף.

לָזֶה כְּשֶׁבָאוּ מִמְּלַחְמַת מִדְיָן, נֹאמַר (במדבר לא, יד-טו-טז): "וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל, וַיֹּאמֶר הַחַיִּיתֶם כָּל נִקְבָה, הֵן הִנֵּה הָיוּ בַדְּבַר בְּלָעַם". 'בַּדְּבַר' דִּיקָא - כִּי עַל-יַדֵּי דְבִרְיוֹ, שֶׁהוּא 'הַתְּגַלּוֹת הַדַּעַת שְׁלוֹ', הוֹלִיד נְאוּף בְּמִדְיָן.

וְלִפְיֻכָּד כְּשֶׁבָאוּ מִמְּלַחְמוֹת מִדְיָן, כְּתִיב (שם שם, מח-מט-נ): "וַיִּקְרְבוּ אֶל מֹשֶׁה רָאשֵׁי הַפְּקָדִים וְכוּ', וַיֹּאמְרוּ וַנִּקְרַב אֶת קַרְבֵּן ה' וְכוּ', לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ לִפְנֵי ה'". וְדַרְשׁוּ רַז"ל (שַׁבָּת סד): "שִׁכָּךְ אָמְרוּ: אֵף-עַל־פִּי שְׁמִידֵי עֵבֶרָה יִצְאָנוּ, מִיַּדֵּי הַרְהוּר לֹא יִצְאָנוּ".

יג.

(לקוטי מוהר"ן ח"א מג)

הַדְּבוּרִים שֶׁל רָשָׁע 'בְּרַדְדַעַת', מוֹלִידִים נְאוּף בְּהַשׁוּמַע - כִּי ה'זִוּוּגִים' נִמְשָׁכִים מֵה'דַּעַת', כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (בְּרֵאשִׁית ד, א): "וְהָאָדָם יֵדַע אֶת חוֹה אִשְׁתּוֹ", וְכִתִּיב (במדבר לא, יז): "כָּל אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ".

אֵךְ יֵשׁ זִוּוּג דְּקַדְשָׁה, הוּא הַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיקִים וְלַתּוֹרָה וְלַהֲשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ, זֶה נִמְשָׁךְ מִדַּעַת דְּקַדְשָׁה. וְזִוּוּגִים שֶׁל עֵבֶרָה, נִמְשָׁכִים מִדַּעַת דְּקַלְפָּה. - וְה'דְּבוּר' הוּא 'הַתְּגַלּוֹת הַדַּעַת' וְכוּ'. וְכִשְׁרָשַׁע מְדַבֵּר וּמוֹצִיא מִפִּיו הַבְּלִים, מוֹלִיד אֲוִירִים אֲרִסִּים שֶׁל נְאוּף, וְהַשׁוּמַע מִמֶּנּוּ הַדְּבוּרִים, מַכְנִים בְּגוּפוֹ אֶלּוֹ הָאֲוִירִים.

וְלִפְיֻכָּד בְּ'בְלָעַם' "שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת 'דַּעַת דְּקַלְפָּה'" (עַרְצִיִּים ש"ח פ"ד; שַׁעַר הַפְּסוּקִים בְּלֻק), כְּמוֹ שֶׁדַּרְשׁוּ חַז"ל (סְפָרֵי בְּרַכָּה טז; בְּמִדְבַר-רַבָּה יד, ט; זֵהָר שְׁמוֹת כֹּא: בְּלֻק קצג): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים לד, י): "לֹא קָם כְּמֹשֶׁה וְכוּ', "בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲבָל בְּאֲמוֹת קָם, וּמִנּוּ בְלָעַם" - כִּי "מֹשֶׁה הוּא דַּעַת" (זֵהָר פְּקוּדֵי רכא), וְלָזֶה "נִקְרָא דוֹרוֹ דוֹר דַּעָה" (וַיִּקְרָא-רַבָּה ט, א).

וְלִכְּךָ "כְּשֶׁנִּטְלוּ מוֹזָב עֲצָה מִמִּדְיָן, אָמְרוּ לָהֶם: אֵין כּוּחוֹ אֶלָּא בְּפָה" (במדבר-רַבָּה כ, ד; תְּנַחוּמָא בְּלֻק ג) - כִּי ה'פָּה' הוּא 'הַתְּגַלּוֹת הַדַּעַת'. "אָמַר מוֹזָב: אֵף אָנוּ נְבוֹא עֲלֵיהֶם בְּאָדָם שֶׁכּוּחוֹ בְּפָה" (שם) - כִּי הוּא גַם-כֵּן

פרשת 'טבילת כלים' (במדבר לא, כא-כב-כג-כד)

י.ד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מג)

כְּשֶׁהִדַּעַת אינו בִּישׁוּב - אֲזִי יֵשׁ כַּעַס, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (פסחים סו:): **"כָּל הַבוֹעֵס חֲכָמְתוֹ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ"**. וּלְפִיכֵן כְּשֶׁכַּעַס מ'מִשָּׁה רַבָּנוּ' עָלִיזָה שְׁלוֹם עַל אֲנָשֵׁי הַצָּבָא' כְּשֶׁבָאוּ מִמִּדְיָן, נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַדַּעַת, וְהֶצְרַךְ 'אֶלְעָזָר' לֹאמַר הַלְכוּת 'טְבִילוֹת כָּלִים' (רש"י במדבר לא, כא).

"כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ"
(במדבר לא, כג)

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ד, ה-ו)

עַל-יָדֵי 'וְדוֹי דְּבָרִים' לְפָנַי 'תִּלְמִיד־חֻכָּם', נִתְתַּקֵּן בְּחֵינַת 'מַלְכוּת'. וְזֶה בְּחֵינַת הַחֲזָרַת הַמַּלְכוּת לְשָׂרְשָׁהּ, כִּי שָׂרֵשׁ הַמַּלְכוּת הוּא אֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סנהדרין קא:): **"לָמָּה טָעָה נְבֹט, שָׂרָאָה שִׁיָּצָא אֵשׁ מֵאֲמָתוֹ"**. וְהַתּוֹרָה נִקְרְאת 'אֵשׁ', שֶׁמֶשֶׁם הַמַּלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ירמיהו כג, כט): **"הֲלוֹא כֹה דִּבְרֵי כָּאֵשׁ"**, וּכְתִיב (משלי ח, טו): **"בִּי מַלְכִים יִמְלְכוּ"**. וְעַקֵּר הַתּוֹרָה הֵם הַתִּלְמִידֵי חֻכָּמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (מכות כב:).

וְזֶהוּ (במדבר לא, כג): **"כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ"**. "דָּבָר" - זֶה בְּחֵינַת 'מַלְכוּת', שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּתוֹךְ הַטְּמָאָה, בְּתוֹךְ חֲמִימוֹת הַיָּצֵר, כְּמוֹ (קדושין פא:): **"נִנְרָא בִּי עֵמָרִם"**. "תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ" - תְּקוּנוֹ עַל-יָדֵי אֵשׁ, הֵינּוּ 'וְדוֹי דְּבָרִים' לְפָנַי 'תִּלְמִיד־חֻכָּם'.

טז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קנו)

מָה שֶׁמְדַבְּרִים בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, הוּא בְּחֵינַת 'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ'. וְצָרִיךְ לְחַדֵּשׁ תָּמִיד, לְבַקֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּתַחֲנוּנִים וְדַבְּרֵי רְצוּנִים חֲדָשִׁים. וְלִזְכוּת לָזֶה, צָרִיךְ 'טְהַרַת הַלֵּב'.

וְ'טְהַרַת הַלֵּב' - הוּא עַל-יָדֵי שְׂמֵת־לֵהַב וּבוֹעֵר לְבוֹ לְהַשִּׁיב־יִתְבַּרֵּךְ, כִּי נֶגֶד שְׂמֵת־לֵהַב וְנִבְעֵר לְעֵבֶרָה אוֹ לְתַאֲזָה רָעָה חֲסִי־שְׁלוֹם, שְׂמֵזָה נִטְמָא לְבוֹ, צָרִיךְ שִׂיתְלַהֵב וְיִבְעֵר לְבוֹ לְהַשִּׁיב־יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי־זֶה יִטְהַר לְבוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר לא, כג): **"כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ"**.

"בְּנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן" (במדבר לב, ב)
"תְּרַבּוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים" (במדבר לב, יד)

יז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קג)

אֵיתָא בַּגְּמָרָא (סנהדרין דף צא:): **"כָּל הַמוֹנֵעַ הַלְכָה מִפִּי תִלְמִיד, כְּאִלּוּ גּוֹזְלוֹ מִנְחַלַת אָבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג, ד): 'תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מִזְרָשָׁה' וְכוּ"**.

וְכִיּוֹן שָׂרָאָה מִשָּׁה, שֶׁבְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גֹד מְנִיאִין לֵב בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִנְחַלַת אָבוֹתָם, בְּשִׁבִיל זֶה קָרָא לָהֶם: **"תְּרַבּוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים"** (במדבר לב, יד), וְתַרְגָּם אוּנְקְלוֹס: **"תִּלְמִידֵי גְבֻרִיא חֵיבִיא"**. הַדָּבָר הַזֶּה קִבְּלָתָם מִרְבֵּנִיכֶם, שֶׁרַבְּכֶם גָּזַל מִכֶּם 'הַלְכוּת', וְ'הַלְכוּת' הֵם 'נְחַלַת אָבוֹת' פְּנ"ל. וְעַתָּה גַם אַתֶּם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי אָבוֹתֵיכֶם, וְרְצוּנְכֶם לְגֹזֵל מִיִּשְׂרָאֵל נְחַלַת אָבוֹתָם.

וּבְבֵּאֵ־בִתְרָא (ח: - על דְּנִיָּאל יב, ג):
 "וּמַצְדִּיקִי
 הַרְבִּים
 כְּפּוֹכְבִּים, אֵלּוּ מִלְּמַדֵּי תִינוּקוֹת". וְעַכְשָׁו
 שְׂרָאָה, שֶׁהֵם מְחִיבִים רַבִּים' שְׁמַנְיָאִין לֵב בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, מִסְתַּמָּא גַם רַבִּים אֵינֶם 'מַצְדִּיקִי
 הַרְבִּים, אֶלָּא מְחִיבֵי הַרְבִּים'. בְּשִׁבִיל זֶה
 קָרָא לָהֶם: "תְּרַבּוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים", וְתַרְגָּם
 אוּנְקְלוֹס: "תְּלַמִּידֵי גְבַרְיָא חִיבִיא".

ית.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קד)

אֵיתָא בַּמְדַּרְשׁ (הוּבָא בְּסִפְרֵי-חֲסִידִים קלז,
 וּבְרֵאשִׁית-חֲכָמָה שֶׁעַר עֲנָנָה פ"ה): "בְּשִׁבִיל
 שְׂאֵמֹר מִשָּׁה לְבַנֵּי גָד (בַּמְדַּבֵּר לֵב, יד): 'תְּרַבּוֹת
 אֲנָשִׁים חֲטָאִים' - נַעֲנֵשׁ, שֶׁבֶן בְּנֵי עֶבֶד
 לְפָסֶל מִיכָה".

וְהַדְּבָר קָשָׁה: מָה עֲנִין זֶה שֶׁל "תְּרַבּוֹת
 אֲנָשִׁים חֲטָאִים", לְעֵנֶשׁ שְׁלֹו
 שְׂיַעֲבֹד בֶּן בְּנֵי עֶבֶד-הַזָּרָה?!

וְהַתְּרוּץ: כִּי אָמְרוּ חַז"ל (כְּתוּבֹת קי:): "כָּל
 הַדָּר בְּחַוְצַי-לְאַרְצָא, כְּאֵלּוּ אֵין לוֹ
 אֵלּוּק", וְאָמְרוּ חַז"ל (שַׁבָּת צז.):
 "הַחוֹשֵׁד בְּכַשְׂרִים לוֹקָה בְּגוֹפּוֹ". וּמִשָּׁה הָיָה
 חוֹשֵׁד אוֹתָם: "שְׁבַנֵּי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד אֵינֶם
 רוֹצִים בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל שׁוֹם חֶלֶק"! - נִמְצָא
 שְׂאֵין לָהֶם אֵלּוּק.

בְּשִׁבִיל זֶה נַעֲנֵשׁ בְּבֶן בְּנֵי שְׁלֹא הָיָה לוֹ
 אֵלּוּק, כִּי הֵם כְּשִׂרִים הָיוּ בְּדַבְרָא,
 כִּי רָצוּ לְטַל חֶלֶק בְּאַרְצָא גַם-כֵּן.

פְּרַשַׁת מִסְעֵי

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א)
- עניני נסיעות וטלטולים -

שמעתי בשם אדני אבי־זמני (הבעל־שם־טוב) זללה"ה: כי כל המסעות היו מ"ב, והם אצל כל אדם, מיום הולדו עד שובו אל עולמו. ולהבין זה: כי מיום הלדה והוצאתו מרחם אמו, הוא בחינת יציאת־מצרים פנוֹדע, ואחר־כך נוסע ממסע למסע, עד באו לארץ החיים העליונה וכו'. ובודאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך־הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו, לסע ממסע למסע.

(דגל־מחנה־אפרים' פרשת מסעי, עין־שם)

א.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א מ)

אֵיתָא בְּעֶשְׂרֵה־מְאֻמְרוֹת' (להרמ"ע מפאנו -
 מובא ב"לקוטי־ראובני' פרשת מסעי):
"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר י, כח),
בשביל שהטאו ב'אלה אלקיה ישראל' (שמות
לב, ד), בשביל זה יסעו בני ישראל".

נמצא: כל הנסיעות של אדם, הוא
בשביל 'קלקול האמונה', הינו
בחינת 'עבודת־אלילים'. כי אם היה מאמין
באמונה שלמה שיכול הקדוש־ברוך־הוא
להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום
נסיעה. - וזה שכתוב בעבודת־אלילים (ישעיה
ל, כב): "צא תאמר לו". 'צא', זה בחינת
נסיעה וטלטול'.

גם על־ידי 'טלטול' - מתקן את הטלטול
שגם בבביל למהלך, כמו שכתוב
(שם כח, כ): "והמסכה צרה בהתפנס".

גם על־ידי 'עבודת־אלילים' - נמנע
ה'מטר', כמו שכתוב (דברים יא, טז):

"ועבדתם אלהים אחרים וכו' ולא יהיה
מטר". וכש'אין מטר', אין 'שבע', וכש'אין
'שבע', אין 'שלוש', כמו שכתוב (תהלים עב, ג):
"ישאו הרים שלום לעם", כמו שפרש רש"י.
וכש'אין 'שלוש', אזי אין איש עוזר לחברו,
וכל אחד צריך לנסע ולטלטל ממקום
למקום בשביל פרנסתו.

גם ה'גלות' בא - על 'בטול־תורה', כמו
שכתוב (ישעיה ה, יג): "גלה עמי מבלי
דעת". ועל־ידי 'עבודת־אלילים', בא 'עצירת
גשמים', וכש'אין קמח, אין תורה" (אבות פ"ג
מ"ז).

ב.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א ריח)

דע: שלפעמים פשגגזר על האדם חס-
ושלום איזה גזרה, ואף־על־גב דאיהו
לא חזי מזלה חזי (מגלה ג), ומחמת זה רוצה
להסתיר עצמו, ומזה בא שלפעמים פתאם
האדם נוסע לאיזה מקום רחוק - כדי
להסתיר עצמו, ואף־על־פי שאינו יודע מזה,
עם־כל־זה הנפש יודעת מזה, על־כן בא לו
רצון לנסע לשם.

ולפעמים פשבא לשם, נתפרסם שם
ביותר, ויוכל להזיק לו מאד
חס־ושלום. - ומזה היה הסתלקות צדיק
גדול מאד, שפתאם רצה לנסע לארץ־
ישראל, והוא היה בעצמו יודע מזה שהיה
צריך להסתיר עצמו, ונסע על המדינה והיה
פרסום גדול, ונסתלק באותו הדרך, וכן ארע
בזמננו בסמוך השם־יצילנו.

ג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב נו)

כְּשֵׁיִשׁ לְהֶאֱדָם לֵב, אֵין שִׁיךְ אֶצְלוֹ מְקוֹם
בְּלָל, כִּי אֲדַרְבָּא, "הוא מקומו של
עולם" וכו' (בראשית-רבה סח, ט). כִּי הָאֱלֻקוֹת
הוא בְּלָב וכו'.

נִמְצָא: מִי שֵׁיִשׁ לוֹ לֵב יִשְׂרָאֵלִי, אֵין רְאוּי
לוֹ לומר שְׁמָקוֹם זֶה אֵין טוֹב
לְפָנָיו, כִּי אֵין שִׁיךְ אֶצְלוֹ מְקוֹם בְּלָל, כִּי
אֲדַרְבָּא "הוא מקומו של עולם, ואֵין הָעוֹלָם
מְקוֹמוֹ".

ד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סב)

"אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר לג, א).
אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (מוֹבָא בְּלִקְוֹט־רַאוּבֵנִי
פְּרַשְׁתַּ מַּסְעֵי): "שְׁמַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינּוּ
הַנְּסִיעוֹת שֶׁבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִין מְקוֹם
לְמָקוֹם, הֵם מְכַפְרִין עַל "אֵלֶּה אֱלֻקֵיךְ
יִשְׂרָאֵל" (שמות לב, ד), הֵינּוּ עַל פְּגָם 'עֲבוּדָה־
זָרָה'.

כִּי אֶפְלוּ כְּשֵׁאֵין עוֹבְדִין 'עֲבוּדָה־זָרָה' - יִשׁ
פְּגָם 'עֲבוּדָה־זָרָה' - כִּי 'קִלְקוּל הָאֲמוּנָה'
הֵיא גַם־כֵּן בְּחִינַת 'עֲבוּדָה־זָרָה', וְכִמוֹ
שְׁמוּבָא (בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים יא,
טז): "וְסַרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֻקִים אֲחֵרִים",
"שֶׁתִּכַּף כְּשִׁפְרִים מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוּא בְּחִינַת
'עֲבוּדָה־זָרָה". וְעַל־יְדֵי הַנְּסִיעוֹת שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, נִתְכַּפֵּר. וְ"כֹל זְמַן שֵׁיִשׁ עֲבוּדָה־זָרָה
בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אַף בְּעוֹלָם" (סְפָרֵי פְּרַשְׁתַּ רֵאֵה; רַש"י
דְּבָרִים יג, יח).

נִמְצָא: כְּשֶׁנִּתְכַּפֵּר פְּגָם 'עֲבוּדָה־זָרָה'
בְּנ"ל, נִמְתַּק ה'חֲרוֹן־אַף', וְנִמְשָׁךְ
'רַחֲמָנוּת'. - וְעַקֵּר 'רַחֲמָנוּת' הוּא: בְּבְחִינַת
(בְּרַאשִׁית מַג, יד): "וְאֵל שִׁדְיֵי יִתֵּן לָכֶם

רַחֲמִים", 'לָכֶם' דִּיקָא. שִׁיתֵּן לָנוּ הֲרַחֲמָנוּת,
שִׁימְסַר הֲרַחֲמָנוּת בְּיַדֵּינוּ, שְׂאֲנַחֲנוּ בְּעַצְמָנוּ
נִרְחַם עָלֵינוּ.

וְאֶצְלוֹנוּ הֲרַחֲמָנוּת בְּפִשְׁיטוֹת, לְהִתְרַפָּא מִן
הַחֲלִי וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כִּי אֶצְלוֹ
יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת, שְׁגָם הַחוֹלְאָת הַקָּשָׁה
וְכֹל הַיְסוּרִין הֵם הֲרַחֲמָנוּת שְׁלוֹ, כִּי בּוֹדֵאי כֹּל
מֵה שְׁעוֹשָׁה לְהֶאֱדָם, אֶפְלוּ יְסוּרִין קָשִׁים,
הַכֹּל הוּא רַק רַחֲמָנוּת. וְאֵין אָנוּ מְבִינִים
הֲרַחֲמָנוּת שְׁלוֹ, וְאֵין אָנוּ יוֹכֵלִין לְקַבֵּל אוֹתוֹ -
רַק שִׁיתֵּן בְּיַדֵּינוּ הֲרַחֲמָנוּת.

וְזֶהוּ: 'יִשְׂרָאֵל' - רַאשִׁי־תְבוּת: אֵל־ל שִׁדְי־
י יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים - כִּי ה'רַחֲמָנוּת'
נַעֲשָׂה, עַל־יְדֵי "מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", בְּנ"ל.

ה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב עו)

"יִשְׂרָאֵל נַעֲשִׂים אֲדוּנִים לְבַעֲלֵיהֶם"
(סִנְהֶדְרִין קדז): - כִּי בְּכֹל מְקוֹם
שֶׁבָאֵין בְּגָלוּת, בְּתַחֲלָה הֵם כְּבוֹשִׁים בְּגוֹלָה,
אָבֵל אַחֲרֵי־כֵן נַעֲשִׂים אֲדוּנִים לְבַעֲלֵיהֶם, כִּי
כּוֹבְשִׁים אֵת הַמְּקוֹם הַהוּא שְׂפָאִים שָׁם
בְּגוֹלָה. כִּי יִשְׂרָאֵל מְרִימִין וּמַעֲלִין כֹּל
הַמְּקוֹמוֹת הַשְּׁפָלִים וְהַנְּפוּלִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ
רַז"ל (מְגִלָּה ו): "עֵתִידִין בְּתֵי תַרְטִיאוֹת
וְקַרְקָסָאוֹת שִׁילְמָדוּ בְּהֵן תּוֹרָה בְּרַבִּים,
שֶׁנֶּאֱמַר (זְכַרְיָה ט, ז): 'וְנִשְׂאָר גַּם הוּא לְאֱלֻקֵּינוּ'
וְכוּ". כִּי יִשְׂרָאֵל מַעֲלִין וּמַנְשֵׂאֵין כֹּל
הַמְּקוֹמוֹת הַנְּפוּלִין.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאֵין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת 'בְּנֵי
הַגּוֹלָה', כִּי אֶה־עַל־פִּי שְׂאֲחֲרֵי־כֵף
נַעֲשִׂים אֲדוּנִים, וּמְקִימִין וּמַנְשֵׂאֵין וּמַעֲלִין
הַכֹּל, אֶה־עַל־פִּי־כֵן בְּתַחֲלָה הֵם בְּגָלוּת, כִּי
הֵם נַעֲוֹנָד' בְּגָלוּת. וְעַל־כֵּן נִקְרָאֵין: 'בְּנֵי
הַגּוֹלָה', כִּי זֶה אוֹתִיּוֹת 'גּוֹלָה', רַאשִׁי־תְבוּת:

וְנִשְׁאָר גַּם הוּא לְאֻלְקִינוּ. כִּי אַחֲרֵיכֶן
מַעֲלִין וּמְנַשְׂאִין הַכֹּל, בְּבַחֲיַנֹת: "וְנִשְׁאָר גַּם
הוּא לְאֻלְקִינוּ".

ו.

(שבחי-ה'ר"ן א)

וְכָל נְסִיעוֹתַי הָיוּ בַפְּשִׁיטוֹת, כְּדָרְךָ
אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, בְּלִי שׁוּם הַתְּנַשְׂאוֹת
וּבְלִי שׁוּם פְּרָסוּם, אֲהַעֲלֶיפִי שְׂאֵז כְּבָר הָיָה
מִפְּרָסָם בְּעוֹלָם, הַזְּהִיר מְאֹד לְאֲנָשָׁיו שֶׁנִּסְעוּ
עִמּוֹ: "שִׁיזְהָרוּ לְבָלִי לְהוֹדִיעַ בְּשׁוּם מְקוֹם
שֶׁהוּא נוֹסֵעַ". - וְלֹא יָדְעוּ בְּשׁוּם מְקוֹם
שֶׁהָיָה, שֶׁהוּא נִמְצָא שָׁם, כִּי נָסַע בְּהַעֲלֵם
כְּדָרְךָ הַסּוֹחֲרִים.

ז.

(שיחות-ה'ר"ן ג)

כָּל הַנְּסִיעוֹת שָׁלוֹ הָיוּ פְּלֵאוֹת נִשְׁגָּבוֹת
וְנַעֲלָמוֹת מְאֹד, כְּמוֹ הַנְּסִיעָה
לְקֵאמִינִיץ, וּלְנֵאוֹרִיטְש, וּלְשֶׁאֲרִיגְרָאד,
וְכִיּוֹצֵא בָהֶם הַמְּזַכְּרִים קֶצֶת בְּדַבְּרֵינוּ - כִּי
הָיָה לוֹ בְּזֶה סוּדוֹת נוֹרָאוֹת מְאֹד הַנְּעַלְמוֹת
מֵעֵין כָּל חַי.

וּכְמוֹ שֶׁפַּעַם-אֶחָד כְּשֶׁבֵּא מִהַדְּרָךְ,
מִהַדְּרָכִים הַנְּזַכְּרִים-לְעֵיל, סִפֵּר אֵיזָה
מַעֲשֵׂה נוֹרָאָה הַמְּבֹאָר בְּ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת"
(מַעֲשֵׂה ז' מְזַבֵּב וְעַכְבִּיש), וְאָמַר: "שִׁזְאוֹת הַמַּעֲשֵׂה
מְבֹאָרֶת עֵינִן הַנְּסִיעָה שָׁלוֹ" (כְּמוֹ שֶׁהִתְחִיל שָׁם
בְּהַסְפּוּר: "עֵנָה וְאָמַר: אֲסַפֵּר לָכֶם כָּל הַנְּסִיעָה שְׁלִי שֶׁהָיָה
לִי").

וּבִאֲמֹת הַדְּבָר סְתוּם וְחֵתוּם מְאֹד, כִּי מִי
יֻכַּל לְעַמֵּד בְּסוּד הַמַּעֲשִׂיּוֹת
שֶׁסִּפֵּר, אוֹ בְּסוּד הַנְּסִיעוֹת וְהַהֲנָהגוֹת
הַנִּפְלְאוֹת וְהַנְּעַלְמוֹת שָׁלוֹ.

ח.

(שיחות-ה'ר"ן פה)

אֶחָד שָׂאל אוֹתוֹ עַל עֵינִן נְסִיעָה לְאֵיזָה
מְקוֹם, אִם יִסַּע לְשָׁם?!

הַשִּׁיב לוֹ: "כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם נְסִיעָה לְפָנָיו,
אֵין לוֹ לְהִתְעַקֵּשׁ לְמִנַּע מִזֶּה, לִישֵׁב
בְּבֵיתוֹ דּוֹקָא"! - כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁנוֹסֵעַ לְשָׁם,
מִתְקַן שָׁם אֵיזָה דְבָר, רַק שִׁיזְהָר לְהִיזָת
שְׁמוֹר מִן הָעֵבְרָה חִסּוֹשְׁלוֹם, אֲזִי כָּל אָדָם
מִתְקַן בְּכָל מְקוֹם שֶׁנוֹסֵעַ לְשָׁם. אֲפָלוּ אִישׁ
פְּשׁוּט לְגַמְרִי.

כִּי בְּכָל-מְקוֹם שֶׁבֵּא לְשָׁם, עוֹשֶׂה שָׁם
בּוֹדָאי אֵיזָה דְבָר שֶׁבִּקְדָּשָׁה, כִּי מִתְפַּלֵּל
שָׁם, וְאוֹכֵל שָׁם, וּמְבָרֵךְ עַל אֲכִילָתוֹ לְפָנָיו
וּלְאַחֲרָיו, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כִּי בּוֹדָאי אִישׁ
יִשְׂרָאֵלִי אֲפָלוּ הַפְּחוֹת שֶׁבַּפְּחוֹתִים, עוֹשֶׂה
כְּמָה דְבָרִים שֶׁבִּקְדָּשָׁה בְּכָל-מְקוֹם אֲשֶׁר הוּא
שָׁם. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאי מְכַרַּח מִן הַשָּׁמַיִם לְהִיזָת
שָׁם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם דּוֹקָא, כִּדֵּי שִׁיתְקַן שָׁם מַה
שֶׁהוּא דִּיקָא צְרִיךְ לְתַקַּן שָׁם.

עַל-כֵּן טוֹבָה לְפָנָיו מַה שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ נְסִיעָה
לְשָׁם, כִּי אוֹלֵי יְהִיָּה מְכַרַּח לְבוֹא
לְשָׁם "בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרַזָּל", וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ (שַׁבַּת פט:). - וְכָל
זֶה דְבָר רַבֵּנוּ ז"ל עִם אִישׁ פְּשׁוּט לְגַמְרִי.

ט.

(שיחות-ה'ר"ן קנב)

שִׁמְעֵתִי בְּשִׁמוֹ שֶׁאָמַר: שָׂאָם לֹא הָיָה
מִמֵּתִין בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת-הַשָּׁם,
כְּבָר הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ כָּל
הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עֲצָמָם בְּשִׁבִיל הַפְּרָנְסָה
כְּנֶהֱוֶה עַכְשָׁיו.

וְאָמַר זֹאת לְעֵינַי הַנְּהַגַת הַבַּיִת בְּפִרְנָסָה
וּמְלַבּוּשִׁים וְשָׂאָר צָרְכֵי הַבַּיִת, שְׁעַל-
פִּירֵב חֶסֶר לְאָדָם הַרְבֵּה וְכוּ', שְׁצָרִיכִין
לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת־הַשֵּׁם וּלְבָלִי לְדַחַק אֶת
הַשָּׁעָה (ערוֹבֵין יג) לְמַלְאוֹת הַחֶסֶד וְהַחֶסֶד וּמִיד.

וְאָמַר עַל־עַצְמוֹ: שָׂאָם לֹא הָיָה מִמֶּתִין,
בְּגוֹן כְּשֶׁהָיָה חֶסֶד לוֹ אֵיזָה דָּבָר וְכוּ',
הָיָה צָרִיף לְלוֹזוֹת לְעַצְמוֹ וּלְהִיזוֹת בְּעַל־חֹב,
עַד שֶׁהָיָה מְכַרְחָה לְהִיזוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל! -
כְּמוֹ שָׂאָנוּ יוֹדְעִים עֵינַי הַנוֹסְעִים, שֶׁהֵם
מְכַרְחִים תָּמִיד לִפְעַע עַל הַמְדִינָה מִחַמַּת
שֶׁהֵם תָּמִיד בְּעַל־חֹבוֹת וְכוּ'.

וְעֵינַי זֶה צָרִיכִים לִידַע מְאֹד, כִּי לְכָל אָדָם
חֶסֶד הַרְבֵּה וְכוּ', וְצָרִיף לְהַסְתַּפֵּק
בְּמַעֲוֵט וְכוּ', וְאִם נִדְמָה לוֹ שְׁצָרִיף מְלַבּוּשׁ
וְכוּ', אֵל יְדַחַק הַשָּׁעָה לְלוֹזוֹת וּלְהַקִּיף וּלְהִיזוֹת
בְּעַל־חֹב, אֵךְ יִמְתִּין עַד שֶׁיָּבֹא עֵתוֹ.

וְטוֹב לְסַבֵּל דַּחַק אֶפְלוֹ בְּמַזְזוֹנוֹת, וְכַל־שֶׁכֶן
בְּמְלַבּוּשִׁים וְדִירוֹת וְכוּ', וְלֹא לְהִיזוֹת
בְּעַל־חֹב. וּמוֹטָב שֶׁיִּהְיֶה בְּעַל־חֹב לְעַצְמוֹ
אוֹ לְבִנְיַבִּיתוֹ בְּמְלַבּוּשִׁים, מִלְּהִיזוֹת בְּעַל־חֹב
לְהַחְנוּנִי אוֹ לְאַחֲרִים וְכוּ'.

י.

(שיחות-ה'ר"ן קלט)

סֵפֶר לִי אֶחָד מְאֻנְשָׁיו: שֶׁפַּעַם אֶחָד סֵפֶר
לְרַבְּנוֹ ז"ל: "שְׁדַבְּרוּ לוֹ אֵיזָה
שְׁדוּד!" - וְאָמַר הָאִישׁ הַנַּ"ל לְפָנָיו ז"ל:
"שִׁשָּׁם אֵינִי מְקוּם לְפָנָיו!" - הַשִּׁיב לוֹ:
"כְּשִׁישׁ לְהָאָדָם לֵב שֶׁל יִשְׂרָאֵלִי, אֵינִי שִׁיף
אֶצְלוֹ מְקוּם וְכוּ'. כִּי הַלֵּב הוּא אֶלְקוֹת וְכוּ'
וְכוּ'". (בַּנְּדָפֶס בְּלִקוּטֵי־תַנְגָּנָא סִימָן נ"ו - מוֹבָא לְעֵיל).

יא.

(שיחות-ה'ר"ן רפ)

לְעֵינַי שְׁהַצְדִּיקִים נָעִים וְנָדִים בְּדַרְךְ,
אָמַר: שִׁישׁ נְשָׁמוֹת נְדָחוֹת שְׂאִינָם
יְכוּלִים לְהַתְעַלּוֹת, כִּי אִם עַל־יָדֵי מָה
שְׁהַצְדִּיק 'נְעִי־וֹנֵד'.

וַיֵּשׁ צְדִיק שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְהִיזוֹת 'נְעִי־וֹנֵד',
אָבֵל אֶהֱעַל־פִּיכֶן הוּא 'נְעִי־וֹנֵד'
בְּבֵיתוֹ. הֵינּוּ: מָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ הֵנָּה וְהֵנָּה
בְּבֵיתוֹ, זֶהוּ גַם־כֵּן בְּחִינַת 'נְעִי־וֹנֵד'. [בְּלִקוּטֵי־
מוֹהַר"ן ח"א צב: "עַל־יָדֵי מָה שְׂאָדָם 'נְעִי־וֹנֵד' בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ,
יְכוּל לְהַחְיֹת מֵתִים"].

יב.

(חיי-מוהר"ן קכ)

בְּוִדְאֵי אֵינִי שׁוֹם אָדָם יוֹדַע תְּכֵן פּוֹנוֹת
נְסִיעוֹתָיו הַקְדוּשִׁים (שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל).

יג.

(חיי-מוהר"ן קכא; קנה)

"אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (בַּמִּדְבָּר לג, א).
אֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה וְיִזְכָּה לִידַע סוּד אֶחָד
מִנְסִיעוֹתָיו הַפְּלִיאוֹת מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם
שׁוֹם טַעַם עַל־פִּי פְּשׁוּט.

וְאָמַר בְּעַת שְׁנֹסַע לְנֶאֱוָרִיטְשׁ: "אֵלּוֹ הָיוּ
הָעוֹלָם יוֹדְעִים עֵינַי נְסִיעָתִי, הָיוּ
מְנַשְׁקִים הַפְּסִיעוֹת שְׁלִי. בְּכָל פְּסִיעָה
וּפְסִיעָה שֶׁל נְסִיעָתִי, אֲנִי מְכַרֵּעַ אֶת כָּל
הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַהֲזָבוֹת".

יד.

(חיי-מוהר"ן קכב)

פַּעַם־אַחַת הָיָה מְסַפֵּר בְּשִׁבְת־שִׁירָה,
מַעֲנִין: שְׁבִימִים

וְנָסַע מִשָּׁם וַקְבַּע דִּירָתוֹ בְּבִרְסֻלָּב. אַחֲרֵיכֵן בָּזָה
הַקִּיץ, נָסַע מִבִּרְסֻלָּב וַקְבַּע דִּירָתוֹ בְּאוּמָן וְכוּ'.

יז.

(חיי-מוהר"ן רי)

בְּאוּמָן דִּבֶּר עִמִּי מֵעַנְיָן נְסִיעָתוֹ, וְאָמַר לִי
אָז: "יֵשׁ דֶּרֶךְ כְּזֶה מִבֵּית לַחוּץ,
וּמִשָּׁם אֶל הַהָר, וּמִשָּׁם לְסַבֵּב דֶּרֶךְ הַנְּהַר
הַקָּטָן וְהַגָּשָׁר, וּמִשָּׁם לְבֵית רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וּמִשָּׁם לְבֵית רַבִּי זְלוֹיָהּ, וּמִשָּׁם לְאוּמָן, כִּי
בְּדֶרֶךְ זֶה יֵצֵא לְאוּמָיִן" וְכוּ'.

הִינֵנו: כִּי עַל הַיָּד שֶׁהָיָה אֶצֶל הַמֶּלֶךְ
הַמְּבֹאָר בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבַּעַל-
תְּפִלָּה - שֶׁסָּם הָיוּ מְצִירִין כָּל הַדְּרָכִים
שֶׁבְּעוֹלָם, עַל-כֵּן אָמַר: "שָׁגַם יֵשׁ דֶּרֶךְ כְּזֶה".
כְּלוּמַר: שֶׁבּוֹדָאֵי גַם דֶּרֶךְ זֶה הָיָה מְצִיר שֶׁסָּם
עַל אוֹתוֹ הַיָּד, הִינֵנו מֵהַבֵּית לַחוּץ, וּמִשָּׁם
לְהָהָר, וּמִשָּׁם לְהַבְּתִים הַנִּזְכָּר, וּמִשָּׁם לְאוּמָן.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיזְכָּה לְהַבִּין זֹאת לְעֵתִיד, כִּי
בְּעַנְיָן נְסִיעָתוֹ, יֵשׁ סוּדוֹת נוֹרְאוֹת
בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה, כִּי בְּכָל נְסִיעוֹתָיו
הַקְּדוּשׁוֹת יֵשׁ רִזְיוֹן עֲלָאִין גְּבוּהִים מְאֹד,
מִכָּל-שָׁפָן בְּנְסִיעָה הָאֲחֵרוֹנָה הַזֹּאת שֶׁנָּסַע
לְהַסְתַּלַּק שָׁם וְכוּ'.

יח.

(חיי-מוהר"ן תקמג)

כְּמָה פְּעָמִים הָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמָּנוּ
וְהַזְהִיר אוֹתֵנוּ מְאֹד, לְקָרֵב נְפִשׁוֹת
לְהַשְׁמִי-תְּבָרָה, לְהַשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם
בְּנֵי-אָדָם, כְּדִי לְעוֹרְרָם וּלְהַשִּׁיבָם לְקִרְבָּם
לְהַשְׁמִי-תְּבָרָה וְכוּ'. - וְגַם הָיָה רְצוֹנוֹ שִׁיִּסְעוּ
נְסִיעוֹת בְּשִׁבִיל זֶה, כְּדִי לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם.

הַקּוֹדֵמִין הָיָה נוֹסַע עַל הַמְּדִינָה בְּעֵתִים
הַלְלוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁם תּוֹרָה נִפְלְאָה וְכוּ'.

וְהָיָה מְסַפֵּר כְּמַתְּנֵגְנֵג, וְאָמַר: שֶׁכְּשֶׁהָיָה
יוֹשֵׁב עַל הָעֵגְלָה, הָיָה עֵנְיָן מִיַּחַד.
וְכְּשֶׁהָיָה בָּא לְעִיר שֶׁנָּסַע לָשָׁם וַיֵּצֵאוּ לְקִרְאָתוֹ
וַעֲשׂוּ לוֹ כְּבוֹד, הָיָה נַעֲשֶׂה עֵנְיָן אַחֵר.
כְּשֶׁנִּכְנַס אֶל הָעִיר, הָיָה עֵנְיָן אַחֵר. כְּשֶׁאָמַר
תּוֹרָה שָׁם, הָיָה עֵנְיָן אַחֵר. אַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁקָּבַל
מְעוֹת, הָיָה עֵנְיָן אַחֵר.

וְחָשַׁב כִּיּוֹצֵא בָּזָה פְּמָה עֵנְיָנִים, שֶׁבְּכָל
פְּעַם הָיָה עֵנְיָן אַחֵר.

וְהַמּוֹבָן מְדַבְּרִיו: שֶׁהָיָה לוֹ בְּעַנְיָן הַנְּסִיעָה,
עֲבוּדָה מִיַּחַדָּת נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה
מְאֹד, בְּכָל עֵנְיָן בְּפִנְיֵעֲצָמוֹ, הֵן בְּהַנְּסִיעָה,
הֵן בְּהַכְּבוֹד וְכוּ' וְכוּ'.

טו.

(חיי-מוהר"ן קנו)

אָמַר: הַמְּקוֹם שֶׁלִּי הוּא רַק אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
מָה שֶׁאֲנִי נוֹסַע אֲנִי נוֹסַע רַק
לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וּלְפִי שְׁעָה אֲנִי רוֹעֵה
בְּבִרְסֻלָּב וְכוּ' וְכוּ'!

טז.

(חיי-מוהר"ן רד)

תְּמָה עַל-עֲצָמוֹ, עַל שְׁעוֹשָׂה תְּמִיד דְּבָרִים
מְשֻׁנָּם וְנִפְלְאִים מְדַעַת בְּנֵי-אָדָם? -
עַל אֲשֶׁר הוּא תְּמִיד נֶעֱוֹנָד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם?
- וְכֵּן הָיָה חֶסֶד לוֹ בְּמַעֲדוֹעַדִּיוֹקָע? - הָיָה
רְאוּי לוֹ לִישֵׁב שָׁם תְּמִיד, כִּי שָׁם הָיָה יוֹשֵׁב
בְּשִׁלְוָה וְהַשְׁקֵט. וְהוּא לֹא רָצָה לִישֵׁב בְּשִׁלְוָה,
וְנָסַע מִשָּׁם וַקְבַּע דִּירָתוֹ בְּזִלְאֵטִיפְּאֵלִיעַ, וְהָיָה
לוֹ שֶׁם מַחְלָקָת גְּדוֹל וְיִסוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד,

- אשר בשביל עסק אחד מפל־זה, ולדבר דבר־תורה אחד, עם איש אחד, שדברתי בכל הנסיעות האלו - בודאי בודאי כל טלטולי הקשה עלי מאד מאד אשר אין לשער, וכל רבוי ההוצאות והבלבולים וכו'.

נא.

(ספר־המדות, עניני נסיעה וטלטול)

[א] מי שאין לו בנים, יקבל על־עצמו גלות (בנים לח).

[ב] על־ידי רדיפת שלום, מציל את בניו מפיתה ומגלות. (בנים עב; שלום יז).

[ג] כל הדרכים שאדם הולך בהן, הפל מהשם־יתברך והם רצון־השם. אבל אין לך אדם שיבין את דרכו, אלא מי שהוא ענו (דרך ט).

[ד] על־ידי נסיעת הדרכים, האדם נעשה מבין (דרך ח"ב ד).

[ה] המקבל גלות על־עצמו, הוא סגולה להריון (הריון ו).

[ו] על־ידי הנסיעה שנוסעים מכפר לכפר ומעיר לעיר, דבריו אינם נשמעים (התנשאות טז).

[ז] על־ידי הטלטול, זוכין לשם־טוב (טלטול ח"ב א).

[ח] על־פירוב, היראים פרנסתם בא, על־ידי טלטולים (טלטול ח"ב ב).

[ט] לפעמים הצדיק בא לטלטולים, כדי שיבא לעולם־הבא, ויזכר כל המקומות שהיה בהם, ועל־ידי־זה יבאו טובות לאלו המקומות (טלטול ח"ב ג).

[י] לאו בכל־מקום אדם זוכה לסגל תורה ומעשים־טובים. בשביל זה הקדוש־ברוך־

יט.

(לקוטי־הלכות, פקדון ה, לט)

ועל־פן צריכין להאמין: שעקר פונת השם־יתברך מה שמסבב שיסע האדם, הוא רק בשביל שלמות התורה.

הינו: שהאדם צריך לצאת מביתו לילך או לנסע למקום־אחר, כדי שיוכל להתועד עם אדם אחר, או עם כמה אנשים, לדבר עמהם מהתכלית האמתי והנצחי, שיעוררו זה את זה אל האמת לאמתו, כי זה כל האדם. וכל־אדם צריך לדבר עם חברו ביראת־שמים בכל יום ובכל עת, ועל־פן מסבב השם־יתברך שילך ויסע האדם, הכל רק בשביל זה.

ורק זה ידוע: שכל הדברים שבזה העולם, בהכרח שיתלבשו במה שמתלבשים, והקלפה קודמת לפרי, על־פן על־פירוב מתלבשים הנסיעות והטלטולים בעסקי חל.

אבל החפץ באמת, צריך לשום לבו לשרש הדבר שבקדשה, על־פן צריך כל אחד לשום לב להאמין, שעקר נסיעתו וטלטולו, כדי שיתועד עם בני־אדם, אולי יוכל לדבר עמהם דברי אמת, או שיקבלו הם ממנו, או שיקבל הוא מהם, או שיקבלו ויאירו זה בזה, בבחינת "ומקבלין דין מן דין".

כי בכל אחד מישראל יש נקדה טובה, וצריכין לקבל הארה ממנו, להאיר בנפשו לבל יישן את ימיו שנת עולם חס־ושלום וכו', וזה עקר שרש כל הנסיעות שבְעוֹלָם.

כ.

(עלים־לתרופה, ג' דברים ת"ר)

כמה חסדים ונפלאות פלאי פלאות ראיתי בנסיעות האלו הנוגע לענינינו

לְבַד, הָיוּ אֹצְלוֹ בְּפֹה וּכְמֹה בּוֹיָגָן [גְּלִיזוֹת]
 בְּתוֹבִים, בְּמִדְמָה שְׁאָמַר מְאֹתִים בּוֹיָגָן
 [גְּלִיזוֹת], אֵךְ לֹא רָצָה לְמַסְרָם לְהַעֲוֹלָם."

וְאָמַר לִי: שֶׁהֲשִׁיג כָּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁבַעֲוֹלָם
 בְּתוֹךְ גְּבוּלֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁבַסְּפָר
 "יְהוֹשֻׁעַ!"

כִּי שְׁמוֹת כָּל הָעָרִים הַכְּתוּבִים שָׁם אֹצֵל
 כָּל גְּבוּל וּגְבוּל – הֵם צְרוּפֵי־שְׁמוֹת שֶׁל
 כָּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁבַעֲוֹלָם, אֵיךְ הֵם נִקְרָאִים
 בְּכָל הַלְשׁוֹנוֹת.

כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא קוֹמָה שְׁלֵמָה,
 וְחִלּוּקַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא כְּפִי קוֹמַת
 אָדָם. הֵינּוּ: שְׁחֶלֶק וּגְבוּל זֶה הוּא בְּחִינַת
 דָּאשׁ, וְחֶלֶק וּגְבוּל זֶה הוּא בְּחִינַת יָד יְמִין,
 וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל הַשְּׁנַיִם־עֶשֶׂר גְּבוּלִים שֶׁל
 אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּתְחַלְקָה לְשִׁבְטִים, שֶׁכָּלֶם
 הֵם כְּפִי חֶלְקֵי קוֹמַת אָדָם, כְּמוֹבֵא מִזֶּה
 בְּסִפְרֵים (עֶץ־חַיִּים, שֶׁעַר מִגַּפ"א).

וְאָמַר: "שֶׁאֹצֵל כָּל גְּבוּל שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,
 בְּתוֹבִים שָׁם הַרְפּוּאוֹת הַשְּׂיֻכִּים
 לְאוֹתוֹ הָאֵיבָר, שֶׁמְכוּן כְּנֶגֶד זֶה הַגְּבוּל
 כְּנֶגֶד ל". כָּל־זֶה שֶׁמַּעֲתִי מִפְּיוֹ־הַקְּדוֹשׁ כְּבָר,
 וְהַבְנֵתִי מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: "שֶׁכָּל־זֶה הַשְּׂיֻג
 בִּימֵי יְלָדוֹתוֹ מִמֶּשׁ".

הוּא מְסַבֵּב סְבוּבִים, שֶׁיֵּצֵא זֶה הָאָדָם מִמְּקוֹם
 הַזֶּה לְמְקוֹם אַחֵר (טְלָטוּל ח"ב ד).

[יא] לְפַעְמִים נִתְחַיֵּב אָדָם אֵיזְהוּ גְלוֹת,
 וְנִתְחַלְף לּוֹ עַל אֵיזְהוּ חוֹלְאֵת (טְלָטוּל ח"ב ה).

[יב] הַשְּׂוֹכַח דָּבָר אֶחָד מִתְלַמּוּדוֹ, גּוֹרֵם גְלוֹת
 לְבָנָיו, וּמְזַרְדִּין אוֹתוֹ מִגְּדֻלְתּוֹ (לְמוּד כג).

[יג] הַמְזַמֵּין עֲבוּרִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּמִשְׁמַשׁ
 עָלָיו, גּוֹרֵם גְלוֹת לְבָנָיו (צְדָקָה כה).

[יד] טְלָטוּל הַצְּדִיקִים, לְפַעְמִים הוּא בְּשִׁבִיל
 לְגְלוֹת אֵיזְהוּ צְדִיק נִסְתָּר (צְדִיק קסו).

[טו] הַשְּׂכָרוֹת, גּוֹרֵם גְלוֹת (קָרִי ח"ב א; שְׂכָרוֹת
 ח"ב ב).

[טז] גְלוֹת, מְכַפֶּרֶת עַל הַכֹּל (תְּשׁוּבָה ו).

[יז] מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית־הַפְּנִסֵּת, וְאֵינוֹ נִכְנֵס
 לְשֵׁם לְהַתְּפַלֵּל, גּוֹרֵם גְלוֹת לְבָנָיו (תְּפִלָּה לו).

זֹאת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנַעַן
 לְגַבְלַתֶּיהָ וְכוּ'. זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאֶרֶץ
 לְגַבְלַתֶּיהָ סְבִיב. (בְּמִדְבָּר לֵד, בִּיב)
 – עֲנִין גְּבוּלֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל –

כב.

(הַקְּדָמַת סִפְרֵי־הַמִּדּוֹת)

וְנִשְׁמַע מִפִּי שְׁאָמַר: "שֶׁעַל אוֹת רְפוּאָה

עניני בין המצרים

גלות וגאולה, בגין וחרבן בית המקדש, בגין ירושלים, משיח צדקנו, קץ הגאולה, וכו'

א.

(לקוטי מוהר"ן, 'שיר נעים' בתחלת הספר)

חריקת שן האמות על אמה יחידה, תבונה אין בנו. מרירת הצרות איד להשקות הם דנו. נסבל עולם עד יבוא עני. בן יחפש בגנזי אביו. נזר עטרת נעטר בבן חביב. שיר חדש אז נשיר. מלפנו כל אחד ואחד מראה באצבע בשר.

ב.

(לקוטי מוהר"ן ח"א א)

עכשו בעזונותינו הרבים, חן וחשיבות האמתי של ישראל נפל, ועקר החשיבות והחן הוא אצלם. אבל על ידי התורה, נתעלה החן והחשיבות של ישראל.

ג.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, א)

"מנוקבא דפרדשקא משך רוחא דחיי למשיחא" [מ'נקב החטם העליון, נמשך רווחיים למשיח] (זהר תרומה קעז. ב'ספרא-דצניעותא פ"ב).

כי עקר פלייזינו של משיח, הוא ה'תפלה', שהוא בחינת 'חטם', כמו שכתוב (ישעיהו מז, ט): "ותהלתי אהטם לך" – ומשם עקר היותו, וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבש, הכל משם, כמו שכתוב (שם יא, ג): "והריחו ביראת ה'" וכו', זה בחינת 'חטם'.

וזה עקר פלייזינו, כמו שכתוב (בראשית מז, כב): "בחרבי ובקשתי", ופרש רש"י: "תפלה ובקשה". וכמו שכתוב (תהלים מז, ז): "כי לא בקשתי אבטח וכו' באלקים הללנו". בחינת "ותהלתי אהטם לך".

ד.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, ו; ח"א ט, ד; ח"א קיח)

כל צדיק שבדור, הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו: שהצדיקים קורין זה לזה: 'משה', כמו: "משה שפיר קאמרת" (שבת קא: ס"ה לט. ביצה לח:). ו'משה' זה בחינת 'משיח', כמו שכתוב (בראשית מט, י): "עד כי יבא שילה", "דא משה משיח" (זהר בראשית כה: כז).

ה.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ב, בסוף)

בגלותנו, בביכול הקדוש-ברוך-הוא בהסתרת פנים, כמו שכתוב (תהלים ל, ח): "הסתרת פניך", שהוא בחינות 'רחמים', ופנה ערף, שהוא בחינות 'דין'. וכל תפלותינו ובקשתנו על-זה שפנה ערף אלינו, שיהזור את פניו, כמו שכתוב (שם כה, טז; פו, טז): "פנה אלי", וכמו שכתוב (במדבר ו, כה): "יאר ה' פניו".

וכשאנו רואים ארץ הגלות, ובכל יום אנחנו צועקים אליו ואינם

נושעים, ויש מעמנו בני ישראל, שטועים חסוֹשֵׁלֹם בָּלָבָם: "שָׁכַל הַתַּפְלוֹת הֵם לְרִיק".

אָבֵל בְּאֵמֶת: כָּל הַתַּפְלוֹת, הַצְּדִיקִים שֶׁבְכָל דּוֹר וָדוֹר, מְעֵלִים אוֹתָם וּמְקִימִים אוֹתָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת מ, יח): "וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן". וּמַעֲלִין כָּל שִׁיפָא וְשִׁיפָא לְדוֹכְתִּיהָ, וּבּוֹנִין קוֹמָתָהּ שֶׁל הַשְּׂכִינָה מְעַט מְעַט, עַד שִׁישְׁתַּלֵּם שְׁעוֹר קוֹמָתָהּ, אִזּוּ יָבוֹא "מְשִׁיחַ - דָּא מֹשֶׁה" (זֶהר בְּרֵאשִׁית כח:), וַיִּשְׁלִים אוֹתָהּ וַיְקִים אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת.

וְכָל מַה שֶׁמְרַבִּין בַּתַּפְלָה, נִבְנָה הַשְּׂכִינָה בְּיֹתֵר וּמְכִינָה אֶת עֲצָמָה לְזִיוָג. וּכְשִׁישְׁתַּלֵּם קוֹמָה שֶׁל כָּל הַשְּׂכִינָה עַל־יְדֵי רַב הַתַּפְלוֹת, יִכְמְרוּ רַחֲמָיו, וַיִּתְהַפֵּךְ מִדַּת־הַדִּין לְמִדַּת־הַרַחֲמִים. וְאִי לֹא חֲסִדוֹ, טַבְעִינָן חֲסוֹשֵׁלֹם בְּגָלוֹת.

ו.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ג)

מְרַגְלָא בְּפוּמָא דְאַנְשֵׁי עַכְשָׁו לֹאמְרִי: "שֶׁהַחֲזָנִים הֵם שׁוֹטִים וְאֵינָם בְּנֵי דְעָה". כִּי עַכְשָׁו 'מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה' בְּגָלוֹת, וְעַל־כֵּן ה'נְגִינָה' שֶׁנִּמְשַׁכֶּת מֵאֵתֶר דְנְבִיאִים, מִבְּחִינַת מַחֲיוֹן וְדַעַת דְמְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה, וְעַכְשָׁו שֶׁהַמְּלָכוֹת בְּגָלוֹת, הִנְגִּינָה נַפְגָּמָת.

וְעַל־כֵּן הַחֲזָנִים הֵם בְּלֹא דַעַת, כִּי אֵין לָהֶם כַּח עַכְשָׁו לְהַמְשִׁיךְ הִנְגִּינָה מִשְׁרָשָׁה שֶׁבְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחֲיוֹן וְדַעַת שֶׁל מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה.

אָבֵל לְעֵתִיד שִׁיתְעַלָּה מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה, וַיְהִי־הָ 'לְמַלְכָּה עַל כָּל הָאָרֶץ - אִזִּי תִתְעַלָּה וְתִשְׁלַם הִנְגִּינָה בְּבְחִינַת דַּעַת דְמְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשַׁכֶּת הִנְגִּינָה.

וְזֶהוּ (תְּהִלִּים מז, ח): "כִּי מַלְכָּה כָּל הָאָרֶץ אֲלֻקִּים זָמְרוּ מִשְׁכִּיל". כִּי אִזִּי בְּשִׁיחָהּ "ה' לְמַלְכָּה עַל כָּל הָאָרֶץ" וַיִּתְעַלָּה 'מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה', אִזִּי "זָמְרוּ מִשְׁכִּיל" - שֶׁהַחֲזָנִים הַמְזַמְרִים יִהְיוּ בְּדַעַת וּבְשִׁכּוֹל, עַל־יְדֵי שִׁיתְעַלָּה 'מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה', וַיִּקְבְּלוּ הִנְגִּינָה מִשְׁרָשָׁה שֶׁבְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת וּמַחֲיוֹן שֶׁל 'מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה'.

וְדוֹד הַמַּלְכָּה עַל־יַד־הַשְּׁלֹם הִיא יְכוּל לְתַקֵּן נְגִינָה זוּ גַם־כֵּן, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעַלָּה 'מְלָכוֹת־דְקַדְשָׁה' בְּנִל.

ז.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ד, א-ב ג)

כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאֲרַעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, הֵיא מַעֲיִן עוֹלָם־הַבָּא - וְזֹאת הַבְּחִינָה אִי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, אֲלֹא בְּשִׁמְעָלָה 'מְלָכוֹת דְקַדְשָׁה' מֵהַגְּלוֹת מִבֵּין הָעַבּוּרִים, וְאִזִּי נִתְקַיֵּם (תְּהִלִּים מז, ח): "כִּי מַלְכָּה כָּל הָאָרֶץ אֲלֻקִּים". - וְאִי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיב הַמְּלוּכָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲלֹא עַל־יְדֵי וְדוּי דְבָרִים לְפָנָי תִּלְמִיד־חֲכָם.

ח.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ו, ז)

"וְלִבְנוֹת לָהֶם בֵּית הַבְּחִירָה" (סְנֵהֲדָרִין כ:)- זֶה בְּחִינַת 'מֹשֶׁה', נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, בְּחִינַת 'דַּעַת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲזו"ל (בְּרָכוֹת לג:): "מִי שִׁישׁ בּוֹ דַּעָה, כָּאֵלוֹ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו".

ט.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ז, א)

עֵקֶר הַגָּאֻלָּה תְלוּיָה בְּאֵמוּנָה, כִּי עֵקֶר הַגְּלוֹת אֵינּוּ אֲלֹא בְּשִׁבִיל חֲסָרוֹן אֵמוּנָה. וְעֵקֶר אֵמוּנָה' בְּחִינַת 'תַּפְלָה' בְּחִינַת

פּוֹגְמִים בַּתְּפִלָּה' - כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת
'נְסִים', שְׁמִשְׁנָה אֶת הַטָּבַע.

וּפּוֹגְמִים בְּאִמּוּנָה מְאֹד, שְׂאִין מְאִמִּינִים
בְּהַשְׁגָּחַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרָךְ.
וּפּוֹגְמִים בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא מְקוֹם הַנְּסִים.
וְעַל־יְדֵי־זֶה צָרִיכִין לְפֹל בְּגִלּוֹת מִצְרִים
וּשְׂאִרֵי גְלוּת, וְהֵם מְאִרִּיכִים אֶת הַגְּלוּת
רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

יב.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א, י, ג)

"וַיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית" (פְּסָחִים פ.ח.). הֵינּוּ:
שֵׁי־עֲקֹב קָרָא אֶת 'מְקוֹם הַבֵּית־
הַמְּקוֹדֵשׁ', שֶׁהוּא 'מְקוֹם הַתְּפִלָּה', 'בֵּית',
שֶׁהוּא מְקוֹם יְשׁוּב לְבַנְיָ־אָדָם - כִּי הֵעֵלָה אֶת
הַתְּפִלָּה מִ'הַר' וְשָׂדֵה, לְבְּחִינַת 'בֵּית', שֵׁי־שׁ
בּוֹ תְּפִיסָה לְבַנְיָ־אָדָם יוֹתֵר מִ'הַר' וְשָׂדֵה.

כִּי בְּבְחִינַת 'בֵּית', יֵשׁ גַּם לְעַבְוִים הַשְּׂגָה,
כְּמוֹ שְׂכָתוּב (יִשְׁעִיָה נו, ז): "כִּי בֵּיתִי בֵּית
תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים". וְכִשְׁהוּא בְּבְחִינַת
'בֵּית', כְּדִין אֶתִּיקָר שְׂמָא עֲלָאָה.

יג.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א יא, בסוף)

הַגְּדֻלוֹת', הִיא בְּחִינַת "שֶׁבַע בְּתֵי עֲבוּדָה־
זָרָה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּלוּ יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶצָם" (גִּטִּין פ.ח.), וְעַל־יְדֵי־זֶה עֲדִין לֹא
הִזְרַנּוּ לְאֶרְצָנוּ, מִחֲמַת שְׂרוּדָפִים אַחַר
הַכְּבוֹד עַל־יְדֵי הַגְּדֻלוֹת רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

וְלַהֲפֹךְ: עַל־יְדֵי קִטְנוּת וְשִׁפְלוּת, וְשִׁלָּא
יִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה
כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרָךְ בְּשִׁלְמוֹת, וְזוֹכָה לְדַבּוּרִים
הַמְאִירִים לוֹ לְתִשׁוּבָה, וְזוֹכָה לָבוֹא לְתַבּוּנוֹת
הַתּוֹרָה לְעִמְקָהּ.

'נְסִים', אֵינּוּ אֶלָּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם עֲקָר
עַלִּיּוֹת הַתְּפִלוֹת, וְיִכּוֹל לְפַעַל בְּתַפְלוֹתוֹ מִה
שְׂצָרִיָה, וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וּמוֹפְתִים אֲמִתִּיִּים
בְּעוֹלָם.

וּכְשֶׁפּוֹגְמִין בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת
'אִמּוּנָה' בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' - אֲזִי
יִוֹרְדִין לְגִלּוֹת. וְעֲקָר: שִׁינּוּדֵת הַתְּפִלָּה
לְגִלּוֹת, וְאִי־אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל וְלַעֲשׂוֹת נְסִים
בְּעוֹלָם.

וּכְשֶׁיִּכְלוּ אֵלוֹ הָאֶפִיקוֹרְסִים שְׂאִין לָהֶם
אִמּוּנָה בְּנְסִים וּמְכַסִּים כָּל
הַנְּסִים בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע, וְתַתְּרַבָּה אִמּוּנָה
בְּעוֹלָם, אֲזִי יָבוֹא מְשִׁיחַ, כִּי עֲקָר הַגְּאֻלָּה
תְּלוּיָה בְּזֶה, הֵינּוּ בְּאִמּוּנָה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שִׁיר־
הַשִּׁירִים ד, ח): "תְּבוֹאֵי, תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ אֲמָנָה".

וְזֶה פְּרוּשׁ (סִנְהֶדְרִין צז): "אִין מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
בָּא, אֶלָּא עַד שֶׁתְּכַלֶּה פְּרוּטָה מִן
הַבַּיִט" - הֵינּוּ: שֵׁי־כְלוּ אֵלוֹ הָאֶפִיקוֹרְסִים
הַנ"ל שְׂאִין לָהֶם אִמּוּנָה בְּנְסִים, וּמְכַסִּים
כָּלִּיּוֹת הַנְּסִים, הַכְּלוּלִים בַּמְּלֶאךָ דְּפְרִיטָא
שְׂפּוֹתָהּ, מְכַסִּים בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע.

יד.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א ט, ד)

מְשִׁיחַ הוּא כְּלוּל כָּל הַתְּפִלוֹת, וּבְשִׁבִיל זֶה
יִהְיֶה מְשִׁיחַ "מִזְרַח וְדָאִין" (סִנְהֶדְרִין
צג:), כִּי הַתְּפִלוֹת הֵם בְּחִינַת 'חֲטָם', כְּמוֹ
שְׂכָתוּב (יִשְׁעִיָהוּ מ, ט): "וְתַהֲלֵתִי אַחֲטָם לְךָ".

יא.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א ט, בסוף)

אֵלוֹ בְּנֵי־אָדָם הַמְּכַחֲשִׁים כָּל הַנְּסִים,
וְאוֹמְרִים שֶׁהַכֹּל דֶּרֶךְ־הַטָּבַע, וְאִם
רוֹאִים אֵיזָה נֶס, הֵם מְכַסִּים הַנֶּס עִם דֶּרֶךְ־
הַטָּבַע, שְׂאוֹמְרִים שֶׁזֶה דֶּרֶךְ הַטָּבְעִים. -

י.ד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א יג, א)

תַּאֲוֹת־מָמוֹן, היא עֲבוֹדַת־זָרָה מִמֶּשֶׁה, וְ"כָל זְמַן שֵׁשׁ עֲבוֹדָה־זָרָה זֹאת שֶׁל מָמוֹן בְּעוֹלָם, חֲרוֹן־אָף בְּעוֹלָם" (ספרי פְּרָשֶׁת רֵאָה; רש"י דְּבָרִים יג, יח). וְכִפִּי הַבְּטוּל שֶׁל תַּאֲוָה זֹאת, בֶּן נִתְבַטֵּל ה'חֲרוֹן־אָף, וְנִמְשָׁךְ הַסֵּד בְּעוֹלָם. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ ה'דַּעַת, שֶׁהיא בְּחִינַת בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. וּבְטוּל תַּאֲוֹת מָמוֹן, זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ, שֶׁאֵז יִתְבַטֵּל חֲמַדַּת הַמָּמוֹן.

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א יד, ב-ג)

עֵקֶר כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוּא: בְּשִׁהְרָחוּקִים בְּיִתְרֵי מִקְרָבִין אֵת עֲצָמוֹן לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי "אֵז אִסְתַּלַּק וְאִתִּיקֵר שְׁמָא דְקִדְשָׁא־בְרִיךְ־הוּא עֵילָא וְתַתָּא וְנִתְגַדֵּל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְנִתְעַלָּה" (זהר יתרו סט). וְנִתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל־אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד, לְקָרֵב הֲרָחוּקִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

וְעַכְשָׁיו הַכְּבוֹד בְּגַלּוֹת, כִּי עֵקֶר הַכְּבוֹד אֵצֶל הָעַכְוִ"ם, וְאִנְחָנוּ בְּגִי־יִשְׂרָאֵל שְׂפָלִים וְנִבְזִים, וְלַעֲתִיד־לְבוֹא שִׁיתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ מִבֵּין הַחֲשָׁךְ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישעיה מ, ה): "וְנִגְלָה כְּבוֹד ה'" וְכוּ', כִּי אֵז יִטּוּ כָּל־מִן "לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד" (צפניה ג, ט), אֵז יִאֲמָרוּ בְּגוֹיִם: "לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר ה'" (ישעיה ב, ה). וְכְבוֹד נִקְרָא 'אוֹר', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (יחזקאל מג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ".

וְאִי־אֶפְשָׁר לְקָרֵב אֶת הַגֵּרִים עִם בְּעַלְי־הַתְּשׁוּבָה - אֶלָּא עַל־יְדֵי תוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (משלי ה, ט): "יְפֻצְצוּ מֵעֵינֵיךָ חוֹצֵה", שְׁצָרִיךְ לְהִשְׁקוֹת אוֹתָם

שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, לְהוֹדִיעַ לָהֶם "הִדְרִךְ יִלְכוּ בָהּ" (שְׁמוֹת יח, כ).

וְזֶהוּ (ירמיה טו, יט): "אִם תּוֹצִיא יִקְר מִזֹּלְלִי, וְאָמְרוּ חֲזוּ"ל (בבא־מְצִיעָא פה): "אֵלּוּ שְׁמִקְרָבִין בְּגִי־אָדָם לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ" - כִּי זֶהוּ נִקְרָא "מוֹצִיא יִקְר", הֵינּוּ 'כְּבוֹד', "מִזֹּלְלִי", מִזִּילוֹתָא דְגַלּוֹתָא.

טז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טו, ו)

'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', זֶה בְּחִינַת 'סְתָרֵי־אוֹרֵיתָא, שֶׁזוֹכִין לָהֶם עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה. וְנִקְרָא 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, בְּחִינַת 'קִדְשׁ, בְּחִינַת 'רֵאשִׁית' - "וְכָל זֶר לֹא יֵאכַל קִדְשׁ" (ויקרא כב, י), וְלֹא יֵאכַל בּוֹ אֶלָּא מִקְדָּשָׁיו וּמִקְרָאֵיו.

יז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טז)

אִי־אֶפְשָׁר שִׁיחֶיהָ תָּמִיד דְּבוּק בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבִתְוֹרָתוֹ בְּלֵי הַפֶּסֶק, רַק הַהֲכָרָה לְבַטֵּל לְפַעְמִים, כִּי לְפַעְמִים צָרִיךְ לְצֵאת לְחוּץ לְעַסֵּק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, כִּדִּי שְׁלֵא יִתְגַבְּרוּ הַבְּלָבוּלִים שֶׁל הַסְטֵרָא־אֲחֵרָא וְיִתְבַטֵּל חֲסִדוֹשְׁלוֹם חֲכָמָתוֹ לְגַמְרֵי.

אֲבָל לְעֵתִיד־לְבֹא, עַל־יְדֵי תְרִין מְשִׁיחִין, יִגָּאֵלוּ מִכָּל הָאֲמוֹת שְׁנִבְלָלִים בְּעֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל, שֶׁהֵם "תְּרִין עֲנָנִין דְּמַכְסִּין עַל הָעֵינָיִן" (זהר פִּנְחָס רנב), וְאֵז לֹא יִצְטָרֵךְ לְבַטֵּל מִדְּבַקוֹתוֹ, וְיִתְקַיֵּם (ישעיה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה", בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

יח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כד, בסוף)

עַל־יְדֵי שְׁמִחַת הַמְּצוּוֹת, נִשְׁלָם הַקְּדָשָׁה, וּמַעֲלָה הַחִיּוֹת וְהַקְּדָשָׁה

שֶׁבְקִלְפוֹת. וְעַל־כֵּן כִּשְׁעוֹשֵׁין הַמְצוֹת
בְּשִׁמְחָה, מַעֲלָה הַשְּׂכִינָה מִבֵּין הַקִּלְפוֹת.

וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מֵעֲצוּבוֹת מְאֹד מְאֹד, כִּי
הַקִּלְפוֹת הֵם בְּחִינַת עֲצוּבוֹת, וְהֵם
תִּקְפָּא דְדִינָא. וְכִשְׁהָעֲצוּבוֹת מִתְגַּבְּרֶת - הִיא
בְּחִינַת גְּלוּת הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא שְׂמִחְתָּן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיג, ט): "אִם
הַבְּנִים שְׂמִיחָה".

וְעַקֵּר בְּטוֹל הַקִּלְפוֹת וְעֲלִית הַקִּדְשָׁה -
הִיא עַל־יְדֵי שְׂמִיחָה. וְלַעֲתִיד־לָבֹא
יִתְבַּטְּלוּ הַקִּלְפוֹת לְגַמְרֵי, עַל־יְדֵי רַבּוּי
הַשְּׂמִיחָה. וְיִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מֵהַגְּלוּת בְּשִׂמְחָה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נה, יב): "כִּי בְּשִׂמְחָה
תֵּצְאוּ".

וְעַל־יְדֵי הָעֲבוּרִים וְעַל־כִּרְחֹם, יִתְבַּטְּלוּ
הַקִּלְפוֹת. כִּי הָעֲבוּרִים בְּעֲצָמָם
וּבְיָדָם, יִבְיֵאוּ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת, עַל־
יְדֵי רַבּוּי הַשְּׂמִיחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכו, ב-
ג): "אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם וְגוֹ' הֵייוּ שְׂמִיחִים",
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

יט

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כה, א)

עַל־יְדֵי ה'קִרְבָּנוֹת, וְעַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים אֵלּוּ שֶׁהֵיוּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ,
שֶׁהֵם: "ה'שְׂמִיר, וְנִפְת צוּפִים, וְאִמְנָה"
[אנשי אִמְנָה] "סוּטָה פ"ט מ"ב) - נִכְנַע וְנִשְׁבַּר כַּח
הַמְדָּמָה וְהַבְּהִמְיוֹת, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים נא, יט):
"זָבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה", וְזוֹכִין לְעֲלוֹת אֶל
הַשָּׁכֶל־דְּקִדְשָׁה.

וְכִשְׂיִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ - אֲזִי יִתְקַיֵּם (יואל
ד, יח): "וּמַעֲיֵן מִן הַמִּקְדָּשׁ יֵצֵא",
שֶׁזֶה מַעֲיֵן הַחֲכֵמָה, שֶׁזוֹכִין לָזֶה דוֹקָא עַל־
יְדֵי שְׂבִירַת הַמְדָּמָה.

כ

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כז, ה)

עַל־יְדֵי תִקְוַת־הַבְּרִית, זוֹכָה לְקוֹל,
שֶׁיִּזְדַּבֵּךְ קוֹל רְנָתוֹ. וְאֲזִי עַל־יְדֵי
שְׂמִיעַת קוֹל רְנָתוֹ וְנִגּוּנוֹ לְבַד, בְּלֹא דְבוּר -
הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה מִי שֶׁמֵצֵר לָנוּ, וְאִיזָה
עֲבוּרִים מֵהַשְּׂבָעִים־לְשׁוֹן מֵצֵר לָנוּ, וּמוֹשִׁיעַ
מֵהַצָּרָה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים קו, מד): "וַיֵּרָא בְּצַר
לָהֶם בְּשִׁמְעוּ אֶת רְנָתָם".

כא

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כט, גז)

עַל־יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר אֶת הַבְּגָדִים, וְנִמְצָא
עֲלֵיהֶם כְּתָמִים, עוֹשֶׂה חֲסִד־וְשָׁלוֹם
פְּרוּד בֵּין קִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ
יִתְבָּרַךְ, וְאֲזִי שׁוֹלֵטת חֲסִד־וְשָׁלוֹם שֶׁפָּחָה
בִּישָׂא שֶׁהִיא מְלֻכּוֹת הַרְשָׁעָה, וְגוֹרֵם דָּם נִדְּהָ
חֲסִד־וְשָׁלוֹם לְהַשְׂכִּינָה. וְהַרְשָׁעִים
בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, מְעוֹרְרִין וְגוֹרְמִין דָּם נִדְּהָ
לְהַשְׂכִּינָה, וְגוֹרְמִין אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין קִדְשָׁא־
בְּרִיךְ־הוּא וּשְׂכִינְתָּהּ חֲסִד־וְשָׁלוֹם.

וְאֲזִי הַשְּׂכִינָה נוֹפֵלֶת חֲסִד־וְשָׁלוֹם, בְּבַחֲיִנַת
(עֲמוּס ט, יא): "סִפְת דְּוִיד הַנִּפְלֵת". -
וְעַל־יְדֵי תִקְוַת־הַכְּלִי, שֶׁמְעוֹרֵר הַמַּחִין,
וּמְמַשִּׁיךְ לְבַנְיָמִין לְהַגִּידִין, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ט,
ח): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגִדֶיךָ לְבָנִים", אֲזִי
נִתְרַפָּאת מֵחֻלָּאת הַנִּפְלָה, וְאֲזִי (עֲמוּס ה, ב):
"נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף, קוּם בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל".

כב

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לו, ו)

עַקֵּר הַשָּׁכֶל, הוּא רַק ה'שָׁכֶל הָאֱמִתִּי שֶׁל
הַצְּדִיק־אֱמֵת, שֶׁמְכַנְיִסִין הַשְּׂגָת־
אֱלֻקוֹת לְכָל הַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם. וְכָל ה'חֲכֵמוֹת־
חִיצוֹנִיּוֹת, הֵם כְּפִסְלוֹת גְּמוּר נִגְדָה זֶה הַשָּׁכֶל.

וּלְפַעֲמִים בְּעִזּוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים כְּשֶׁנוֹפֵל זֶה
הַשֶּׁכֶל לְהַעֲבוֹ"ם וְהַסְטָרָא-
אַחֲרָא, אֲזִי מִתְגַּבְּרִים בְּחֻכְמָתָם וּמְמַשְׁלֹתָם,
כְּשִׁיוֹנְקִים יוֹתֵר מִהָרְאוּי לָהֶם מִשֶּׁכֶל הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מַלְכוּת־דְּקַדְשָׁה'.

וּמִי יוֹכֵל לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וְהַזְּעָקָה
הַגְּדוֹלָה כְּשֶׁנוֹפֵל בְּחִינַת ה'מַלְכוּת'
אֲלֵיהֶם, בְּבַחֲינַת (קַהֲלַת ט, יז): "זְעַקַת מוֹשֵׁל
בְּפַסְיָלִים", כְּשֶׁרוֹצֵה הַפְּסִיל (בְּחִינַת 'מֶלֶךְ זָקֵן
וְכַסִּיל") לְהַתְּחַבֵּם, שְׁמַתְגַּבְּרִים לְהַמְשִׁיךְ לְתוֹךְ
הַחֻכְמוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם כְּסִילוֹת בְּאֵמֶת, אֶת
בְּחִינַת הַחֻכְמָה הָאֱמֵתִיית שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל
שֶׁל הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת. וְאוֹמְרִים: "שָׂרַק הֵם
חֻכְמִים וְאִין חֻכְמָה גְּדוֹלָה כְּחֻכְמָתָם
הַמְטָעֵת", אֲשֶׁר כָּל יְנִיקָתָהּ מִנְּפִילַת הַשֶּׁכֶל
הַנַּ"ל.

וְהַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ כְּבִיכּוֹל
שׂוֹאֵג עַל-זֶה, בְּבַחֲינַת (יְרֵמְיָה כה, ל): "שָׂאֵג יִשְׂאֵג עַל גִּוְהוֹ",
"עַל גִּוְה דִּילָה" (זֶהוּ אַחֲרֵי עַד), בְּחִינַת
ה'מַלְכוּת' שֶׁנוֹפֵל חֲסוֹן-שְׁלוֹם בְּגַלְיוֹת שֶׁל
הָאַרְבַּע מַלְכוּיֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא, שֶׁהֵם
הָאַרְבַּע גַּלְיוֹת.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לִרְאוֹת: לְחַתּוֹךְ וּלְהַבְדִּיל
וּלְהַעֲלוֹת הַחֻכְמָה הַנַּ"ל מִבֵּין
הָאַרְבַּע גַּלְיוֹת, וּלְהַחֲזִירָה לְשִׁרְשָׁהּ. וְזֶה זֹכֵיךְ
עַל-יְדֵי צְדָקָה וְחֶסֶד שְׁעוֹשִׂין, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
מֵעַלִין הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל מֵהַגְּלוּת, וּמְכַנְיַעִין
מְמַשְׁלֵת הָעֲבוֹ"ם.

עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לָפִי בְּחִינַתוֹ,
לְהַשְׁתַּדֵּל תָּמִיד וּלְרְאוֹת לְהוֹצִיא
הַשְּׂכִינָה מֵהַגְּלוּת, הֵינּוּ הַשֶּׁכֶל הַנַּ"ל, עַל-יְדֵי
חֶסֶד. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת,

וְנִצּוֹלִין מֵעוֹל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, וְזוֹכִין
לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

נג.

(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן ח"א ל, ז)

כָּל ה'תְּפִלוֹת' עִם כָּל ה'עֲרֻבוּבִים', בָּאִין
אֶל הַצְּדִיקִים - כִּי הֵם בְּחִינַת 'מְשִׁיחַ',
שֶׁאֵלָיו בָּאִין כָּל ה'תְּפִלוֹת לְהַעֲלוֹתָן. בְּבַחֲינַת
(יִשְׁעִיָּה מח, ט): "וְתִהְיֶה אֲחֶטָּם לְךָ", שֶׁכָּל
ה'תְּפִלוֹת' בָּאִין לְבַחֲינַת 'מְשִׁיחַ', שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'חֶטֶם', בְּחִינַת (אִיכָּה ד, כ): "רוּחַ אִפְּיֵנוּ
מְשִׁיחַ ה'".

כִּי 'מְשִׁיחַ' הוּא "מוֹרַח וְדָאִין" (סְנַחֲדְרִין צג:),
בְּבַחֲינַת (יִשְׁעִיָּה יא, ג): "וְהִרִיחוּ בִּירְאֵת
ה'". הֵינּוּ ב'תְּפִלוֹת', שֶׁהֵן בְּחִינַת (מְשִׁלִּי לא, ל):
"יְרֵאֵת ה' הִיא תִתְּהַלָּל", כִּי הוּא מוֹרַח
וּמְרַגֵּישׁ בְּה'תְּפִלוֹת' שֶׁמְקַבֵּל מֵהֵם, אֶת כָּל
אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁהוּא, כִּי כָּל
ה'עֲרֻבוּבִים' שֶׁל כָּל אֶחָד הֵם בְּתוֹךְ ה'תְּפִלָּה'
וְכוּ'.

נד.

(לְקוּטִי-מוֹהַר"ן ח"א לה, ז-ח; ח"א רפ)

כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס 'שֶׁכֶלֹו', הֵינּוּ 'נִשְׁמָתוֹ' -
בְּתוֹךְ ה'אֱמוּנָה' - אֲזִי צָרִיךְ
לְשַׁמֵּר ה'אֱמוּנָה' שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה
הַחִיצוֹנִים, כִּי הִיא שׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ הַחִיצוֹנִים,
בְּחִינַת (יִחְזְקָאֵל ה, ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַיִם שְׁמֵתֶיהָ
בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת". ו'ירוּשָׁלַיִם'
הוּא בְּחִינַת 'אֱמוּנָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה א, כא-
כו): "קִרְיָה נְאֻמָּנָה".

וּכְשֶׁאָדָם עוֹסֵק ב'מִשְׁאֵל-וּמִתָּן בְּאֱמוּנָה',
זֶהוּ בְּחִינַת 'הַקְּרִבַת קָרְבָן'
הַתְּמִיד' ו'הַקְּטֵרֶת הַקְּטֵרֶת'. וְאִז ה'אֱמוּנָה'
מִתְגַּבְּרַת לְהַעֲלוֹת כָּל ה'נִיצוּצוֹת-הַקְּדוּשִׁים'

שבקלפות, בסוד אחד-עשר סממני הקטרת.

וכל ניצוצות הקדשה שיש בתוך העבו"ם וה"ארצות שסביבות ירושלים, עולים לבחינת אמונה הנקרא 'ירושלים' ומלכות, "פשזה קם זה נופל" (פסחים מב: רש"י בראשית כה, כג).

כי הרבן אמונה נקרא הרבן ירושלים, כמו שדרשו חז"ל (שבת קיט:): "לא הרבה ירושלים, עד שפסקו מפנה אנשי אמונה" (עירושם מבאר דכוננתם על משאומתן באמונה). וכש'ירושלים' הינו ה'אמונה' מתגברת - אזי אלו העבו"ם והארצות נופלים, ועולים מפנה כל ה'ניצוצות-הקדושים' שבתוכם, בסוד אחד-עשר סממני הקטרת.

וזהו שאמרו חז"ל (סנהדרין כ:): "שלשה מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, העמדת המלך, וכריתות זרעו של עמלק, ובנין בית-המקדש".

והא בהא תליא - כי "העמדת המלך" - היא בחינת אמונה, בחינת מלכות, פנ"ל.

ו"כריתות זרעו של עמלק" - הם ה'ניצוצות' שעולים מבין העבו"ם והארצות, בבחינת אחד-עשר סממני הקטרת. כמו שמובא במדרש (רות רבה א, ב): "למה נסמכה פרשת כריתות זרעו של עמלק, לפרשת משקלת" - לומר: שבעון משקלת' היא מלחמת עמלק" - והינו הך פידוע.

ועל-ידי-זה זוכין להמצוה "לבנות בית-המקדש וירושלים" - הינו: ה'אמונה'. ואז נתחדש ונתעלה 'מחו'

בבחינת בנין בית-המקדש, כמאמר חז"ל (ברכות לג.): "מי שיש בו דעה, כאלו נבנה בית-המקדש בימיו", בבחינת אור-הפנים.

נה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מ)

כל הגליות והנסיעות והטלטולים, הם בשביל קלקול האמונה, ועל-ידי-זה מתקן וממתיק ה'חרון-אף' מן העולם, ונמשך רחמנות בעולם.

נו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מ)

על-ידי בטול תורה, בא גלות ונסיעות לדרכים, כמו שנאמר (ישעיה ה, יג): "גלה עמי מבלי דעת".

נז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, ב-ד)

עקר התפלה תלוי בלב, שישים כל לבו עליה, דהינו: שיקשר מחשבתו היטב לדבורי התפלה.

ועל-ידי-זה נתגלה ונתגדל מלכותו יתברך, ונופל מלכות-ה'רשעה'. ואז יש עליה ל'ביתא עלאה' ו'ביתא תתאה' - "שנשבע הקדוש-ברוך-הוא: שלא יכנס בירושלים שלמעלה, עד שיבנה ירושלים שלמטה" (תענית ה, א), בחינת 'תפלה', בחינת מלכות.

נח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, ו)

אין ה'גאולה' אלא על-ידי תשובה, כמו שכתוב (ישעיה נט, כ): "ובא לציון גואל" וכו'.

נט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נה, ב)

יכולין לגלות ולהמשיך בחינת קדשת ארץ-ישראל, אפלו עכשו בגלות שהיא תחת יד הסטרא-אחרא - בבחינת (ויקרא כו, מד): "ואף גם זאת בארץ איביהם".

הינו: אפלו בגלות המר, יכולין לגלות בחינת 'גם זאת' - על-ידי התנוצצות אור זכות אבות, בבחינת (שם שם, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב וכו' והארץ אזכר".

ל.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נז, ח)

"שער ארם" (סנהדרין צח), זה בחינת 'שער דסטרא-אחרא' - וכשיפל נפילה אחר נפילה, אזי יבוא בן דוד, ויבנה שערי הקדשה.

לא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נח, י)

וזהו 'גלות-השכינה', שנופלים בגדלות חסוֹשֵׁלֹם.

לב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נט, א-ב)

על-ידי שמקרב נפשות להשם-יתברך, ועל-ידי התבודדות שמתבודד ומשיח בינו לבין-קונו, ושופט ודן את עצמו על כל מה שעשה - נתבטלין הרע והקלפות, ונבנית 'היכל-הקדש', "ירושלים כפא ה'" (ירמיה ג, יז), "קרית נאמנה" (ישעיה א, כא-כו).

לג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א סו, ב)

כשמתגבר ומשבר ה'פעם', על-ידי-זה נעשה ונמשך בחינת רוחו של משיח, בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'" - וזוכה להוציא מבח אלו הפעל כל המצוות וכל הדברים שבקדשה שצריך לעשות.

לד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עה)

על-ידי דבורי תורה ותפלה, מעלין כל הניצוצות הנפולים, ונתקנים ונתחדשים כל העולמות הנפולים, ונחשב כאלו ברא שמים וארץ וכל העולמות מחדש. ואז יזכה לשלום, ויבטל כל מדת הנצחון והמחלקת.

על-כן צריכין לדבר רק דבורים קדושים, ולא דבורים אחרים, כדי להעלות הניצוצות לתקן כל העולמות, ועל-ידי-זה יתקרב ביאת המשיח.

לה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עח)

ה'דבור דקדשה', הוא בחינת ה'שכינה', והוא בחינת רוחו של משיח, בחינת רוח-הקדש, בחינת 'תחיה', בחינת 'יחוד קדש-א-בריך-הוא ושכינתה'.

לו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א עח)

וזהו בחינה של משיח, כי פתוב אצלו (ישעיה יא, א): "לא למראה עיניו ישפט" וכו', אלא הכל ברוח-הקדש. כי אזי

יתקן 'פרצוף מלכות' בשלמות, ונתקבץ כל הבחינת 'מלכות' אל שרשו, 'והיתה לה' המלוכה" (עובדיה א, כא), "והיה ה' למלך על כל הארץ" (זכריה יד, ט), ונוכל להפיר את בוראנו למעלה מכל העולמות, בלא שום לבוש וציור ותמונה.

וזהו (תהלים מז, ג): "כי ה' וכו' מלך גדול על כל הארץ" - הינו פשטות 'מלכות' יהיה גדול, ויתעלה אורה מחמת תקון מעשינו, אזי נוכל להפיר את בוראנו "על כל" - דהינו: למעלה מכל העולמות, ולא כמו עכשו, כי עכשו הוא בהתלבשות עולמות.

וזהו (שמואל א ב, י): "ויתן עז למלכו" - הינו פשטן 'עז' ו'הארה' למדת 'מלכות', אזי (שם): "וירם קרן משיחו" - כי כל אחד יתקן בחינות 'משיח' שלו, ויכף ממדרגה אל מדרגה מעט מעט, עד שיתקן הארת 'פרצוף מלכות' בשלמות, וזהו בחינות 'משיח'.

לז.

(לקוטי מוהר"ן ח"א עט)

בכל צדיק וצדיק, מי שהוא צדיק באמת, יש בו 'התגלות משיח'. ואף-על-פי שאין בו 'התגלות משיח', יש בו מדה של 'משיח', שהוא בחינת 'משה', כמו שכתוב בזהר הקדוש (בראשית כה:): "משיח דא משה".

לח.

(לקוטי מוהר"ן ח"א צד)

בעזונותינו הרבים הדבור עם ישראל בגלות וכו'. לכך

נאמר (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה', וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר". והינו: פשיטתו ישראל, אז הדבור גם-כן כפיכול יהיה עם השם-יתברך.

והתקון הוא: שיראה, שיעלה כל הניצוצות שבכל דבר, וה'ניצוצות' הם 'אותיות', וה'אותיות' נעשים 'דבורים', ועל-ידי הדבור, נשפע רב טוב לישראל.

והעצה הוא: פשיטת כל בדבר מה, תכף יאמין באמונה שלמה, שיש בדבר הזה אותיות וניצוצות וכו'.

לט.

(לקוטי מוהר"ן ח"א קה)

בכל אדם יש בו חלק מפלגות כל העולמות וצדופים, ובכל מה שהוא מדבק עצמו, לשם הוא מקשר חלקו.

וכשהוא הולך אחר 'שרירות לבו' ותאוותו, הוא מקשר חלקו והאותיות והצדופים לסטרא-אחרא חס' ושלום, ומתבלבלים האותיות והצדופים, והדעת גם-כן מתבלבל, והוא גלות השכינה.

וכששב בתשובה-שלמה - ישובו חלקיו מפלגות העולמות והאותיות והצדופים גם-כן למקומן, ואז הדעת שלם, ומתעורר רחמנות. ועקר התשובה תולה בתורה.

מ.

(לקוטי מוהר"ן ח"א קיח)

ה'חדושי-תורה' שמהדש, הם בבחינת 'משיח', פי שם "רוחו מרחפת" (בראשית א, ב).

מא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קיח)

"משיח סבל מרעין עבור כל ישראל" (סנהדרין צח. ופרש"י שם; זהר ויקהל ריב.), כמו שכתוב (ישעיה נג, ה): "והוא מחלל מפשענו". - בכך כל צדיק-הדור הוא גם-כן סובל יסורין בשביל כלל-ישראל, להקל מעליהם, כי הוא בבחינת 'משיח'.

מב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קלה)

על-ידי 'תשובה', יוצא ה'מלכות' מבין הקלפות, ונתבטל ממשלתם, כמו שאמרו רז"ל (יומא פו:): "גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה" - שנגאלין על-ידי 'תשובה', מה'מלכות-דקלפות'.

מג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קפו)

מצינו אצל הנביאים: שבעת שאמר הנביא הנבואה, היתה ברמז, ולא היו מבינים נבואתו בפרוש על מה מרמז, ואחר כך בשנתקים דברי הנביא, היו יודעין למפרע שנתקים דברי הנביא שהתנבא ורמז על זה מקדם, והבינו דברי הנביא למפרע, שהתפון על זה.

וכמו שמצינו ב'דניאל' שמרמז על סוף קץ הגאולה, ועתה הדברים סתומים, כמו שכתוב שם (יב, ד): "סתם הדברים וחתם" - כי אין אדם יודע עתה איך מרמז שם זמן הגאולה.

אבל לעתיד אם-ירצה-השם בשיקים הדברים ויגיע קץ האמת ויבוא משיחנו - אזי ידעו למפרע איך שמרמז בדבריו זמן הקץ.

מד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ריט)

כשאדם מעלים ומסתיר ומקטין את- עצמו בענוה ושפלות, אז השם- יתברך כפיכול גם-כן מראה עצמו אליו בבחינת ענוה ושפלות, ומצמצם את גאותו וגאוונו, ומקטין את-עצמו כפיכול, ושוכן עמו, בבחינת (ישעיה נז, טו): "אשכון ואת דכא".

אבל כשאדם מתגאה ומתגדל חס- ושלום, אז השם-יתברך גם-כן מראה גאותו ונגדלתו, אשר מי יוכל לסבל ולקבל כבודו וגאותו יתברך, כי "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" וכו' (מלכים-א ח, כז), ומזה בא 'חרבן בית-המקדש' בעוונותינו-הרבים.

מה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רמז)

איתא ב'זהר-הקדוש' (צו כז:): "תיקו' הנאמר בש"ס, הוא בחינת 'מחסר תקוה'. הינו: שנהסר הנו"ן של 'תקוה', ונשאר 'תיקו'.

ודע: שזאת ה'נו"ן פשוטה' כשנהסרת מה'תקוה' - היא נשפלת ונכפפת, ונעשה צרופה 'קינות', וכשיגאלנו השם, יתהפכו ה'קינות' ל'תיקוה', ויתתקן ה'תיקו'.

מו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רנ)

עקר הצער מהיסורין, הוא מחמת שנוטלין ממנו הדעת כדי שירגיש היסורין. וזה עקר צער יסורין של ישראל בגלות, מחמת שנפלו מהדעת ותולין הפל בטבע ובמקרים ובמזל.

וְזָה בָּא לָהֶם: מִחֲמַת שָׁהִם שְׂרוּיִין בֵּין
הָעֵבֹוֹת וְלִמְדוּ מֵהֶם וְכוּ', וְתוֹלִין הַכֹּל
בְּטַבֵּעַ וּמִקְרָה. כִּי אִלּוּ הָיָה לָהֶם דַּעַת שֶׁהַכֹּל
בְּהַשְׁגָּחָה, לֹא הָיָה לָהֶם יְסוּרִים כָּלֵל.

וּבִאֲמֹת יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מִהַטַּבֵּעַ, רַק
כְּשֶׁהֵם חוֹטְאִים חֹסְדֵי-שָׁלוֹם, אָזִי
נוֹפְלִים תַּחַת הַטַּבֵּעַ, כְּמוֹ הָעֵבֹוֹת שֶׁהֵם תַּחַת
הַמְּזֹל וְהַטַּבֵּעַ, וְאָזִי יֵשׁ לָהֶם גְּלוּת וְצַעַר חֹסֶ-
וְשָׁלוֹם. וְעַקֵּר הַצַּעַר וְהַגְּלוּת שְׁלָהֶם, הוּא רַק
עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ שֶׁאֵין לָהֶם דַּעַת, וְתוֹלִין
בְּטַבֵּעַ.

וּכְשֶׁהִקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לָרַחֵם
עַל יִשְׂרָאֵל
וְלִהְיוּשִׁיעִם מִגְּלוּתָם, וְלַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוֹף
מִהַמְצַר לָהֶם, אָזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הַשְׁגָּחָה,
וְאָזִי מִכְּנִיעַ וּמִבְּטֹל הַטַּבֵּעַ וְהַמְּזֹל שֶׁהָיָה
מְחִיב שִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים תַּחַת יָדָם, וְאָזִי
מְחִיב הַמְצַר לָהֶם, וְיִשְׂרָאֵל עוֹלִים עֲלֵיהֶם
עַל-יְדֵי הַהַשְׁגָּחָה.

וְדַע: שֶׁזֹּאת ה'הַשְׁגָּחָה', הוּא מִמְּשִׁיךְ
מ'סוֹף הָעוֹלָם', כִּי לְעֵתִיד בְּעֵת
הַקֶּץ, יִתְבַטֵּל הַטַּבֵּעַ לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה רַק
הַשְׁגָּחָה לְבַד וְכוּ', שֶׁיִתְבַטֵּל הַטַּבֵּעַ שֶׁהָיָה
עַל-פִּי מַעְרַכַת הַכּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת, וְאָז יִהְיוּ
יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה.

וְעַל-כֵּן גַּם עֵתָה כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוֹף מֵאִיזָה עֵבֹוֹת
וְשִׁיחִיו יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה, אָזִי מִמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם
'הַשְׁגָּחָה', מִקֶּץ וְסוֹף הָעוֹלָם. וְנִתְעַלִּים
יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה קֶץ וְסוֹף מִהָעֵבֹוֹת שֶׁהָיָה
מְצַרָה לָהֶם.

וְזֶה בְּחִינַת (יחזקאל ז. ב): "קֶץ בָּא הַקֶּץ" -
הֵינּוּ: כְּשֶׁהִקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא רוֹצֵה

לְהַבִּיא 'קֶץ' עַל הָעֵבֹוֹת, אָזִי מִמְּשִׁיךְ
'הַשְׁגָּחָה' מ'קֶץ הָאֲחֵרוֹן'.

וְעַל-יְדֵי שְׂבוּכִין בְּדַמְעוֹת לְפָנַי הַשֵּׁם -
יִתְבַרֵךְ בְּשַׁעַת הַצַּעַר וְהַיְסוּרִין -
עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיכִין דַּעַת וְהַשְׁגָּחָה, מ'קֶץ
הָאֲחֵרוֹן' - וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַטֵּל הַצַּעַר
וְהַיְסוּרִין.

מז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רעח)

עַל חֲלִיף טוֹב, יְכוּלִים לָרְאוֹת כָּל הַכֹּלִים
שֶׁל הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אִיזָה פָּנִים יֵשׁ
לָהֶם.

וְזֶה שְׂכַתוֹב כְּשֶׁאָמַר 'יִצְחָק' לְעֵשׂוֹ,
שֶׁיִבְדֹּק הַסַּפִּין וְיִשְׁחַט יָפָה: "שָׂא נָא
כַּלְיָד" (בְּרֵאשִׁית כז, א) - רָמַז עַל 'כֹּלִים שֶׁל
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם נִרְאִים עַל הַסַּפִּין
הַיָּפָה.

וְכֵן אֵיחָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה סה): "כַּלְיָד
זֶה בְּבֹל". שְׂנַאֲמַר (דְּנִיָּאל א, ב): "וְאֵת
הַכֹּלִים הַבִּיא בֵּית אוֹצַר אֲלִקְיוֹ" - נִמְצָא:
ש'כַּלְיָד' מִרְמַז עַל 'כֹּלִים שֶׁל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ'.

מח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, יב)

כְּשֶׁזוֹכִין לְגָאֵל אֵת הַתְּפִלָּה מִן הַגְּלוּת,
בְּבַחֲיִנַת 'סְמִיכוֹת גְּאֻלָּה לְתַפִּלָּה'
- הִיא בְּבַחֲיִנַת "הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ".

וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא 'מְשִׁיחַ' - כִּי הוּא יוֹנֵק
וּמִקְבֵּל מ'שִׁיחַ הַשְּׂדֵה" (בְּרֵאשִׁית
ב, ה), דְּהֵינּוּ כָּל ה'דְּרִיחוֹת' שְׂבָאִים בְּתוֹךְ
ה'תְּפִלָּה' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'חֹטֵם', בְּחִינַת:
"וְתַהֲלִתִי אֲחֹטֵם" וְכוּ' (ישעיה מח, ט), ו'מְשִׁיחַ'
מִקְבֵּל אוֹתָם, בְּבַחֲיִנַת: "רוּחַ אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ
ה'" (איכה ד, כ).

מט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

על-ידי 'חטא המרגלים', גרמו 'הרבן
בית-המקדש', כמו שאמרו רז"ל

(תענית כט. סוטה לה. סנהדרין קד: במדרש-רבה טז, כ;
תנחומא שלח יב): "אתם בכיתם בכיה של חנם,
אני אקבע לכם בכיה לדורות".

כי אותו הליכה, ליל תשעה-באב היה,
שבו נחרב הבית-המקדש, ומשה-רבנו
בקש על-זה: "סלח נא" (במדבר יד, ט) - כי בזה
החטא והפגם, תלויים כל העוונות, כי על-
ידי-זה הפגם, נחרב הבית-המקדש.

נ.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

ישראל עם קדוש, לפי גדל רוחניותם
ודקותם, אין יכולין לשא עליהם
המשא של עוונות אפלו יום אחד.

בשביל זה צריך להם הבית-המקדש. כי
"התמיד של שחר היה מכפר
על עוונות של לילה, והתמיד של בין-
הערבים היה מכפר על עוונות של יום"
(במדבר-רבה כא, כא; תנחומא פנחס יג; פסיקתא-רבתי
טו-טז; פסיקתא-דרב-כהנא פ"ו).

ובשביל זה היה משה רבנו עליו-השלום
מוסר נפשו בשביל ישראל,
לבקש מהשם-יתברך: שישלח להם
עוונותיהם. כי ידע: שאי-אפשר לישראל
לשא כלל המשאוי של עוונות אפלו יום
אחד.

נא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

'בית-המקדש' כלול מבחינת 'בן'
ותלמיד. כי אמרו רז"ל

(תענית טז): "למה נקרא שמו 'הר המזריה',
שממנו 'הוראה' יוצאה לישראל" - זה
בחינת תלמיד.

גם אמרו רז"ל (שיר-השירים-רבה א, סח-סט):
"למה נקרא שמו 'הדר המטות' (מלכים-
ב יא, ב), שעל ידו פרים ורבים ישראל" - זה
בחינת 'בן'.

ועל-בן 'בית-המקדש' במקום ה'גרון'
(שמואל-ב כד, יח) - זה בחינת
'פרנסה', שנמשך על-ידי 'כלליות בן'
ותלמיד.

וזה בחינת 'לחם-הפנים' שהיה ב'בית-
המקדש' - זה בחינת האכילה
והפרנסה שנמשך על-ידי 'כלליות בן'
ותלמיד, שבו נתגלה 'אזרות הפקפפים',
שהם בחינת 'אזר-הפנים'.

נב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ת, ה)

"אוי לי שהחרבתי את ביתי, ושרפתי את
היכלי, והגליתי את בני לבין אמות
העולם" (ברכות ג).

"החרבתי את ביתי" - זה בחינת פגם
התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נז,
ז): "כי ביתי בית תפלה".

"ושרפתי את היכלי" - זה בחינת פגם
הכבוד, בחינת (תהלים כט, ט):
"ובהיכלו פלו אמר כבוד".

"והגליתי את בני" - זה בחינת בטול
הנבואה שבאה מ'נפשות בני-
ישראל', בחינת (דברים י, כב): "ב'שבעים נפש'
י'דו א'בתיך מצרימה". כי 'גלות בני-
ישראל', הוא בחינת בטול הנבואה שבאה
מנפשותם.

נג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ל)

ה'בכיה' וה'דמעות' שבוכין קדם
שמהדשין בתורה - עומדים
פנגד גזרות האמות, ומבטלן. כי כל פהם
הוא מן ה'דמעות של עשו'. ועל-כן פשיש
אלו ה'דמעות', הם עומדים פנגדם ומבטלן.

נד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סא)

עקר ה'זמן', הוא מחמת 'קטנות הדעת'.
וכל מה שהשכל גדול ביותר, הזמן
נקטן ביותר. כמו בחלום, שאז השכל נסתלק
ונשאר רק כח-המדמה, אז ברבע שעה
יכולים לעבר כל השבעים שנה וכו'.

וכן בשכל הגבה למעלה משכלנו, גם מה
שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש,
הוא גם-כן רבע שעה או פחות, רק שאין אנו
מבינים זאת וכו'.

וכן יש שכל גבה כל-בה, עד אשר כל
הזמן בלו נתבטל לגמרי.

ועל-כן משיח שעבר עליו מה שעבר
מיום בריאת-העולם, וסבל מה
שסבל - אחר כל-זה בסוף יאמר לו השם-
יתברך: "אני היום ילדתיך" (תהלים ב, ז).

וכל-זה יהיה מחמת הפלגת עצם מעלת
שכלו של משיח שיגדל מאד.
על-כן כל הזמן מימות בריאת-העולם,
יהיה אצלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש
כאלו נולד היום.

נה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי ה'בכי', מסתלק 'מאור העינים',
שזה בחינת 'שקיעת האור

במערב'. כי 'מערב' ראשי-תבות: 'רחל
מבכה על בניה' (ירמיה לא, יד - שער-הפסוקים
ירמיה; פרי-עץ-חיים, שער תפוך-חצות פ"א; ועוד) - כי
"שכינה במערב" (בבא-בבא כה.). והשכינה
בזכה ומיללת בביכול על ישראל, בחינת
(ירמיה שם): "רחל מבכה על בניה, מאנה
להנחם על בניה פי איננו", שהיא בזכה על
צרת ישראל המפזרים בגויים ואינם על
מקומם.

וזו בחינת 'כתל מערבי' - ששם השכינה
בזכה ומיללת על 'הרבן בית-
המקדש' - כי ב'מערב', שם "רחל מבכה על
בניה".

נו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

הצדיק-האמת, הוא הפאר והיפי והחן
של כל העולם בלו,
והוא ה'בעל-הבית' של כל העולם בלו. והוא
בחינת ה'בעל-הבית' של 'בית-המקדש', כי
הוא מאיר ל'בית-המקדש', ולכל העולם
בלו. כי הוא האור והפאר והיפי והחן של כל
העולם.

ובשזה הצדיק נתפרסם ונתגדל שמו
בעולם, על-ידי-זה נתגדל שמו
יתברך. וכל מה שמתגדל ומתפאר שמו
יותר, מתגדל ומתפאר שם השם-יתברך
ביותר.

וכל מי שנכלל בזה השם האמת, שהוא
הפאר והחן האמת של כל העולם
כנ"ל, דהינו שמתקרב אליו, ונכלל בשמו -
על-ידי-זה נפתחין עיניו, ומתחיל להסתכל
על עצמו על כל המדות, איך הוא אוהז
בהם. ולשוב בתשובה על כל המדות רעות
שפגם בהם.

וזוכה להסתכל בגדלת הבורא יתברך, ולהסתכל בתקון העולם, וזוכה שימשיך עליו מחין קדושים וטהורים, מהשם הקדוש הזה של הצדיק האמת.

ולהפך חסוּשָׁלוֹם: כשנתעלם שם הצדיק האמת, ונסתלק מן העולם, ונתגדלים ונתפרסמים מפרסמים של שקר, שאין בהם שם השם כלל - על ידיזה פביכול נתמעט ונתעלם שם השם.

ואז נתגדלים בעלי שמות וקדרים, ובאים לעולם חסוּשָׁלוֹם דברים שאין מועיל להם כי אם שמות הטמאה חסוּשָׁלוֹם.

ועל ידיזה באים שרפות בעולם רחמנא לצלן, ונסתלק מאור העינים הנ"ל.

וזוה בחינת שרפת בית המקדש - שנעשה גם כן על ידי הסתלקות מאורי אור, ועל ידיזה נתגברו מאורי אש (עין בפנים).

נמצא: כשהצדיק האמת נסתלק מן העולם - הוא בחינת שרפת בית המקדש, ואז בני ישראל נחשבים כאלו הם מתגלגלים בחוצות חסוּשָׁלוֹם.

נז.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז)

בכל מקום שזכר בגין בית המקדש, נזכר שבת, כמו שכתוב (ויקרא יט, ל; כו, ב): "את שבתתי תשמרו, ומקדשי תיראו". וכן בכל מקום שהזכיר על מלאכת המשכן, הזכיר מקדם על שבת.

כי שבת מאיר לה בית המקדש - כי המקדש הוא גם כן בחינת עינים,

כמו שכתוב (יחזקאל כד, כא): "גאון עיכם מחמד עיניכם". ו'שבת' הוא בחינת הגונון המאירין ב'מקדש', כי שבת הוא בחינת פח הראות, שהם (תקוני אהר קכו): "תלת גונון דעינא ובת עין" - המאירין ל'בית המקדש' שהוא בחינת עינים.

ועל ידי שמתאבל על הבית המקדש - מכניע מאורי אש, ומתגברין מאורי אור, שהם בחינת שבת.

וזוה: "מתאבל" (תענית ל): ראשי תבות: "לא תבערו אש בכל משבתיכם" (שמות לה, ג). כי על ידי שמתאבלו, נכנעין מאורי אש.

וזוה: "ביום השבת" (שם) - כי אזי מאירין מאורי אור, שהם בחינת שבת, בחינת תלת גונון דעינא ובת עין, שמאירין לה בית המקדש.

וזוה שכתוב (שמות לא, טז): "לעשות את השבת לדרתם". ואמרו חז"ל (זהר פנחס רמג: תקוני אהר סט): "לדרתם פתיב, לשון דירה" - הינו: כי על ידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, על ידיזה נעשה דירה, דהינו בחינת ה'בית המקדש' - שקיומו על ידי שבת.

נח.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז - על פי לקוטי יעצות, חצות ד)

בעתים הללו שכבר ארך עלינו הגלות, והשם יתברך מצפה בכל עת לשוב אלינו, ולחזור ולבנות בית מקדשנו, ראוי לנו שלא לעבב חסוּשָׁלוֹם בגין בית המקדש, רק להשתדל בבנינו.

על כן מאד מאד צריכין לזהר לקום בחצות בכל לילה, ולהיות מתאבל

מֵאֵד עַל חֲרַבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אוֹלֵי בְּגָלוֹל
הָרֵאשׁוֹן הָיָה הוּא הַגֹּרֵם שֶׁיִּחַרַב הַבַּיִת־
הַמִּקְדָּשׁ. וְאִפְלוּ אִם לָאוּ, אוֹלֵי הוּא מְעַבֵּב
עִתָּהּ בַּחֲטָאֵיו בְּנֵי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, "וְנַחֲשָׁב
גַּם־כֵּן פְּאֵלֵי גֵרִים לְהַחְרִיבוֹ" (ירושלמי יומא פ"א
ה"א). וְעַל־זֶה יִבְכֶּה וְיִתְאַבֵּל מְאֹד בְּכָל לַיְלָה
בַּחֲצוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נַחֲשָׁב פְּאֵלֵי הוּא
מִשְׁתַּדֵּל בְּבָנֵי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֱמֻת,
הֵינּוּ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים
וְיֵרֵאִים וּכְשָׂרִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם עֶקֶר הַפֶּאֶר
וְהַחֵן וְהַיְפֵי הָאֱמֻת שֶׁל הָעוֹלָם.

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִפְתָּחִין עֵינָיו, וְיִסְתַּכַּל
עַל עֲצָמוֹ בְּכָל הַמַּדּוֹת,
וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה עַל כָּל הַמַּדּוֹת רְעוּת, וְיִזְכֶּה
לְדַעַת וּלְהַפִּיר אֶת שְׂמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרֵךְ.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ הַבְּטִיחַ לְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל
צִיּוֹן (ישעיה סא, א): "לְשׁוֹם
לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן, פֶּאֶר תַּחַת אִפְרָיִם".

נט.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

לְהַצְדִּיק שֶׁנִּסְתַּלַּק, אֵין לוֹ הַפֶּסֶד בְּכָל
בְּמָה שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתַּלַּק, כִּי אִם
נִתְעַלַּם וְנִסְתַּלַּק מִפֶּאֶר, הוּא גָּדוֹל וּמִפֶּאֶר שֶׁם
בְּעוֹלָם־הַבָּא. אֲבָל עַל הַדּוֹר יִתּוֹם שֶׁנִּשְׁאָרוֹ,
וְעַל הַתּוֹלְדוֹת דִּהְיִנוּ הַבָּנִים שֶׁנִּשְׁאָרוֹ - הוּא
רַחֲמָנוּת גָּדוֹל מְאֹד.

ס.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

'יִרְמִיָּהוּ־הַנְּבִיא' הָיָה מְקוֹנֵן וּמְחַבֵּב דָּם
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁפָּה, וְהָיָה
מִשְׁתַּתַּף בְּצַרְתּוֹ, וְהָיָה רוֹאֶה יִשְׂרָאֵל מוֹלְכִים
בְּקוֹלְרֵיו, וַיִּדְהוֹן מִהֲדַקִּין לְאַחֲזֵרָא, וְרַחֲמָא

עַל צִוְאֵרִיָּהוֹן (איכה רפה פתיחתא לד; זהר שמות ב:),
וְהָיָה מִשְׁתַּתַּף עִמָּהֶם, וְהָיָה מְקוֹנֵן עַל כָּל
טְפַח דָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל (איכה ד, א"ב): "בְּנֵי צִיּוֹן
הֵיִקְרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִזִּי" וְכוּ', "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה
אֲבֵנֵי קִדְשִׁי" וְכוּ'.

סא.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב סז)

עַל־יְדֵי שְׂקָמִים בַּחֲצוֹת־לַיְלָה, וּמִתְאַבְּלִין
עַל חֲרַבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־
זֶה נִצְוֵלִין מִשְׂרָפוֹת.

סב.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב פה)

'אֲגוּזִים' הַנִּקְרָאִים 'לוּזִים', רוֹמְזִים
לְבַחֲיַנַּת 'לָאָה', שֶׁהִיא בְּעֶרְףָּה,
שֶׁהִיא 'נִקְבָּא רֵאשׁוּנָה' (ספר הלכותים להאריז"ל
פְּרֻשַׁת וַיֵּצֵא). וְאַחֲרֵי־כֵן נִכְנָסִין לְבֵית־
הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת: "יַעֲקֹב קָרָא בֵּית־
אֵל־" (פסחים פח.). וְזֶהוּ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (שופטים
א, כד): "שֶׁדָּרָךְ לוֹז נִכְנָסִין לְבֵית־אֵל־".

וְזֶהוּ (ישעיה מ, א): "נַחֲמוּ נַחֲמוּ". שְׁתֵּי
פְּעָמִים 'נַחֲמוּ' גִּימַטְרִיא 'קִדְקֵד',
שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת 'עֶרְףָּה' - שֶׁעַל־יְדֵיהָ נִכְנָסִין
לְבֵית־אֵל־.

וְזֶהוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת שֶׁהֵם עֲשָׂרִים־וְאַחַד
יוֹם שֶׁבֵּין־הַמְּצָרִים, וּכְנֻגָּדוֹ בְּאֵילָן
לוֹז. - בְּשִׁבִיל זֶה נוֹהֲגִין לֵאכֹל בִּיצָה בְּסַעֲדָה
הַמְּפַסְקַת בְּתִשְׁעֵה־בָּאב - כִּי הַבִּיצָה נִגְמָרַת
בְּעֲשָׂרִים־וְאַחַד יוֹם, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בכורות ח.
וְעֵין שָׁם בְּתוֹסְפוֹת): "תִּרְנַגְלַת מוֹלְדַת לְעֲשָׂרִים
וְאַחַד יוֹם וְכוּ', וּכְנֻגָּדוֹ בְּאֵילָן לוֹז".

וְזֶהוּ הָעֵצִים לוֹז' שֶׁיֵּשׁ בְּעֶרְףָּה אָדָם,
שֶׁיִּשְׁאָר אַחַר כְּלִיּוֹן הַגּוֹף, וּמִמֶּנּוּ
יִתְחַדֵּשׁ בְּנֵי הַגּוֹף בְּשַׁעַת תַּחֲיַית־הַמֵּתִים.

וְזָהוּ עֵקֶר נְחֻמוֹתֵינוּ, בְּחִינַת "נְחֻמוֹ נְחֻמוֹ"
כַּנִּל, כִּי עַל הַגּוֹף נֶאֱמַר (רות ג, יג): "שֹׁכְבֵי עַד
הַבֶּקֶר", שֶׁהוּא עֵת הַתְּחִיָּה. "וְהֵנָּה בַּבֶּקֶר
וְהֵנָּה הִיא לֵאמֹר" (בְּרֵאשִׁית כט, כה), הֵינּוּ 'עֵצֶם
לוֹז' הַנִּל, שֶׁעַל־יָדָה נִתְבַּנְּה הַגּוֹף.

וּבְשִׁבִיל שֶׁכָּל פּוֹנְתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה בְּשִׁבִיל
רַחֵל - נֶאֱמַר בְּבִנְי רַחֵל, דִּהְיֵנוּ
'יוֹסֵף': "וּלְקַדְקַד גִּזִּיר אֶחָיו" (בְּרֵאשִׁית מט, כו),
וּבְבִנְיָמִין כְּתִיב: "וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכַן" (דְּבָרִים לג,
יב). רָמַז: שֶׁעַל־יָדֵי בְּחִינַת 'לֵאמֹר' שֶׁהִיא
רֵאשׁוֹנָה, יְכוּל לָבוֹא לְבְּחִינַת רַחֵל. 'קַדְקַד'
וְכִתְפוֹי זֶה בְּחִינַת 'לוֹז' הַנִּל. 'עַרְפֵּי'
גִּימְטְרִיא ש"ג, רֵאשִׁי־תְבוּת: שִׁבְת נְחֻמוֹ -
רָמַז לְהַנִּל.

סג.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"ב צא)

כָּלֵל הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּחִינַת
'חֻכְמָה־עֲלֵאָה'. וְכָלֵל הַחֻכְמוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם, נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'חֻכְמָה־תַּתְּאָה'.

וּכְשֶׁהַחֻכְמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם נִפְרָדִים
מִהַתּוֹרָה וּמֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ -
זֶה בְּחִינַת 'מְעוֹט הַלְּבָנָה', בְּחִינַת 'גְּלוּת־
הַשְּׂכִינָה'.

כִּי כָּל אָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר
שֶׁכֵּלּוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, לְהַתּוֹרָה וּלְהַשֵּׁם־
יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חֻכְמָה־עֲלֵאָה'.

אָבֵל אִם מִפְּרִיד שֶׁכֵּלּוֹ וְחֻכְמָתוֹ חֵס־
וְשָׁלוֹם מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ - זֶה בְּחִינַת
(מְשָׁלֵי טז, כח): "וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף" -
'שִׁמְפְּרִיד אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית־דְּבָרָה כ,
ב), וְגוֹרֵם חֵס־וְשָׁלוֹם 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'.

וְעַל־כֵּן הָעֵקֶר לְקַשֵּׁר עֵצְמוֹ לְצַדִּיקִים -
אֲמַתִּיִּים' - כִּי הַצַּדִּיק מִגְּבִיָּה
וּמִקְשֵׁר 'חֻכְמָה־תַּתְּאָה' לְ'חֻכְמָה־עֲלֵאָה', וְאִזִּי
מִ'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', נַעֲשֶׂה 'מְלוּי הַלְּבָנָה'. וְאִזִּי
נִמְתַּקֵּין כָּל הַדִּינִים, וְנִתְפַּרְרִין כָּל הָעוֹנוֹת.

סד.

(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, הַתּוֹרָה "רַב לְכֶם" בְּהוֹסְפוֹת
מִפְּתַבְּיָד רַבְּנוֹ ז"ל, הַנֶּדְפָס בְּסוּף הַסֵּפֶר)

'הַהָר' נִקְרָא 'אֲמוּנָה'. כִּי 'הָהָר' נִקְרָא
'ירוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ג, כה):
"הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן". וּפֶרֶשׁ רַש"י:
"הָהָר הַטּוֹב, זֶה יְרוּשָׁלַיִם". "וְהַלְּבָנוֹן, זֶה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". וְ'ירוּשָׁלַיִם' נִקְרָא 'אֲמוּנָה',
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה א, כא-כו): "קִרְיָה נֶאֱמָנָה".

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁנִּפְל מֵאֲמוּנָה הַנִּקְרָא
'ירוּשָׁלַיִם', וּבָא לְיָדֵי כְּפִידָה, זֶה
נִקְרָא 'מַחְרִיבֵי־ירוּשָׁלַיִם', וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב
(יְרֵמְיָה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בְּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
וּבְקִשׁוּ אִישׁ אֲמוּנָה", וּבָאִים יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת,
וְכָל הַדִּינִין שׁוֹרְרִין עָלָיו.

וּבְמָה יוּכַל לְתַקֵּן זֹאת? - עַל־יָדֵי
הַהִתְבּוֹנְנוֹת בְּגְדִלוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִזִּי
נּוֹפֵל עָלָיו הִירָאָה וּפָחַד מִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרֵךְ,
וְאִזִּי אֵינוֹ יְכוּל לְפוֹל וּלְבֹא לְיָדֵי 'גְּדִלוֹת' - כִּי
אִזִּי נִתְרַבֵּה וְנִתְרַחֲבֵה ה'אֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה'
הַנִּקְרָא 'ירוּשָׁלַיִם'.

וְאִזִּי עַל־יָדֵי הַהִתְבּוֹנְנוֹת הַזֶּה - נַעֲשֶׂה
מִ'מַּחְרִיבֵי־ירוּשָׁלַיִם', בְּנִי־ירוּשָׁלַיִם'.
וְלַעֲתִיד־לָבֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, אִזִּי יִמְלֹא
הָאָרֶץ דְּעָה (ישַׁעְיָה יא, ט), וְאִזִּי יִהְיֶה בְּנִי־
ירוּשָׁלַיִם בְּכֵלּוֹ. וְלַעֲתִיד־עֵתָה בְּ'הִתְבּוֹנְנוֹת' זֶה,

נעשה בחינת 'בני־ירושלים' של כל אחד ואחד.

סה.

(שיחות־הר"ן ד)

מיום שחרב בית־המקדש, נפל ה'עשירות' בעמקי הקלפות.

סו.

(שיחות־הר"ן מ)

עקר 'בנין בית־המקדש', היא בחינת 'גלגל החוזר', שהכל חוזר ונתהפך. פי ב'בית־המקדש' היה בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה" (פסחים נ. בבא־בבארא יז), פי השם־יתברך השרה שם שכירתו, בחינת: "עליונים למטה". וכן להפך, כל 'ציורא דמשכנא' היה רשום למעלה, בחינת: "תחתונים למעלה".

פי על־פי חקירה - הוא דבר רחוק מאד - שהשם־יתברך שהוא מרומם ומנשא למעלה מכל הרוחניות, יהיה מצמצם שכינתו בכל־המשכן, "הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" וכו' (מלכים־א ח, כז).

וכן להפך - הוא דבר רחוק על־פי חקירה - שהאדם שהוא בריה שפלה, יהיה לו פח לעשות רשם למעלה, או בהמה שפלה יהיו מקריבין אותה לקרבן שתעלה לריח־ניחוח לפניו יתברך, ואיך שיהי 'רצון' אצלו יתברך!?

ואת־על־פי־כן הראה - שהוא דוקא להפך מדעתם! - פי באמת השרה שכינתו למטה במשכן ובבית־המקדש, והבהמה עלתה לריח ניחוח וכו'. וזה בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה", בחינת 'גלגל החוזר'.

וזה בחינת הגא־לה - פי זהו עקר הגא־לה, שיהיה בחינה הנ"ל, בחינת 'חוזרת הלילה', בחינת: "עליונים למטה ותחתונים למעלה" שהיה בבית־המקדש.

ועל־כן כשיצאו מצרים, אמרו תכף ב'שירת הים' (שמות טו, יז): "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" וכו', שבשרו על 'בנין בית־המקדש' - פי זה עקר הגא־לה, שיהיה 'בנין בית־המקדש', ששם היא בחינת 'גלגל החוזר' הנ"ל, פי באמת כלו חד, פי בהשרש הכל אחד.

סז.

(שיחות־הר"ן עז)

כשיבוא משיח במהרה בימינו, יתבטל כל מיני מחלוקת, ויהיה שלום גדול בעולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "לא ידעו ולא ישחיתו" וכו'.

סח.

(שיחות־הר"ן קכו)

'מוצאי־שבת תשובה' שנת תק"ע, דברו מ'משיח'. פי אמרו שבשנה זו יבוא, ודעתו לא היתה נוטה לזה.

ואמר אז: שקדם שיבוא משיח, לא אחד יהיה שיצעק על אמונה, פי כמה צדיקים שיהיו אז, יהיו צועקים בקול גדול על אמונה, כמוני היום, עד שיהיה נחר גרונם [אינגריסן די 'קוילע' (קול)], ולא יועיל.

ומה שכתוב (ישעיה ד, ג): "כל הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו". ואמרו רז"ל (בבא־בבארא עה:): "שיאמרו לפני הצדיקים 'קדוש' - הוא כפשוטו!

פי בודאי הצדיקים שישארו אז, ויתחזקו וישארו באמונתם הקדושה, יהיו

ראויים לומר לפנייהם אפלו יותר מזה, מאחר שישארו קימים באמונה, ולא יניחו עצמם לפל ולטעות אחר העולם. - ויהיה כמה מפרסמים ומנהיגים של שקר.

ואין ספק - שלא ימצא אז קבוץ כמונו היום, שנמצאים כמה בני-אדם שמתקבצים יחד שחפצים באמת לשמע דבר השם - ואף-על-פי שיהיה אז איזה כשרים בדור, אף יהיו מפזרים.

ענה ואמר: "כתב זאת זכרון בספר" (שמות י"ד) - למען ידעו בימים הבאים, שכבר היה מי שידע זאת מקדם, וידעו להתחזק באמונה בו יתברך ובצדיקיו האמתיים.

סט.

(שיחות-הר"ן רכ)

אמר לאחד: "אנלה לך סוד, שיהיה אפיקורסות גדול בעולם. כי מלמעלה יבוא אפיקורסות בעולם בשביל נסיון. ואני יודע, שאנשים שלי, גם בלא זה יתחזקו באמונה באמת, וישארו קימים באמונתם. אך אני מגלה לך זאת, כדי שיתחזקו יותר כשיראו שדברו מזה מקדם!"

והיה מתאנח מאד על זה ואמר: "אוי, איך יוכלו לעמד אנשים מעטים נגד כל העולם!"

והנה סמוך מאד אחר הסתלקותו ז"ל - ראינו בעינינו זאת: שתכף התחיל להתפשט אפיקורסית גדול בעולם, מה שלא היה כזאת מימי קדם וכו', ועדין הולכים ומתפשטים בכל-עת, אוי מי יודע מה יהיה בימים הבאים.

וכבר כתבנו מה שאמר הוא ז"ל: שעל-זה התנבאו כל נביאינו, בפרט דניאל שאמר (דניאל יב, י): "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" וכו', שכל פונתם היה: שבאחרית-הימים האלה יתנסו ויצטרפו ישראל באמונה. שיעמדו ויקומו רבים שירצו להטעות אותם מהאמונה-הקדושה, שהם האפיקורסים והמחקרים שבימינו.

ומאחר שכבר הודיע זאת מקדם שזה יהיה הנסיון, היה ראוי לעמד בנסיון בודאי, אף-על-פי-כן יהיה נסיון גדול, עד אשר רבים יהיו נכשלים מאד.

אך אף-על-פי-כן אנו פותבים כל זאת - למען ידעו החפצים באמת ובאמונה-הקדושה: שכבר הודיע לנו הוא ז"ל כל זאת מקדם, למען יהיה להם למשיב נפש, לחזק לבם בהשם ובתורתו-הקדושה, פאשר קבלנו מרבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים.

ע.

(חיי-מוהר"ן ג)

ספר רבנו ז"ל: "שחיה אצלו הפעל-שם-טוב ז"ל. ואמר לו: "כשפוגמין בארץ-ישראל, נופלין בגלות". (שי"ך לילקוטי-מוהר"ן ח"א ט).

עא.

(חיי-מוהר"ן ו)

נשבר השלחן אצל רבנו ז"ל מרב העולם שדחקו עצמן עליו. והקפיד ואמר: וכי גזיים יושבים אצלי על השלחן, וכי עכשו ימות המשיח' שיתקרבו גזיים לצדיקים, כמו שכתוב (ישעיה ב, ב): "ונגהרו אליו כל הגזים" (עי' לקוטי-מוהר"ן ח"א טז).

עב.

(חיי-מוהר"ן י)

עֲמַדְתִּי לְפָנָיו בְּעַרְב־רֵאשִׁי־חֹדֶשׁ מְנַחֵם-
אב, בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן בְּשַׁבַּת לַעֲת
עָרַב, בָּעֵת שְׁפוּסְקִין לְאָכַל בָּשָׂר - וְהָיָה אִזּוֹ
מְאִים מְאֹד, וְשָׁכַב עַל מִטָּתוֹ, וְשָׁתַק הַרְבֵּה,
וְחָשַׁב מַה שֶּׁחָשַׁב, וְאֲנִי עֲמַדְתִּי לְפָנָיו מְרַעֵיד
וּמְשַׁתּוֹמֵם, וְעֲמַדְתִּי אִזּוֹ לְפָנָיו כַּמָּה שָׁעוֹת.
עָנָה וְאָמַר: "בְּזֶה הַשַּׁבָּת בְּכִיתִי מְאֹד לְפָנֶי
הַשָּׁמַיִתִּבְרָךְ, מִדּוּעַ כָּל דָּבָר שֶׁאֲנִי רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת, אֲנִי מְכַרָּח לַעֲשׂוֹתוֹ בְּמִסִּיר־תְּנַפֵּשׁ
וְכוּ".

עג.

(חיי-מוהר"ן רנז)

יֵשׁ לִי הַשְּׁגָה כִּזּוֹ לְהַשְׁמִית־תְּבָרָךְ, שֶׁהֵייתִי
יָכוֹל לְהֵבִיא עַל יָדָהּ אֶת 'מְשִׁיחַ', אֲבָל
סִלְקֹתַי הַכֹּל, וְלִקְחֹתִי עִצְמִי אֶצְלָכֶם לְהַחְזִיר
אֶתְכֶם לְמוֹטָב - כִּי זֶה גְדוֹל מִן הַכֹּל.

עד.

(חיי-מוהר"ן רס)

לַעֲתִיד כְּשִׁיבּוֹא 'מְשִׁיחַ' - אִזּוֹ כְּשִׁיתְּנוּ 'יִיָּן
הַמְּשֻׁמָּר' - אִזּוֹ לְאַחֲרִים יִוָּכְלוּ
לְהַטְעוֹת וְיִתְּנוּ לָהֶם 'יִיָּן וְוַאֲלִיחֶשֶׁן
סֶטְרָאוּיֶצְטֶער', וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שֶׁהוּא 'יִיָּן
הַטּוֹב הַמְּשֻׁמָּר' - אֲבָל לְאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לֹא
יִוָּכְלוּ לְהַטְעוֹת, כִּי אֲנַחְנוּ טַעַמְנוּ הֵינָן הַטּוֹב.

עה.

(חיי-מוהר"ן רסו)

כָּל מַה שֶּׁמְשִׁיחַ יַעֲשֶׂה טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל,
אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת. רַק שֶׁחֶלְלוֹק הֵיא:
שֶׁמְשִׁיחַ יִגְזֹר אִמֹר וְיִקּוּם, אֲבָל אֲנִי. (וּפֶסֶק וְלֹא
דְבַר יוֹתֵר). - גִּסְח־אֲחֵר: אֲבָל אֲנִי אֲנִי יָכוֹל
לְגַמֹּר עֲדִין.

עו.

(חיי-מוהר"ן רעד)

אֶפְשָׁר כִּן הוּא הַפְּרוּשׁ: "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא
אֶלָּא בְּהַסְפַּח הַדַּעַת" (סְנֵהֲדָרִין צז).
הֵינּוּ שְׂלֵא יָבוֹא עַל דַּעְתָּם שֶׁכִּבֵּר הוּא [שְׁמִשִּׁיחַ
כִּבֵּר נִמְצָא בְּעוֹלָם]. וְאָמַר: זֶה "אִמֹר רַב נַחֲמָן (שֵׁם
צח): 'אֵי מִן חַיֵּי אֲנָא הוּא' וְכוּ".

עז.

(חיי-מוהר"ן רעה)

הָעוֹלָם סוֹבְרִים: שֶׁכְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ לֹא
יָמוּתוּ. לֹא כֵן הוּא, אֲפֹלוּ מְשִׁיחַ
בְּעִצְמוֹ יָמוּת.

עה.

(חיי-מוהר"ן שמו)

אָמַר: שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ לְקוּטֵי
מוֹהַר"ן שֶׁיֵּצֵא בְּעוֹלָם, הוּא
'אֶתְחַלְתָּא דְגָאֵלְהָ'.

עט.

(חיי-מוהר"ן שנד)

עָנָה וְאָמַר: אִם חֲסִי־שְׁלוֹם לֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ
בְּמַהְרָה, יִהְיוּ הָעוֹלָם מִתְּנַעֲנְעִים
אֲחֵרֵי הַרְבֵּה מְאֹד הַרְבֵּה יוֹתֵר.

פ.

(חיי-מוהר"ן תקכז)

לְעֵינֵי הַקְּצִים: שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה גְּדוֹלִים
שֶׁמְחַשְׁבִּין קְצִים, וְאוֹמְרִים שֶׁרְאוּי
שִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ הַקֶּץ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, כְּמוֹ
שֶׁאַרְע בְּזַמְנֵנוּ, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים עַל כַּמָּה
פְּרָטִים שֶׁאִזּוֹ יָבוֹא מְשִׁיחַ, וְכֵן בְּדוֹרוֹת
שֶׁלְּפָנָיו.

וְרַבְּנּוּ ז"ל לֹא הָיָה מְסַפִּים עַל־זֶה כָּלֵל.
וְאָמַר: שֶׁבְּכָל־זְמַן שֶׁאוֹמְרִים אֵיזָה
קֶץ, אִזּוֹ בּוֹדָאֵי לֹא יָבוֹא מְשִׁיחַ בְּשׁוּם אֶפֶן.

פא.

(חיי-מוהר"ן תריג)

"עד כי יבא שילה" (בראשית מט, י), אז ידעו ויראו עצם גדלת רבנו הקדוש והנורא ז"ל, כי אז יספרו ממנו הרבה, בעת שיבוא משיח צדקנו שיצא מחלציו, כאשר ספר ברבים: "שפעל אצל השם-יתברך, שהגואל צדק יהיה מיוצאי-חלציו".

פב.

(לקוטי-הלכות, לולב ואתרוג א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי שבוכין ומתאבלין על הרבן בית-המקדש, על-ידי-זה השם-יתברך מרחם ומשים "פאר תחת אפר" (ישעיה סא, ג), ואזי זוכין ל'אתרוג הדר', בהינתן 'פאר'.

פג.

(שיח-שורפי-קדש ח"ב קח)

רבנו ז"ל אמר: "אם יאכלו בני-ישראל מרור ב'ליל פסח', כבר ישובו ב'תשעה-בבאב' לומר 'קינות'" [אז מ'וועט עסן מרור ביים 'סדר', וועט מען שוין זיצן 'תשעה-בבאב' ביי 'קינות']. (הם חלים באותם הימים - שלחן-ערוך אורח-חיים תכת, ג).

[וב'איכה-רבה, פתיחתא יח: 'רבי אבין פתח: 'השביעני במרורים' (איכה ג, טו), ב'ליל הפסח של יום-טוב הראשון. 'הרוני לענה' (שם), בתשעה-בבאב. ממה שהשביעני ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' ב'ליל תשעה-בבאב לענה'. הוי ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, הוא לילי תשעה-בבאב. ועל-זה היה מקונן ירמיה (שם א, א): 'איכה ישבה בדד'".

ועוד ב'איכה-רבה ג, ה: "השביעני במרורים", זה יום-טוב הראשון של פסח דכתיב בו (שמות יב, ח) 'על מצות ומרורים' (ומצות על מרורים), 'הרוני לענה', מה שהשביעני ב'ליל יום-טוב הראשון של פסח, 'הרוני' ב'ליל תשעה-בבאב

באותו הקץ שהם אומרים. וכבר מבאר בזהר-הקדוש: "שמקלל מאד כל המחשבי קציו", כי "אין בן דוד בא אלא בהפסח הדעת" (סנהדרין צז).

והנה עכשו אומרים העולם: "שיבוא משיח בשנת ת"ר!" - ונדמה להם שיש רמזים בזהר-הקדוש על-זה (וירא קיז).

(וב'שית מאה שנין לשתי-תאה, יתפתחון תרעי ד'חכמתא לעילא, ומבועי ד'חכמתא לתתא, ויתתקון עלמא לאעלא בשביעאה. כבר-נש דמתתקון ב'ומא שתי-תאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי. וסימניך (בראשית ז, יא): 'בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו', נבקעו כל מעיינות תהום רבה").

[תרגום הזהר: ובשנת שש מאות לאלף הששי, יפתחו 'שערי החכמה למעלה, ויפתחו 'מעיינות החכמה' למטה - ויתתקון העולם לכנס לאלף השביעי, כאדם שמכין עצמו ביום הששי משעה שהשמש עומדת לשקע, לכנס ליום השבת - הכי נמי כאן].

ובאמת - אז בודאי לא יבוא בשום אופן, ויכול להיות שיבוא קדם לשנת ת"ר או לאחריו, אבל בשנת ת"ר לא יבוא בשום אופן, מאחר שהעולם מצפין לאותו הזמן. רק "בא יבא לא יאחר" (חבקות ב, ג) במהרה בימינו בהפסח-הדעת לגמרי, הינו שלא יחשבו כלל על אותו הקץ שיבוא, ופתאום יבוא במהרה בימינו אמן.

[וב'אבני"ה ברזל, שיחות וספורים ממוהר"ן ז"ל כ: "בשנת ת"ר דברו העולם שיבוא משיח!" - ואמר מוהר"ן ז"ל: "שלא יבוא בשנה זו!" - ומה שכתוב בזהר (וירא קיז, הנ"ל): "שבשנת ת"ר יפתחון תרעי ד'חכמתא" [יפתחו שערי החכמה] - יכול להיות, שמהיום אם יתחיל אדם דבר ש'בנקדשה יכול לגמור'.

(וזה לשון ספר 'זהר חי' (להרב-הקדוש מקאמאןא זיע"א) על הזהר הנ"ל: "ואז יתפתחון תרעי ד'חכמתא למי שי'רצה לעסק בחכמה, יהיה כמעין ממש הנובע וכו', ובכאן אינו מדבר כלל מביאות משיח, אלא מהתגלות חכמות ורזי התורה").

לעננה. הווי ליל יום-טוב הראשון של פסח, הוא ליל תשעה-באב".

פד.

(באור-הלקוטים ח"ב יב; פוכבי-אור, שיחות-וספורים כו; אבני"ה-ברזל כ; שיח-שרפי-קדש ח"ב תרצז)

בן הנה מנהג מזהרנ"ת ז"ל אחר פטירת רבנו ז"ל: שב'בין-המצרים' היה אומר 'תקוני-חצות', במרתף עמק, ובפרט בתשעה-באב היה סוגר את-עצמו כל הלילה עד חצות היום, ושם אמר את מנלת איכה' וה'קנות' ו'סדר התפלה' וכו'.

ופעם-אחת אמר: "איך קען מיר מערער נישט קילן דאס הארץ, נאר 'תשעה-באב' און 'בין-המצרים' ביי די 'קינות', און א גאנץ יאהר ביי 'תפלת חצות', כאטש קלאגן אויף דעם חורבן [בית המזבח] בכלליות ובפרטיות], וואס מען איז נישט אזוי ווי מען דארף צו זיין".

[איני יכול לקרר את לבי, רק ב'תשעה-באב' ובימי 'בין-המצרים' באמירת הקינות, ובכל ימות השנה בתפלת חצות. לכול-הפחות לבכות על החורבן, מה שאיננו פמו שצריכים להיות].

פה.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב תקיג)

מזהרנ"ת ז"ל אמר: "אפלו בשאיהיה בבין-השמשות האחרון של אלה-הששי, ואראה שהגאלה עדין לא באה, אף-על-פי-כן אאמין באמונה שלימה בביאת המשיח!"

פו.

(שיח-שרפי-קדש ח"ז נז)

פעם כשדברו מ'קץ-הפלאות' וגדל קשי הגלות, בפרט מה שאמרו הצדיקים מגדל הנסיונות והיסורים שעוד יעברו על ישראל בעקבות משיחא - אמר אז מזהרנ"ת ז"ל: שמצד אחד, דוקא מדברים ועתידות אלו שאמרו הצדיקים על העתיד לבוא עלינו - מזה בעצמו הוא מתחזק - שאם ראו מה שראו, בודאי רחמו על הדור, והפצירו בתפלה שנוכל לעמד במצבים קשים ונסיונות מרים אלו (עיין שיחות-הר"ן קכו).

פז.

(שיח-שרפי-קדש ח"ז עח)

כשהיה מזהרנ"ת ז"ל בגאליצ'א, ועבר בדרך נסיעתו גם בעיר 'בראד', וחל אז יום תשעה-באב, ושאלוהו שם: "באיזה ספר קינות הוא רוצה לקונן, אם לפי גסח 'אשכנז' או 'פויילן'?"

אמר בכאב: "אילו היו מרגישים את החרבון, לא היו שואלים שאלה זו איזה קינה לומר".

פח.

(אבני"ה-ברזל, שיחות-וספורים ממזהרנ"ת ז"ל מב)

אמר מזהרנ"ת ז"ל: "שאנשים פשרים היו אומרים: שבין-המצרים יש להם ירידה!"

[והוסיפו על-זה זקני-אנ"ש: שמוזהרנ"ת אמר על-זה: "שאינה אמת! -

רק ימים אלו מסגלים מאד לעבודת השם-
יתברך, ויכולים להתקרב בהם ביותר
להשם-יתברך! (ועין בספר-הקדוש 'עבודת-ישראל'
פרשת מסעי, על הפסוק: 'כל רדפיה השיגוה בין
המצרים').

"שהשכינה שם הוא" (שמות-רבה ב, ב; במדבר-
רבה יא, ב; שיר-השירים-רבה ב, כו; תנחומא נח ג;
פסיקתא-רבתי טו; פסיקתא-דרב-כהנא פ"ה; זהר שמות
ה: משפטים קטז).

פ.ט.

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים
ממוהרנ"ת ז"ל ס)

מוהרנ"ת ז"ל היה אומר: 'מלחמת גוג
ומגוג, אינו נזכר ב'מגלת-
סתרים' (של רבנו ז"ל) - משמע שיהיה
אפיקורסות בעולם, וזה יהיה נסיון שלנו
ושל משיח.

ואדרבה יותר חשוב מזמן שבית-המקדש
היה קיים, כמובא בספרים וכו'.
עלי-כן שם גם היום עיקר החיות והשראת
השכינה לנצח, כמשפך הנמשך במח והרוח
בלב וכו'.

ועל-ידו תקון גדול לפגם הברית -
כמובא בלקוטי-התנינא סימן ק"ט
וכו'.

וגם בזמן-הזה עדין "עיני ה' ולבו שם כל
הימים" (מלכים-א ט, ג; דברי-הימים-ב ז, טז),
ו"השכינה לא זזה מפתל המערבי הקדוש
לנצח", כמאמר חז"ל (שם).

והוא תקון גדול גם בזמן-הזה לילך לשם,
ו'תקון לפגם-הברית', כמובא ב'זהר-
הקדוש' (משפטים קטז). - כי הצדיק דר אצל
'פתל-המערבי', תבנה ותבונן במהרה בימינו
אמן.

צ.ב.

(ספר-המדות, עניני גלות וגאולה,
בית-המקדש, מטיח)

[א] משיח יבוא בפתע פתאום, ועל-ידי-זה
מחמת שמחה יפחדו ישראל (אמונה לט).

[ב] כשיבוא משיח, אזי כל השרים של
מעלה ושל מטה יחלו, אבל עכשו כשייש
עליה לאיזה שר, אזי ישראל הם חולים
(אמונה מ).

[ג] לא הרבה ירושלים - אלא בשביל
שחללו את השבת, ובטלו קריאת-שמע
שחרית וערבית, ובטלו תינוקות-של-בית-

צ.

(חכמה-ותבונה, רבי אברהם ב"ר
נחמן ז"ל, סימן א, עמוד יא)

בתשעה-באב האחרון לפנות-ערב,
שבימי חייו הקדוש של
רבנו ז"ל, שנזכר אז בעצם העלמת הזכרון
של הילד והזקן שלמעלה מכלם, עד שאינו
נקרא בשם 'זכרון' כלל, "ער געדענקט
גארנישט" [אינו זוכר לאו כלום] (ספורי-מעשיות,
מעשה יג מהשבועה בעטלערס).

ענה ואמר אז רבנו ז"ל: "איזה פנים יש
לי ביניכם?! - והשיב לו מוהרנ"ת
ז"ל (בדברי צחות): "ווי גארנישט" [כמו כלום]! -
וחזר רבנו ז"ל ואמר לו: "הלא גם אתם אפס
זאין" [איר זענט זיך אויך גארנישט]. (עין-שם השיכות
לתשעה-באב לפנות-ערב, שזו היא הנחמה וכו').

צ.א.

(חכמה-ותבונה, רבי אברהם
ב"ר נחמן ז"ל, סימן ג)

ועל-כן הוא דבר גדול מאד, לילך גם
בזמן-הזה ל'פתל-המערבי',

רַבִּן, וְלֹא הָיָה לָהֶם בִּשְׁתַּת פָּנִים זֶה מִזֶּה, וְהָשׂוּוּ קֶטֶן וְגָדוֹל, גַּם לֹא הוֹכִיחוּ זֶה אֶת זֶה, גַּם בָּזוּ תַלְמִידֵי־הַכֹּהֲמִים, גַּם פָּסְקוּ מִמִּנְהָ אֲנָשֵׁי אֲמֹנָה (אַמוֹנָה מֵב).

[ד] אֵין יְרוּשָׁלַיִם נִפְדִית, אֶלָּא בַצְדָקָה (אַמוֹנָה מֵג).

[ה] מִלְחָמָה, אֶת־חֲלָתָא דְגָאֶלְהָ הוּא (אַמוֹנָה מֵד).

[ו] מִי שֶׁמְגַדֵּל חֲזִירִים, הוּא מְעַבֵּב אֶת הַגָּאֶלְהָ (אַמוֹנָה מֵה).

[ז] לֹא יִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁיְהִיָּה שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל (אַמוֹנָה מֵו).

[ח] מַה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הוֹלְכִים בְּגִלּוֹת מֵאִמָּה לְאִמָּה, הוּא סִימָן שֶׁיָּבֵא מְשִׁיחַ (אַמוֹנָה מֵז).

[ט] כְּשֶׁאֲמוֹת מְחַרְפִּין אוֹתָנוּ בִּיֹתֵר, זֶה סִימָן עַל מְשִׁיחַ (אַמוֹנָה מֵח).

[י] אֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה, עַד שֶׁיִּכְלֶה גְּאוּהָ (אַמוֹנָה מֵט).

[יא] עַל־יְדֵי אַחַדוֹת שֶׁיְהִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל, יָבֹא מְשִׁיחַ (אַמוֹנָה נ).

[יב] מְשִׁיחַ יָבֹא, בְּשָׁנַת בְּרָכָה (אַמוֹנָה נא).

[יג] אֵין מְשִׁיחַ בָּא, עַד שֶׁיִּכְלֹוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּגוֹף (אַמוֹנָה נב).

[יד] עַל־יְדֵי סְפוּרֵי־מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל צְדִיקִים, מִמְּשִׁיכֵין אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם, וְדוּחָהּ הִרְבֵּה חֲשׂוֹן וְצָרוֹת מִן הָעוֹלָם (בְּגָדִים ח"ב א; מְשִׁיחַ ח"ב א; צְדִיק ח"ב א).

[טו] אֵין מְשִׁיחַ בָּא, עַד שֶׁיִּכְלֶה גְּאוּהָ מִן הָעוֹלָם (גְּאוּהָ א).

[טז] גְּאוּהָ מְעַכְבֶּת אֶת מְשִׁיחַ (גְּאוּהָ לט).

[יז] סָגוּלָה לְחֹלֵי הַצֹּאֵר, שֶׁיִּבְכֶּה עַל חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (בְּכִיָּה ח"ב ג; סָגְלָה ח"ב ט).

[יח] מִיִּנְקַת שְׁנַחֲסַר חֲלָבָה, הַסָּגְלָה לָזֶה: שֶׁיִּתְאַבֵּל בַּעֲלָה עַל יְרוּשָׁלַיִם (בְּנִים פח).

[יט] מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַעֲמִיק וּלְעֵין בְּשִׁכְלוֹ בְּאִיזָה עֵינָיו, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר אֶת שִׁכְלוֹ לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וְסִימָן לְדַבֵּר: "אֲשָׂא דְעֵי לְמַרְחוֹק" (אִיזוֹב לו, ג), "וַיֵּרָא אֶת הַמְּקוֹם מְרַחֵק" (בְּרֵאשִׁית כב, ד). (דַּעַת ח"ב י).

[כ] גָּדוֹל תַּלְמוּד־תּוֹרָה, מִבְּנֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (לְמוֹד כז).

[כא] הָעוֹסֵק בְּהִלְכוֹת עֲבוּדָה, כָּאֵלוֹ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו (לְמוֹד מב).

[כב] הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה, מְשִׁים שָׁלוֹם בְּפַמְלָיָא שֶׁל מַעְלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמִגֵּן עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּכְאֵלוֹ נִבְנָה פֶּלְטְרִין שֶׁל מַעְלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמְקַרֵּב אֶת הַגָּאֶלְהָ (לְמוֹד נד).

[כג] עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה, הָרוּחַ שֶׁל מְשִׁיחַ מְנַשְּׁבֵת עַל גְּזֵרוֹת הַפְּלִכְיּוֹת וּמְבַטְלָן (מְשִׁיחַ ח"ב ב; תְּשׁוּבָה ח"ב ב).

[כד] עֵתִיד דּוֹר אֶחָד שֶׁיְהִיָּה בְּעוֹלָם, שֶׁיְהִיָּה כְּלוֹ זַפְּאֵי (מְשִׁיחַ ח"ב ג).

[כה] עַל־יְדֵי אִמָּת, בָּא הַקֶּץ (אִמָּת ח"ב ט; מְשִׁיחַ ח"ב ד).

[כו] עַל־יְדֵי שְׁמִירַת שַׁבָּת, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, גַּם עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה (מְשִׁיחַ ח"ב ה; שַׁבָּת ח"ב ד; תְּשׁוּבָה ח"ב י).

[כז] עַל־יְדֵי נְאוּף, בָּאִים לְגִלּוֹת תַּחַת יָד שָׂרִים לְצִים (נְאוּף לו).

[כח] בְּזָכוֹת שֶׁהִנְקֻבוֹת נִזְהָרִים מִנְּאוּף, יָבֵא מְשִׁיחַ (נְאוּף לז).

[כט] האומר דבר בשם אומרו, מביא גאולה לעולם (פדיון-שבויים ג).

[ל] גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה (צדקה ב).

[לא] ירושלים, נפדיית בצדקה (צדקה כא).

[לב] הממון שמהנה את הצדיק, הרי זה כאלו עבד עבדת בית-המקדש (צדיק מז).

[לג] ביאת המשיח, תלוי בקרבת הצדיק (צדיק קנא).

[לד] על-ידי כבוד שמכבדין את בני הצדיקים, נתעורר רצון אצל השם-יתברך שיבא משיח (צדיק קעח).

[לה] הזפיה-ראות, יכולין לראות על החלפים של השוחטים, את הפלי-בית-המקדש (ראיה ח"ב יא; שוחט ח"ב ד).

[לו] בנין ירושלים, תלוי בשלום (שלום ז).

[לז] מי שמוכיח את העולם שלא בחכמה, על-ידי-זה מעורר חסון-שלום גלות גדול והכבדה מהאמות (תוכחה ד).

[לח] תשובה מקרבת את הגאולה, ומארכת ימיו ושנותיו של אדם (תשובה צה).

– עניני חצות הלילה, נמצא בגליון הקדם –

לקוטי תפלות לימי בין-המצרים

לקוטי תפלות ח"ב לג

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז, 'בראשית לעיני כל ישראל')

"קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה פי איננו. על אלה אני בוכיה, עיני עיני ירדה מים, פי רחק ממני מנחם משיב נפשי, היו בני שוממים פי גבר אויב".

רבנו של עולם, רבנו של עולם, למדנו איך לסדר הספדות מרים על גדל שברנו אשר נשברנו על-ידי לבנו הזונה, פי נלקחו מאתנו כל מחמדי עינינו, גאוני עזנו, עטרות ראשנו, הודנו, זיונו, פארינו, חיינו וארך ימינו, שרשי נפשנו ורוחנו ונשמותנו, הלא המה אדונינו מורנו ורבותינו, אורותינו, גדלתנו, קדשתנו, תקותינו, תכליתנו, נחמותינו, ושמחתנו, תורתנו, תפלותינו. סעו המה למנוחות, עזבו אותנו לאנחות.

אוי מה היה לנו, מה נאמר מה נדבר, מי יוכל להעריך לנו הספדות מרים ומרורים, פראוי לנו להספיד ולבכות על שברים מרים פאלה, הנוגעים לכל ישראל ולכל העולמות כלם מראש ועד סוף, אוי אוי ואבוי.

רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך, שאין כח ביד אנושי, לסדר הספדות פראוי, על הסתלקות צדיקים פאלה, אשר נסתלקו בדורותינו בעונותינו.

אבל על דא ודאי קא בכינא, על הנוגע לי ולכל ישראל. פי להצדיקים הקדושים בעצמם שנסתלקו למעלה למעלה, אין הפסד כלל, פי הם גדולים ומפארים שם בעולמות עליונים, ועומדים ומשמים במרום, אשרי להם אשרי חלקם. אבל עלינו עלינו הדור היתום הזה, הדור העני הזה, עלינו הרחמנות גדול ועצום מאד, עלינו עלינו ידו כל הדווים.

"אוי לנו פי שדדנו", אהה יהוה, הכרע הכרעתנו, ורפו הידים, וכשלו כל ברבים, ונמס כל לב ויהי למים, ביום בא השמש בצהרים. תעה לבבנו, פלצות בעתתנו, צירים אחרוננו, פיולדה נפעה.

אבינו שבשמים, אבינו אב הרחמן, יהוה אלהים אמת, להיכן נלך, להיכן נפנה לעזרה, מי יעזר לנו, מי יעמד בעדנו, אנה פנה דודנו, אנה פנה דודנו ונבקשנו עמך. על-פן גם היום מרי שיחנו, ידנו פכדה על אנחותינו, מי יתן ראשנו מים ועינינו מקור דמעה, ונבכה יומם ולילה על גדל שברנו. "על זה היה דוה לבנו, על אלה חשכו עינינו".

רבנו של עולם, אב הרחמן האמת, אתה יודע שכל חיותנו תלוי בהצדיקים רבותינו הקדושים זכרונם-לברכה, ואנחנו צריכים לדבר עמהם בכל פעם, ולקבל מהם דבורים קדושים חדשים בכל פעם, ולראות אותם בכל

פעם. ועתה מה נעשה, מה יעשו קטני ערך אזובי קיר כמונו, מה נעשה מה נפעל.

רבוננו של עולם, רבוננו של עולם, אתה לבד יודע מרירות נפשי בפנימיות, איך נפשי מרה לי על כל זה. אך בעונותי הרבים, איני יכול לפרש שיחתי היטב לפניך, מלא רחמים.

רבוננו של עולם, מה שעבר עבר. עתה עתה למדני והורני, איך לצעק ולזעק ולהתחנן, באפן שאזכה גם עתה, להמשיך קדשתם העצומה עלי, על-ידי קדשת הרשימו שלהם שהשאירו בעולם, על-ידי ספריהם הקדושים ותלמידיהם היקרים. וגם עתה המה שכיחי יתיר בעלמא.

כמו שכתוב בזהר-הקדוש ובשאר ספרים קדושים: שעקר שלמות הנשמה היא, שפאשר נסתלקת למעלה למעלה למקום שנסתלקת, תהיה גם למטה למטה, לעורר ולהקיץ ולהחיות כל הנפשות, אפלו המנחים בשאול תחתיות ומתחתיו, לעוררם ולהחיותם שלא יתיאשו בשום אפן בעולם.

רבוננו של עולם, חמל ורחם על הדמעות והבכיות של רחל אמנו, שהיא השכינה וכנסת-ישראל, אשר היא בוכה בדמעות שלישי, על גדל צערנו וצרות נפשנו. "רחל מבכה על בניה", שגלו מעל שלחן אביהם ומארצם יצאו.

בבו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה, אין לה מנחם מכל אהביה". פי "כל רעיה", שהם הצדיקים שבכל דור ודור, נסתלקו בעונותינו הרבים, עד אשר נשארנו "פתרן בראש ההר וכנס על הגבעה", "יתומים היינו ואין אב אמתינו כאלמנות", ואין לנו מנחם.

רבוננו של עולם, מי יחמל עלינו, ומי יחוס עלינו, ומי ינוד לנו, ומי יסור לשאל לשלום לנו, מי יגדר גדר, ומי יעמד בפרץ, מי יתקן דרכים, ומי יישר מסלות, מי יתקן נפשנו, מי יחזירנו בתשובה שלמה לפניך, מי יעורר אותנו משנתנו לשוב אליך באמת.

אוי מה היה לנו בדורות האלה, אשר זכינו בדורות האלה לאורות נפלאים ונוראים כאלה, אורות צחים ומצחצחים כאלה, אשר אפסו הדבורים והצרופי-אותיות לספר בשבחם, וגדלתם, ותקפם, וגבהם, ומעלתם, ותפארתם.

וכמה גלגולים סבבת בעולמך, וכמה עלמין אתהפיכו בגיניהו, וכמה נסים ונפלאות בלי שעור וערך עשית, עד אשר הבאת לעולם אורות כאלה, צדיקים קדושים כאלה, מורי דרך כאלה, מלמדי דעת מביני מדע כאלה, בעלי עצות כאלה.

וחיית עמהם כל ימי חייהם הקדושים, והרבית נפלאותיך עמהם בלי שעור, פי רבים קמו עליהם בכל יום, ואתה הצלת אותם מיד כל אויביהם

ורודפיהם, ועשית מה שעשית בדרך
נפלאותיך הנעלמים מאד מאד, וקימת
אותם ברחמיך.

עד אשר פעלו, ועשו, והתחילו, וגמרו,
והפליאו לעשות, תקונים חדשים
נפלאים ונוראים בכל העולמות, מראש
ועד סוף, ותקנו נפשות רבות בלי שעור,
נפשות החיים והמתים.

באשר אתה ידעת את כל התקונים
והשעשועים

מהצדיקים שהיו בדורות האלה, מיום
שנתגלה אור הגנוז, אור ישראל וקדושו,
רב רבנן, איש אלקים נורא מאד, מורנו
ורבנו הרב רבי ישראל בעל-שם-טוב
זכרונו-לברכה, אשר האיר פני תבל,
והעמיד תלמידים הרבה, צדיקים
וחסידים קדושים ונוראים, והשאיר
אחריו ברכה נטע שעשועיו, זרע קדש
מצבתו, יוצאי חלציו הקדושים, היקרים
מפז ופנינים, וכל חפצים לא ישוו בהם,
אשר הוא ותלמידיו ויוצאי חלציו גלו
אלקותך בדורות האלה, והרביצו תורה
בישראל.

המה האירו עינינו, ופתחו לבנו, למדו
ולמדו דרכים ישרים ועצות
נפלאות, להתקרב אליך באמת. אשרי עין
ראתה כל אלה, הלא למשמע און דאבה
נפשנו.

כי כל תקותנו היה, שיאריכו ימים
ושנים בזה העולם, ונזכה לעמד עוד
לפני הדרת קדשתם, ולשמע מפיהם

הנורא עוד דברי אלקים חיים בכל פעם
חדשים ונפלאים, כאשר זכינו כל ימי
חייהם הקדושים.

ובעונותינו הרבים ובפשעינו
העצומים, נחשך מאתנו
מאורי עינינו, מחמדי נפשנו. אוי פי גברו
האראלים על המצוקים, ותפסו מאתנו
לפני הזמן את הארונות הקדושים
והנוראים האלה. אוי מה היה לנו,
"נפלה עטרת ראשנו, אוי נא לנו כי
חטאנו".

ואם אמנם ידענו גם ידענו, כי גם עתה
הם עוסקים בתקון נפשותינו. אך
מר לנו מר, פי אין אנו זוכים לראות
פניהם הקדושים, ולשמע דבוריהם
הנוראים, ולשאב הבל פיהם הקדוש,
ולהסתכל על פארם, ויפים, וזיום, והדרת
פניהם הקדוש והנורא, ולהכליל בתן
האמת שלהם.

כי הן המה היו הפאר והיפי והחן של
כל העולם בלו, אשר כל מי שהיה
נכלל בהחן שלהם הקדוש, בהפאר
שלהם, בשמם הקדוש, הסתכל על
עצמו, ונתעורר בתשובה באמת.

ועתה עתה בעונותינו, אבדנו מה
שאבדנו, אוי לנו מה שגרמנו
לנו בעונותנו, אוי כמה העון גורם. אוי
מה נעשה עתה, מה יעשו נרדפים כאלו,
עניים ואביונים כאלו, עם ממשך וממרט
כזה, עם עני ואביון כמונו.

"על-כן אמרתי שזעו מני אמרר בככי",
מר רוחי אקרר, קולי פים

יְהִימָה, אֲשִׁיחָה וַיְרוּחַ לִי, אֲדַבְרָה אֶל ה' אֶל-עֲלִיּוֹן וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה.

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, קְדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמִי, וְשִׁמְךָ מְשַׁתֵּף בְּשֵׁם הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמִי, וְקַדְּשׁ אֶת שְׁמִי, וְגִלְהֵה הָאֲמֵת בְּעוֹלָם. וְזַכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים, שְׁנֹזְכָה לִידַע בְּאֲמַת מִי הוּא ה'רֵאשׁ-בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם עֲתָה, אֲשֶׁר מְקַבֵּל כַּח מֵהַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים הָאֵלֶּה שֶׁהִזְכַּרְתִּי לְפָנֶיךָ.

וְזַכְּנוּ בְּחִמְלַתְךָ הַגְּדוֹלָה, לְהִתְקַרֵּב אֵלַי בְּאֲמַת, וְלִהְיוֹת נִכְלָל תָּמִיד בְּאֲמַת, בְּהֵשֵׁם וְהַפָּאָר וְהַחֵן הָאֲמֵתִי שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, וְלִהְתַּקְּשֶׁר וְלִהְתַּדְּבֵק בָּהֶם בְּאֲמַת, בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ וְחֹזֵק בַּל יִמוּט לְעוֹלָם.

בְּאֶפֶן שְׁנֹזְכָה עַל-יְדֵי-זֶה, לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמְנוֹ מֵעַתָּה, בְּכָל הַמַּדּוֹת וְהַתְּאוֹת שֶׁל כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת, לְזַכֵּךְ וְלִטְהַר אוֹתָם מִכָּל רָע, וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאֲמַת עַל הָעֶבֶר, וְלִהְתַּחֲזֵק מֵעַתָּה בְּאֲמַת בְּכָל עֵז וְתַעֲצוּמוֹת, לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַמַּדּוֹת-רָעוֹת, וְכָל הַתְּאוֹת-רָעוֹת, שֶׁל כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת. וְלִזְכוּת לְכָל הַמַּדּוֹת-טוֹבוֹת. וְלַעֲסֹק תָּמִיד בְּעִבּוּדְךָ בְּאֲמַת, בְּכָל כַּחֲנוּ, בְּכָל לְבַבְנוּ, וּבְכָל נַפְשָׁנוּ, וּבְכָל מְאֹדְנוּ.

עַד שְׁנֹזְכָה, שְׁפֹל הָאֲרָבַעַת יְסוּדוֹת שֶׁבְּגוּפְנוּ, יִזְדַּכְּכוּ בְּאֲמַת, וַיְהִיו כְּלָם טוֹב בְּלִי שׁוּם אַחִיזַת הָרַע כְּלָל, עַד אֲשֶׁר נֹזְכָה, שְׁיִכְלְלוּ כָּל הָאֲרָבַע יְסוּדוֹת

בְּשִׁרְשָׁם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם אֲרָבַע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמִי הַקְּדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ.

וְנֹזְכָה לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצֻמְנוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב בְּכָל עֵת, עַל מָה אֲתִינָא לְהֵאֵי עֲלֵמָא שְׁפֵלָה, וְלִהְיוֹת בְּכָל הַמַּדּוֹת, לְזַכְּכֶם וְלִטְהַרְכֶם וְלִקְדָּשׁם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְלִהְיוֹת בְּגִדְלַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וּבְנִפְלְאוֹתָיו הַנוֹרָאִים, אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּכָל עֵת וְעַתָּה, וְלִהְיוֹת בְּתַקּוֹן הָעוֹלָם.

וְנֹזְכָה שְׁיִמְשְׁכוּ עָלֵינוּ מַחֲיֵן קְדוֹשִׁים וְטַהוּרִים מֵהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיקֵי-אֲמַת. וְנֹזְכָה מֵעַתָּה, לְקַדְּשׁ אֶת מַחְנוֹ וְדַעַתְנוּ, וְלֹא נַחֲשֵׁב עוֹד שׁוּם מַחֲשָׁבָה חִיצוֹנָה כְּלָל, מִכָּל-שֶׁפֶן שֶׁלֹּא נִהְרַהֵר חֲסִידוֹשְׁלוֹם שׁוּם הִרְהוּר בְּעוֹלָם כְּלָל.

וְנֹזְכָה לְחַשֵּׁב בְּתוֹרָה הַרְבֵּה, וּלְחַדֵּשׁ בְּכָל פֶּעַם חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא אֲמֵתִיִּים הַרְבֵּה, כְּרִצוֹנְךָ הַטוֹב.

מְרִיחָה דְעֵלְמָא כְּלָא, זַכְּנִי לְבָא לְכָל זֶה מְהֵרָה, אֶף-עַל-פִּי שְׁאֲנִי רְחוּק עֲתָה מִכָּל זֶה כְּמוֹ שְׁאֲנִי רְחוּק, עַד אֲשֶׁר קָשָׁה עָלַי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ עַל כָּל אֵלֶּה. אֶךְ עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲנִי בּוֹטָח, וְעַל כַּח הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים אֲנִי נִשְׁעָן, שֶׁתִּזְכְּנֵנִי מְהֵרָה לְבָא לְכָל זֶה, כִּי הֵן "כָּל תּוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ מְזֻמָּה", וְאַתָּה עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וּמִמֶּךָ לֹא יִפְלֵא כָּל דְּבָר.

וּבְבִין תְּרַחֵם עָלַי מְלֵא רַחֲמִים, רַב חֶסֶד וְאֲמַת, מְרַבָּה לְהִיטִיב, מְרַבָּה

להיטיב, מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים, עושה צדקות עם כל בשר ורוח.

ותזכני בחסדיך העצומים, ותעזרני ותושיעני ותחזקני ותאמצני בדרכיך הנפלאים, שאזכה מעתה לקום בכל לילה ולילה בחצות ממש, ולסדר תקון חצות, לאונן ולקונן ולבכות הרבה על חרבן בית המקדש, על בית קדשנו ותפארתנו, בית חיינו וארץ ימינו, בית חמדתנו, צבי עדינו, גאון עזנו, הודנו, זיונו, הדרתנו, וקדשתנו.

אוי מה היה לנו, שגרמנו בעונותינו להחריב בית מקדשנו, מקום שכינת עזך, מקום התורה והתפלה, מקום התגלות אלקותך, אשר שם היינו יכולים להמשיך עלינו השגת אלקותך, לדעת ולהכיר אותך גם בזה העולם הגשמי, ולהתדבק בך לעולם ועד.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, מה שעבר עבר, פי כבר נחרב בית מקדשנו, וכבר נסתלקו הצדיקים בעונותינו, ומה דהוה הוה. אך על דא ודאי קא בכינא, "על אלה אני בוכיה, עיני עיני ירדה מים", כי בעונותי הרבים והעצומים והכבדים מאד מאד במהות וכמות ואיכות, גרמתי לעכב בנין בית המקדש. ומי יודע, אולי גם בגלגול הראשון הייתי גורם להחריב את בית המקדש.

אוי לי על חטאי, אוי לי על עונותי, אוי לי על פשעי, אשר עשיתי בגלגול

זה ובגלגולים אחרים. אוי מה עשיתי, אשר סחי ומאוס כמוני גרם להחריב ולעכב בנין בית המקדש, וגאלת ישראל, להשיבם לארצם.

אוי לי שהחרבתי את בית המקדש בעונותי, ושרפתי את ההיכל הקדש, והגליתי את בני ישראל לבין העמים, והארכתי את הגלות כל-כך על-ידי תאותי הרעות והמרות.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, מלא רחמים, למדני איך לצעק לפניך עתה, איך לזעק על שברי המר והמרור עתה, איך לתלות עיני אליך עתה, איך לבלות היום בטוב אמת עתה. היכן אברח, היכן אנוס לעזרה, מה אעשה ומה אפעל, במה אזכה לבלות היום בחיים אמתיים בקדשה אמתית, במה אזכה להציל את נפשי מני שחת, להציל נפשי לשלל מיד דינה וזעמה, מיד ענשיך הקשים והמרים רחמנא-לצלן, ואיך להציל עצמי מחרפות ובושות ובזיונות בזה ובבא.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, עשה למען שמך, וקדש את שמך בעבור כבוד שמך, וזכנו שיתגדל ויתקדש שמך הגדול בעולם על ידינו. מלא רחמים, אדון כל, יודע תעלומות, אפה יודע את כל המעשה אשר נעשה תחת השמש עתה בדורותינו אלה, ואיך בעונותינו הרבים נתערבב ונתבלבל העולם עתה מאד מאד בלי שעור וערך.

כי כל הצדיקים האמתיים פארי הדורות, נסתלקו בימינו בעונותינו הרבים, אשר אתה לבד ידעת גדל עצם מעלתם ותקפם וקדשתם, אשר שמך משתף בשמם, וכל מה שנגדל שמם ביותר נגדל שמך ביותר, ובעונותינו הרבים נסתלקו קדם הזמן, אוי מה היה לנו בדורות האלה.

ומגדל עכירת דעתנו, אין מי שידע כאב צרה וצוקה הזאת, עד היכן הדבר מגיע, עד היכן שלטה המכה הגדולה הזאת, מכות מפלאות כאלו הפלא ופלא, מכה אשר לא כתובה בתורה, זו מיתת הצדיקים האמתיים אשר נסתלקו בדורותינו, בעונותינו ובחטאינו ובפשעינו.

אוי אוי ואבוי, אוי לנו מה שאבדנו בעונותינו, חבל על דאבדין ולא משתכחין, "הצדיק אבד, ואין איש שם על לב, ואנשי חסד נאספים באין מבין, כי מפני הרעה נאסף הצדיק".

רבנו של עולם, אדון כל, אחרי אשר כבר גרמנו בעונותינו מה שגרמנו, והחרבנו בית מקדשנו, ונסתלקו הצדיקים האמתיים בעונותינו. עזרנו מעתה שנזכה על כל פנים לקום בכל לילה בחצות ממש, ולשבר לבנו לבכות הרבה בדמעות שלישי על עונותינו העצומים שגרמו כל זה, עד אשר נשארנו כיתומים ואין אב, כתועים ואין לבקש, פרחוקים ואין לקרב, ואין מי שיעמד בעדנו.

רבנו של עולם, רחם עלינו למען שמך, וראה שפלותינו ובזיוננו, הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס. ולא די לנו מה שאנו נבזים ושפלים בין העמים, אשר בכל יום עומדים עלינו לכלותנו, ואתה מצילנו מידם, אף גם בין עמך ישראל בעצמם נתרבה המחלקת מאד, ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים, עד אשר חלק לבם זה מזה, וכל אחד נבזה ונמאס בעיני חברו, עד אשר "כשל כח הסבל".

רבנו של עולם, מלא רחמים, יעוררו רחמיך על בניה, יהמו מעיך עלינו, חוס וחמל ורחם, על שארית פליטת עמך בית ישראל.

מלא רחמים, איך תוכל להתאפק מלרחם על נפשות העשוקות, על נפשות עמך ישראל המתגוללים בחוצות ובשוקים וברחובות, שהם נפשות יקרים מאד מאד, והם נשפכים בראש כל חוצות, אשר עליהם קונן ירמיה הנביא קינות הרבה על כל נפש ונפש, כמו שכתוב: "איכה יועם זהב, ישנא הפתם הטוב, תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. בני ציון היקרים המסלאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חרש, מעשה ידי יוצר".

רבנו של עולם, רבנו דעלמא כלא, אתה לבד ידעת עצם יקרת תפארת קדשת הנפשות היקרים האלה, אבני קדש האלה, הנשפכים עתה בראש כל חוצות, "ואין איש מאסף אותם הביתה".

כִּי נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַצְּדִיקִים
הָאֱמֵתִים הַנִּקְרָאִים 'רֹאשׁ-בֵּית',
שֶׁהֵם ה'בְּעַל־בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם. אֲשֶׁר אָז
בְּהִיוֹתָם בְּעוֹלָם, וּשְׁמָם נִתְגַּדַּל בְּעוֹלָם, אָז
הָיָה לְהָעוֹלָם 'בְּעַל-הַבַּיִת', וְאָז הָיִינוּ
אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ נִקְרָאִים 'בְּנֵי-בֵית'.

וּמִיּוֹם שֶׁנִּסְתַּלְקוּ בַּחֲטָאֵינוּ, וְנִתְעַלַּם
פָּאָרַם וְהַדָּרַם וְחֲנָם הַקְּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא, אֲנַחְנוּ נָעִים וְנָדִים וּמְטֹלְטָלִים,
וְנִפְשׁוֹת יְקָרוֹת מֵעַמְּךָ בֵּית-יִשְׂרָאֵל
מִתְגוֹלְלִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי נִסְתַּלְקוּ
מִן הָעוֹלָם ה'בְּעַל־בֵּית' שֶׁל הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַנִּקְרָאִים רֹאשׁ-
בֵּית.

וְאִפְלוּ מְעַט הִרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאָר מִשְׁמָם
עַל-יְדֵי סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים
וְתַלְמִידֵיהֶם הַיְקָרִים, מְעַלְמִים גַּם-כֵּן
מָאֵד מָאֵד בְּכִמָּה מִיָּנִי הַעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרוֹת
בְּלִי שְׁעוֹר. כִּי בְּכָל פַּעַם נִתְגַּדְּלִים בְּעוֹלָם
בְּעַלֵּי שֵׁם וּפְרָסוֹם שְׂאִין שְׁמָם נִמְשָׁךְ כָּל־
מִשְׁם ה', אֲדַרְבָּא עַל-יָדָם נִתְעַלַּם שֵׁם ה',
וּמִתְגַּבְּרִים שְׁמוֹת הַחִיצוֹנִים חֲסוֹ וְשָׁלוֹם.

וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְעַרְבַּב הָעוֹלָם
מָאֵד, עַד אֲשֶׁר אֵין אִתָּנוּ
יודע עד מה, מי ומי ההולכים בתורת ה'

בְּאֱמֵת, אֲשֶׁר שְׁמָם נִמְשָׁךְ מִשְׁם ה', וּמִי
לְהַפְּךָ, וּמִי מְעַרְבֵם מִשְׁנֵיהֶם מְטוֹב וְרַע,
מִמְּאוּרֵי-אוֹר וּמְאוּרֵי-אֵשׁ. "וְאֲנַחְנוּ לֹא
נִדְעָ מַה נַּעֲשֶׂה, כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ".

וּכְנֹנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, לְקוֹם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת
מִמֶּשׁ, וּלְהַתְּאָבֵל עַל חֲרַבֵּן בֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּחְרַב בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ, שְׁתַּנַּחֵם וּתְשַׁמַּח
אוֹתָנוּ מִהֲרָה, וְתִשָּׂם לְאֲבֵלֵי צִיּוֹן פָּא"ר
תַּחַת אֶפ"ר.

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מְלַכְנוּ וְאֱלֹקֵינוּ, מִלֵּא
מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים, וְזַכְּנוּ לְבֹא
לְכָל מַה שֶׁבִּקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ, בְּאִפְן שְׁנִזְכָּה
לְהַכִּלֵּל בְּאֱמֵת בְּתוֹךְ שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחָה נְצָחִים, וְיִתְגַּדַּל
וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֶךָ הַגְּדוֹל עַל יְדֵינוּ תָּמִיד.

וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכַתּוֹב: "וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת
שֵׁם ה', וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת
כְּבוֹדֶךָ. יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם. עֲזָרְנוּ אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל עַל דְּבַר כְּבוֹד
שְׁמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וְכַפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ ה' אֱלֹקֵים אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל,
עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוּךָ. וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
לְעוֹלָם, וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ, אָמֵן
וְאָמֵן".

הַאָרִיז״ל זײַע״א

הַאָרִיז״ל | פתבי האריז״ל | למוד הקבלה | תורת הנסתר
(עניני הזהר הקדוש והרשב״י - נמצא במערכת ״לג בעמר״)

א.

(הספמת רבי מאיר אב״ד
בראד ללקוטי מוהר״ן)

״אפס קצהו ראיתי, שהרב הנ״ל (הוא רבנו ז״ל) טרח בייגיעה רבה לפענח כל נעלמים ועל מה אדניו הטבעו, חכו ממתקים, מה מתוק מדבש היוצא מהאר״י, קדוש יאמר לו רבנו האריז״ל!״

ב.

(הקדמת מוהר״ן ללקוטי מוהר״ן)

״וכל פתבי האריז״ל, ומאמרי הזהר הקדוש ותקונים, וכל דרכי הקבלה הקדושה - כלם באחד כלולים בדברי הספר הקדוש הזה. וכל תורה ותורה, מדברת מפונות מיוחדות, מאיזה מצוה ומשער מיוחד מהעץ-חיים, בדרך נפלא ונורא מאד,

כאשר עינינו ראו ולא זר, אשר פתח עינינו, והראה לנו לפעמים בטפה מן הים מעצם פונתו, וכאשר הובא בתוך הספר לפרקים איזה רמזים בעלמא.

ג.

(לקוטי מוהר״ן ח״א י, ז״י)

״נסתר׳ הם בחינות רגליו, כמאמר חז״ל (ספח מט: על שיר השירים ז, ב): ״חמוקי ירכיו״, ״מה ירוך בסתר״ וכו׳. ו״נסתר׳ הוא בחינת רגליו, בחינת מרדכי ואסתר׳.

ד.

(לקוטי מוהר״ן ח״א יא, ו״ז)

״זוה בחינת הלכה וקבלה. קבלה היא בחינת (תהלים כט, ב; צו, ט): ״השתחוו ליה ביהדרת קדש״, ראשי תבות קבלה. והלכה היא בחינת (שם ק, א): ״הריעו ליה כל הארץ״, ראשי תבות הלכה, פמוכא בפונות (פריעץ חיים, שער הזמירות פ״ד; שער השבת פכ״א).

״השתחוו ליה ביהדרת קדש״ - זה בחינת יחודא עלאה, הינו זיווג של שבת. וזה בחינת ברית עלאה, ששם עקר השתחויה, בבחינת (בראשית מב, ו): ״ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו״, והוא בחינת ״הדרת קדש״, בבחינת (דברים לג, יז): ״בכור שורו הדר לו״.

״הריעו ליה כל הארץ״ - זה בחינת יחודא תתאה, הינו זיווג של חל׳ וכו׳.

״זוה בחינת רזיון, ורזיון רזיון. רזיון הוא בחינת הלכה. רזיון רזיון הוא בחינת קבלה. התלבשות הקבלה בהלכה, הוא בחינת הנהגת הקדוש ברוך הוא בששת ימי החל, שהוא בחינת יחודא תתאה׳.

ה.

(לקוטי מוהר״ן ח״א טו, ד)

יש שני בחינות תורה, נגלה ונסתר. לבחינת נסתר אינו זוכה אלא לעתיד-

לבוא, אבל בזה העולם זוכה לבחינת נסתר, על-ידי תפלה במסירת-נפש, ולתפלה זוכה על-ידי תורה שבנגלה וכו'. - והתורה שבנגלה הכל צריכין לה, אבל התורה שבנסתר זעירין אגון דצריכין לה.

ועל-ידי תפלה במסירת-נפש, שמבטל כל גשמיותו ואין גבול, וכשאיין גבול, אזי יכול להשיג התורה שלעתיד, שהיא אינה גבול ואין נתפסת בגבול. - ש'סתרי-תורה' אדם זוכה להם על-ידי 'חשד', הינו 'מסירת-נפש', "שמשחיר פניו כעורב" - כי הם בחינת 'חשד' על שם עמק המשג.

ו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טו, ו; לקוטי-עצות, תלמוד-תורה ב)

'סתרי-תורה' נקראים 'קדש', "וכל זר לא יאכל קדש" (ויקרא כב, י), ולא יאכל בו אלא מקדשיו ומקראיו.

ז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לג, ד)

התורה' יש בה שני בחינות, בחינות נגלה, ובחינות נסתר. וה'נסתר' הזה, הוא "אורייתא דעתיקא סתימאה דעתידא לאתגליא לעתיד לבוא" (זהר). ואז כשיתגלה התורה הזאת דעתיקא סתימאה, אזי יהיה השלום נפלא בעולם וכו', כי אזי יתגלה האהבה שבדעתו.

ח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א מט, ו)

ועקר 'דיעת הקבלה', הינו 'דיעת סודות התורה', הוא יהיה לעתיד. שאז יתגלה 'אורייתא דעתיקא', בבחינת 'תענוג

שפת', בבחינת (ישעיה נח, יד): "אז תתענג על ה'".

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, ד)

ודע: שהתורה המלבש תוך ה'הסתרה' שבתוך הסתרה, היא 'תורה גבוה' דיקא, הינו 'סתרי-תורה'.

כי מחמת שהיא צריכה להתלבש במקומות נמוכים כאלו, הינו אצל אלו שעברו הרבה, עד שנסתר מהם ב'הסתרה' שבתוך הסתרה, על-כן חשב השם-יתברך מחשבות, לבלי להלביש שם 'פשטי-תורה', לבל יוכלו הקלפות לינק משם הרבה, ויהיה הפגם גדול מאד.

על-כן הוא מסתיר ומלביש שם 'תורה גבוה' דיקא, 'סתרי-תורה', שהיא "תורת ה'" בעצמה (עבודת-ה' יט). כדי שלא יוכלו הקלפות לינק משם הרבה וכו'.

על-כן דיקא מ'ההסתרה' שבתוך הסתרה, כשחוזר ומהפכה ל'דעת' - נעשה ממנה דיקא "תורת ה'" ממש - כי שם נסתר "תורת ה'", 'סתרי-תורה' פנ"ל.

י.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה, בסוף)

באמת הוא דבר גדול מאד, להשליך מאתו כל החכמות ולהתנהג בפשיטות, לעשות מעשה עבדות, לעבדו יתברך בעבדות בתמימות, בלי חכמות, כי זה בחינת 'סתרי-תורה', שהתורה נסתרת ונעלמת שם. כי כשעושה 'עבדות פשוטים', ובאמת בודאי יש בהם תורה גבוה מאד, רק שאין יודעין מה שיש בהם. נמצא: שהתורה שיש בהם, הוא נסתר ונעלם, בחינת 'סתרי-

יג.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

"זאת לפנים בישראל על הגאולה ועל
התמורה" (רות ד, ז), בפשיהו רוצים
לדבר בנסתרות-השם, היו מדברים בדרך
חידה ומשל, והלבישו סתרי-תורה גנזיא
דמלכא, בכמה וכמה לבושים מלבושים שונים.

במונבא אחר המעשה של 'בן-המלך וברך-
השפחה', שאמר רבנו ז"ל אז:
שבימים הקדמונים בפשיהו החברים מדברים
ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה, כי
עד רבי שמעון בר יוחאי לא היו מדברים
קבלה באתגליא וכו'.

יד.

(הקדמת מוהרנ"ת ז"ל ל'ספורי-מעשיות')

מי שלבו שלם ובקי היטב בספרי-קדש,
ובפרט בספרי הזהרה-קדוש וכתבי
האריז"ל - יוכל להבין ולדעת קצת מעט
רמזים באיזה מעשיות, אם ישם לבו ודעתו
עליהם היטב.

טו.

(ספורי-מעשיות, מעשה יא
מבן-מלך וברך-שפחה שנתחלפו)

בדורות הראשונים בפשיהו מדברים
ומשיחים קבלה, היו משיחים
בלשון כזה (של ספורי מעשיות משנים קדמוניות):
"בשהניחו הארון על הפרות, התחילו
לשורר!" - כי עד רבי שמעון בר יוחאי, לא
היו מדברים קבלה באתגליא! רק רבי שמעון
בר יוחאי גלה קבלה באתגליא!

טז.

(שבחי-הר"ן ח"א ז)

והיה מתמיד בלמודו מאד וכו', ולמד

תורה. ו'סתרי-תורה' הוא בחינת (שיר-השירים
ג, ב): "חמוקי ירכיך", "מה ירך בפתר, אף
דברי-תורה בפתר" כמו שדרשו רז"ל (סכה
ט:).

יא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב קכ)

אחד מאנשי-שלומו ספר לי: שיהיה
מדבר עם רבנו ז"ל בעבודת השם
בדרך, והבין רבנו ז"ל שהוא עוסק קצת
לכון פונות בתפלות, והקפיד עליו רבנו ז"ל
מאד, ואמר לו: "שלא יעסק עוד בזה, ולא
יתפלל עם פונות, רק יבין פרוש המלות
כפשוטו!" - אף-על-פי שזה האיש למד
כתבי האריז"ל על-פי פקדתו, אף-על-פי-כן
לא רצה שיתפלל עם פונות כלל!

ואמר לו רבנו ז"ל: שמי שאינו ראוי לזה,
בשמתפלל עם פונות, הוא כמו
כשוף, כי בכשוף נאמר (דברים יח, ט): "לא
תלמד לעשות", ודרשו רז"ל (שבת עה. ראש-
השנה כד: סנהדרין סח. עבודה-זרה יח. מג): "לא
תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין
ולזהרות". כך הוא בענין הפונות להבדיל,
צריכין ללמד אותם כי-אם להבין ולזהרות,
אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכונם
בתפלה, מי שאינו ראוי לזה.

ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים
במעלה - אצלם כל הפונות של
האריז"ל וכו', הם פרוש-המלות, שבפרוש-
המלות שלהם, כלולים כל הפונות.

יב.

(ספר-המדות, 'עצה' א)

אל תשאל 'עצה', אלא ממי שיודע
'סתרי-תורה'.

הַרְבֵּה מְאֹד וְכוּ' וְסִפְרֵי הַזְּהָר וְתַקּוּנִים וְכָל כְּתָבֵי הַאָרִיז״ל וְכוּ'. וְגַדְל בְּקִיאוֹתוֹ בְּכָל הַסִּפְרִים כְּפִי מַה שֶּׁרְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ קֶצֶת, הִיָּה בְּלִי שְׁעוֹר, וּבִפְרָט וְכוּ' וְכָל כְּתָבֵי הַאָר״י וְסִפְרֵי הַזְּהָר וְתַקּוּנִים, לֹא נִמְצָא דְגָמְתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ'. וְשִׁגוֹר בְּפִיו כְּשֶׁלַּחַן־הָעֶרְוָה מִמֶּשׁ, בְּדָבָר הַמְּנַח לְפָנָי הָאָדָם שֶׁיִּכּוֹל לִקַּח לְעֵצְמוֹ מַה שֶּׁיִּרְצֶה, בֵּן מִמֶּשׁ הָיָה כָּל הַסִּפְרִים־הַקְּדוּשִׁים מוֹכְנִים לְפָנָי עֵינֵי שֶׁכָּלוּ הַקְּדוּשׁ בְּכָל עֵת שֶׁרְצֶה.

יט.

(שיחות-הַר״ן עה)

לא הָיָה מְצִוָּה לְהַתְּפַלֵּל עִם פְּנוּת מִמֶּשׁ עַל־פִּי כְּתָבֵי הַאָרִיז״ל, אֲפֹלוּ לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ לוֹמְדִים כְּתָבֵי הַאָר״י עַל־פִּי פְּקֻדָתוֹ. וְאָמַר: שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה הוּא: ״בְּרוּךְ אַתָּה ה' וְכוּ' וְכוּ' כְּפִשׁוּטוֹ״. וְזֶה עֵקֶר פְּנוּת הַתְּפִלָּה: ״שִׁיכוּן פְּרוּש־הַמְּלוֹת״, וַיִּשְׁמַע הַיֵּטֵב מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר. (עֵינֵי לְקוּטֵי מוֹהַר״ן ח״ב קכ).

יז.

(שבחי-הַר״ן ח״א ח)

ספר: שֶׁכָּל לַמּוֹדוֹ בָּא לוֹ בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה, כִּי בְּתַחֲלָה הָיָה לוֹמֵד מִשְׁנֵיזוֹת וְלֹא הָיָה מִבֵּין לַמּוֹדוֹ וְהָיָה בּוֹכָה הַרְבֵּה לְפָנָי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיֵּאִיר עֵינָיו וְכוּ', עַד שֶׁזָּכָה שִׁיּוּכָל לְלַמֹּד מִשְׁנֵיזוֹת וְכוּ'. וְכֵן בְּלַמּוֹד זֶהָר וְכְתָבֵי הַאָרִיז״ל, הָיָה בּוֹכָה גַם־בֵּן הַרְבֵּה, עַד שֶׁזָּכָה לְהִבִּין.

נ.

(שיחות-הַר״ן עו)

כְּשִׁירְגִיל עֵצְמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת בְּלִי דְקְדוּקִים הַרְבֵּה, הַתּוֹרָה תִּתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, גָּמְרָא וּפּוֹסְקִים כָּלֵם, וְתַנְג״ה, וּמְדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְּהָר וְקַבְּלָה, וְשָׂאָר סִפְרִים כָּלֵם. וּפְעַם־אַחַד חָשַׁב רַבְּנוּ ז״ל, מַה שֶּׁהָאָדָם צָרִיךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַד שֶׁאֵין הַיּוֹם מְסַפֵּיק, דִּהְיֵנוּ: לְגַמֹּר בְּכָל שָׁנָה וְכוּ', וְכָל סִפְרֵי הַזְּהָר וְתַקּוּנִים וְזֶה־הַחֲדָשׁ, וְכָל סִפְרֵי קַבְּלָה מֵהַאָרִיז״ל וְכוּ'.

יח.

(שיחות-הַר״ן מ)

מַה שֶּׁאֵנוּ רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁאֵין דַּעְתָּן נִמְשַׁכֶּת אַחַר סִפְרֵים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד, כַּגּוֹן סִפְרֵי הַזְּהָר וְסִפְרֵי הַאָר״י זצ״ל וְכוּ' וְכוּ' אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד הַמְּאִירִים עֵינִים וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ, וְהֵם נִמְשַׁכִּים דִּיקָא אַחַר עֵנִינִים אַחֲרֵים כַּגּוֹן חֲקִירוֹת.

כא.

(שיחות-הַר״ן קכח)

ספר בְּשִׁבְחוֹ: שֶׁיִּדַּע כָּל דְּבָרֵי הָעֵץ־חַיִּים וְפְרִי־עֵץ־הַחַיִּים וְכָל כְּתָבֵי הַאָרִיז״ל - מְסַפֵּר הַזְּהָר, וְהָעֵקֶר מֵהַתְּקוּנִים. וְהַמּוֹבָן מְדַבְּרֵנוּ הָיָה: שֶׁזֶּה הָיָה בִּימֵי גְעוּרָיו.

כב.

(שיחות-הַר״ן קפט; יְמֵי־מוֹהַרְנַ״ת ח״א ט)

פְּעַם־אַחַת הָיָה נִכְדוֹ ז״ל, מְטֵל עַל עֶרֶשׁ מַחְלֵי הַפְּאָקִין (אֲבַעֲבוּעוֹת שְׁחִירוֹת) רַחֲמָנָא־לְצַלָּן. וְהָיָה קוֹבֵל לְפָנָי מְאֹד:

דַּע: כִּי זֶהוּ מַחֲמַת מְזָגָם, כִּי מְזָגָם בְּטַבְּעָם הוּא מְזָג רַע מִן הַתּוֹלְדָה, שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַדְּבָר הַקְּדוּשׁ בְּאֵמֶת. וּבְאֵמֶת בּוֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ בַּחִירָה וּפָח לְשִׁבֵר מְזָגוֹ הָרַע וְכוּ'. וְאֲשֶׁרֵי לְאָדָם שֶׁנוֹלַד בְּקְדוּשָׁה.

״שׁיֵשׁ לוֹ צַעַר גְּדוֹל מְזֵה מְאֹד״! - וְסִפֵּר לִי אִזְ וְאָמַר: ״שׁיֵשׁ דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבְיִנֵם״ (בְּרֻכּוֹת ז. - אֲשֶׁר בְּאוֹתוֹ הַשְּׁבוּעוֹת דִּבֶּר מִזֶּה בַּהֲתוֹרָה ׳וְיָיִום הַבְּכוֹרִים׳ ח״א נו, ט).

וְסִפֵּר אִזְ מֵעֵינַן מַה שְּׁמוּבָא בְּשִׁבְחֵי־הַאֲרִיז״ל: שְׁפַעַם־אֶחָת הַפְּצִיר אוֹתוֹ הַרְבֵּה הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל ז״ל: ״שׁיִגְלֶה לוֹ סוּד אֶחָד״! - וְלֹא רָצָה הָאֲר״ל, כִּי אָמַר: ״שֶׁהוּא סִפְנָה גְּדוֹלָה לְפָנָיו״!

וְהַפְּצִיר אוֹתוֹ הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל הַרְבֵּה, וּמַחֲמַת זֶה הָיָה מְכַרְח לְגַלוֹתוֹ, כִּי אָמַר: ״שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם, כִּי־אִם לְתַקֵּן נִשְׁמַת הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל ז״ל!״ - נִמְצָא: כְּשֶׁהָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל הַפְּצִיר אוֹתוֹ, הָיָה מְכַרְח בְּאַמְת מַן־הַשָּׁמַיִם לְגַלוֹת הַסוּד לְפָנָיו!

וְאַחֲר־כֵּן תִּכְרַף כְּשֶׁגְּלָה זֶה הַסוּד, נַעֲשֶׂה בְּנֵו חוֹלָה, וְנִפְטַר מַחֲמַת זֶה רַחֲמָנָא־לְצַלְכֵן. - וַאֲיֵד אֶפְשֶׁר לְהִבְיִן זֹאת, כִּי הֲלֹא הָיָה מְכַרְח לְגַלוֹת הַסוּד, מַחֲמַת הַפְּצִירַת רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל בְּנ״ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן נַעֲנֵשׁ עַל־זֶה. - אֵד זֶה הוּא בְּחִינַת: ״דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי־אֶפְשֶׁר לְהִבְיִנֵם בְּשֶׁכַל בְּשׁוּם אַפֶּן״.

וְהַמוּבָן מְדַבְּרֵנוּ לְעֵינַן עֲצֻמוֹ: שְׁכַל צַעְרוֹ וַיִּסוּרֵן וְצַעַר בְּנֵו שְׁיַחֲיוֹ, הַכֹּל הוּא רַק מַחֲמַת שְׁעוֹסֵק עִמְנוּ לְקַרְבְּנוּ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ! - וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְכַרְח לְזֶה, כִּי בְּוֹדָי הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ רוֹצֶה בְּזֶה בְּאַמְת, שְׁיַעֲסֵק בְּתַקוּנָנוּ לְקַרְבְּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶה עִקַּר כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְרִצּוֹנוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמְנוּ נִדַּח. אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ יְסוּדִים קָשִׁים גְּדוֹלִים מְאֹד וְעֵנְשִׁים כְּאֵלוֹ מַחֲמַת זֶה דִּיקָא! - אֵד זֶה הוּא ״דְּרֻכֵי־הַשֵּׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִבְיִנֵם בְּכֹל בְּשׁוּם אַפֶּן״!

שׁוּב שְׁמַעְתִּי מֵאִישׁ אֶחָד מֵאַנְשֵׁיוֹ, שְׁשָׁמַע גַּם־כֵּן מִרְבְּנוּ ז״ל עֵינַן זֶה, בְּעַת שֶׁנִּסְתַּלַּק אֲצִלוֹ בְּנֵו הַקָּטָן שְׁלֹמֹה אֶפְרַיִם ז״ל, שְׁאָמַר: שְׁיֵשׁ לוֹ יְסוּדִים בְּשִׁבְלֵנוּ! - הֲלֹא הַאֲרִיז״ל לֹא גָּלָה כִּי אִם סוּד אֶחָד, הָיָה לוֹ עֵנֶשׁ, מִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֵי גְּלוּתִי לְכֶם כָּל כַּף סוּדוֹת רַבּוֹת כְּאֵלֶּה!

נג.

(שיחות־הַר״ן רכה)

רַבְּנוּ ז״ל, כְּשֶׁהָיָה בְּאוּמָאן, שָׁאַל אוֹתוֹ אֶחָד: אִם אֶפְשֶׁר לִידַע ׳חֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳ בְּלִי תַעֲנִיתִים וּמְקוֹנְאוֹת!? - הִשְׁיִב: ״אֶפְשֶׁר לִידַע הַחֻקְמָה בְּלֹא הַנ״ל, כִּי הוּא חֻקְמָה וְכוּ״!

וְאָמַר אִזְ: שְׁמַה שְׁקַשְׁה לְהִבְיִן סֵפֶר הָעֵץ־חַיִּים׳ וְכוּ, הוּא מַחֲמַת שְׁלֹא נִכְתַּב בְּסֹדֶר.

וְאָמַר: שְׁבְּמִקּוּם שְׁחֻקְמַת הַפִּילוֹסוֹפִיא׳ מִסְתַּיְמָת, שָׁם מִתְחִיל ׳חֻקְמַת הָאָמֶת׳, שֶׁהוּא ׳חֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳. - פְּרוּשׁ: כִּי הַפִּילוֹסוֹפִים לֹא חָקְרוּ כִּי אִם עַד הַגְּלֻגְלִים, וּמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵינן יוֹדְעִים מְאוּמָה. וְגַם בְּהַחֻקְמוֹת שְׁמַהֲגֻלְגְּלִים וּלְמַטָּה, גַּם־כֵּן נְבוֹכִים מְאֹד. וְחֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳ מִתְחַלֶּת בְּמִקּוּם שְׁמִסְתַּיְמָת חֻקְמָתָם, דְּהֵינּוּ מַהֲגֻלְגְּלִים וּלְמַעְלָה.

כִּי כָּל ׳עוֹלָם־הָעֵשִׂיָה׳ עִם הַגְּלֻגְלִים בְּכֹל־ל - כּוֹלֶלֶת ׳חֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳ בְּתַבְּה אֶחָת, שֶׁהוּא ׳עוֹלָם־הָעֵשִׂיָה׳. וְכֹל ׳חֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳ הוּא מְעֵשִׂיָה׳ וּלְמַעְלָה, שֶׁהוּא ׳יְצִירָה׳ וְבְרִיאָה׳ וְאַצִּילוֹת׳ לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ. וְגַם בְּעֵשִׂיָה׳ בְּעֲצֻמָּה, בְּפִנִּימִיּוֹת הָעֵשִׂיָה׳, דְּהֵינּוּ ׳רוּחַנִיּוֹת הָעֵשִׂיָה׳ - אֵינן לְהַפִּילוֹסוֹפִים שׁוּם יְדִיעָה כְּלָל. אֲבָל ׳חֻקְמַת הַקְּבֻלָּה׳ מְדַבֶּרֶת רַק

מ'שרש העשייה ברוחניות, ומשם ולמעלה. נמצא: שבמקום שמסתימת חכמתם של המחקרים, משם מתחלת 'חכמת הקבלה'.

גם אנכי שמעתי מפיו הקדוש, לענין השגותיו הנוראים, שדבר פמה פעמים מזה ואמר: הלא אצל המחקרים מסתימת ידיעתם בגלגלים, ונדמה להם שמשם ולמעלה הוא רק עצם האלקות יתברך. ובאמת כל 'למוד הקבלה', הוא בעולמות ומדרגות שמשם ולמעלה.

כמו־כן אפלו מי שהשיג 'חכמת הקבלה' היטב, שהוא 'חכמת האמת' - אף-על-פי-כן "אין חקר לתבונתו" (ישעיה מ, כח), כי עדין יש "גבוה מעל גבוה" (קהלת ה, ז) וכו'.

וכן פעם-אחת ראה ספר אחד שמלקט מפתבי האריז"ל, שאינם מצויים, שמדבר מהשתלשלות והמדרגות שקדם האצילות, שהוא עולם המלבוש' וכו', כמו שפתוב בספר 'זיקהל משה' וכו'. ודבר עמי מזה, ונפלאתי מאד על-זה, מה שיש למוד בקבלה גם 'למעלה מאצילות', ונדמה לי שאין גבוה יותר.

ושחק ואמר אז גם-כן: הלא אצל המחקרים נדמה שמסתים הידיעה בגלגלים וכו', כנ"ל. וכונתו היה כמו־כן, אפלו ב'ידיעת האמת' למעלה למעלה, יש עוד "גבוה מעל גבוה", בלי שעור וערך וכו', כי "לגדלתו אין חקר". וענין זה אי-אפשר לבאר בכתב.

נד.

(שיחות-הר"ן רמט)

אחד עמד לפניו, והיה מקבל גדול ולמדו.

אבל דרכו היה: שהיה בכעס תמיד על פועליו ומשרתיו וכיוצא, והפה אותם וכיוצא בזה.

ענה רבנו ז"ל ואמר: מפני מה פתיב (בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'?" - מדוע 'רע' ולא 'רשע'? (ועי' בזה-ההקדוש, בראשית נז. שמדקדק גם-כן דקדוק זה).

אך מי שעובר עברה זו של 'ער' חס-ושלום, הוא 'רע' תמיד (שקורין בלשון אשכנז: 'בייז'), דהינו: שהוא איש רע ובכעס תמיד. ולא אמר רבנו ז"ל יותר.

ותכף כששמע האיש הנ"ל דבורים אלו - נזדעזע לאחוריו, ונפל עליו רתת וזיע ופחד ואימה גדולה ונוראה מאד בלי שעור וערך, וכפף קומתו, ולא היה יכול להגביה ראשו, ולא היה יכול לעמד בכלל לפני הדרת קדשת רבנו ז"ל.

ונשמט מן הבית אל החוץ, והתחיל לבכות, ובכה הרבה הרבה מאד בדמעות-שליש. ובקש מאד מאד מהמלמד שלו, שהיה מאנשי רבנו ז"ל, שיקרב אותו לרבנו ז"ל.

ואחר-כך ראה רבנו ז"ל: שמנח אצלו על הקורה ספר! - ושאל: "איזה ספר הוא?"! - ונודע לו שהוא 'ספר קבלה'. ואמר לו רבנו ז"ל: "שאין ראוי לו ללמד קבלה" וכו'!

אחר-כך נסע אחרי רבנו ז"ל. וכששב לביתו, חזר בתשובה גדולה, ובחר לו חדר מיוחד, וישב שם ועסק בתורה ותפלה בהתעוררות גדול פמה שבועות וכו' וכו'.

כה.

(שיחות-הר"ן רסז)

אמר רבנו ז"ל: מי שרוצה לחדש בתורה, מתר לו לחדש ולדרש כל מה שירצה, כל מה שיזכה לחדש בשכלו. ובלבד שלא יוציא איזה דין חדש על-פי דרושו שדורש בדרך דרוש וסוד.

והמוזן מדבריו היה: שאפלו בכונות האריז"ל ודרכי הקבלה, מתר לחדש בהם, באשר ישיג שכלו - ובלבד שלא יוציא מהם שום דין חסוֹשֵׁלום.

כו.

(שיחות-הר"ן רצב)

חסיד אחד בא בימים שהיה חשוב קצת, בא לרבנו (זאת היתה רבי יודל ז"ל. פוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן כג), והיה לו ידיעה בכתבי האריז"ל, ורצה להתקרב לרבנו ז"ל. והתחיל לדבר עם רבנו ז"ל בדרך החסידים החשובים.

ואמר לרבנו ז"ל: "יורנו רבנו דרך לעבודת הבורא יתברך!" - ענה ואמר רבנו ז"ל בלשון תמיהה: "לדעת בארץ דרכך?" (תהלים סז, ג) - הינו: מי שהוא עדין משקע בארציות גמור, הוא רוצה לדעת דרך להתקרב להשם-יתברך!?

וכפי המוזן מהספור: שקפדתו היה, מה שמדבר עמו בלשון גדלות, שרוצה לידע דרך להשם-יתברך, פאלו לא חסר לו כי אם לידע דרכים, כי רבנו ז"ל רצה שידבר עמו באמת. (עי' שם בפוכבי-אור).

כז.

(חיי-מוהר"ן ב)

בשעת אמירת התורה "קרא את יהושע"

(ח"א ו), לא דבר כלל מענין פונת אלול, רק אחר-כך בשגמר אמירת התורה הזאת, חזר ודבר מהתורה פדרכו תמיד.

ואז ענה ואמר לאנשים חשובים זקנים שישבו אצלו אז, שהיו מתפללים מתוך סדור האריז"ל: "תאמרו לי, איך מרמז בהתורה הנ"ל, כל הפונות של אלול?! - והחרישו ולא ענו, כי באמת אי-אפשר בשום אופן להבין מעצמו, סוד הפונות של אלול, איך מרמזים בהתורה הנ"ל.

וצנה להביא לפניו סדור האריז"ל, ופתח אותו, והראה לפניהם הפונות של אלול. ואחר-כך פתח פיו הקדוש והנורא, והתחיל לגלות פלאות: איך כל הפונות של אלול, מרמזים שם בדרך נפלא ונורא מאד, כמבאר מזה בספר.

אבל אי-אפשר לציר בכתב את השעור שפלב, את כל הנעימות והנפלאות תמים דעים, שהרגשתי אז, בעת שזכיתי לשמע כל זה.

[ב'שיח-שרפי-קדש' ח"ב ערה - השאלה ששאל רבנו אחר שאמר את התורה "קרא את יהושע", לאלו המתפללים בסדור האריז"ל: "תאמרו לי איך מרמז בתורה זו כל פונות אלול ומה שגבוה עוד מפונות?! כמספר בחיי מוהר"ן: עקר שאלתו היתה לרבי יודל שהיה מתפלל עם הפונות שבסדור האריז"ל].

כח.

(חיי-מוהר"ן קלה)

אמר לרבי יודל (לפני שנסע לארץ-ישראל): מבקשי וחפצי ועניני שאני רוצה לפעל בארץ-ישראל, הייתי יכול לפעל גם פה, על-ידי תפלות ובקשות ותחנונים לבד, ולא הייתי צריך לנסע לארץ-ישראל.

ל.

(חיי-מוהר"ן רפ)

יום א' כ"ה ניסן תק"ע, הִיָּה מְדַבֵּר עִמִּי מִחֲדוּשֵׁי ה'בַּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל שֶׁגָּלָה חֲדָשׁוֹת בְּעוֹלָם. כִּי הַסְּפּוֹר שֶׁל ה'בַּעַל-שֵׁם-טוֹב' ז"ל, הוּא עֵינֵן חֲדָשׁ, מֵה שְׁלֹא נִתְגַּלָּה מִקִּדְּם סְפּוֹר כְּזֶה. רַק בְּכַתְּבֵי הַאֲרִיז"ל נִמְצָא גַם-כֵּן בְּאִיזָה מְקוֹמוֹת מֵעֵין זֶה.

וְאַחֲרֵי-כֵן הִיָּה מְשַׁבַּח מְאֹד מְאֹד אֶת 'פְּתֵבֵי הַאֲרִיז"ל', שֶׁגָּלָה חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּמִפְרָסָם לְכָל הָעוֹלָם, כִּי הִיָּה מֵעֵין בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, בְּסִפְרֵי 'לְקוּיֵי-תוֹרָה' שֶׁל הַאֲרִיז"ל, וְשֵׁם יֵשׁ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בְּמִפְרָסָם. וְתַפְס לְדַגְמָא הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית כב, ג): "שִׁמְנָה אֵלֶּה יִלְכְּדָה מִלְכָּה", שֶׁגָּלָה שֵׁם הַאֲרִיז"ל חֲדוּשׁ נִפְלְאָ, כִּי שִׁמּוֹנָה פְּעָמִים 'אֵלֶּה' וְכוּ', עֵינֵי-שֵׁם (פְּרָשַׁת וַיְרָא).

לא.

(חיי-מוהר"ן שמה)

עֵנָה וְאָמַר: אֲנַחְנוּ אֵינְנוּ כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁל עֵבֶשׁוּ וְכוּ'. וּבִאֲמַת אִם לֹא הִיָּה דוֹר כְּזֶה, אִם הָיוּ דְבָרִים אֵלּוּ, הָיְנוּ הַתּוֹרוֹת שֶׁהוּא אוֹמֵר, נֶאֱמָרִים בְּדוֹרוֹ שֶׁל הַאֲרִיז"ל, אוֹ אִפְלוּ בְּדוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי ז"ל, הִיָּה רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד.

לב.

(חיי-מוהר"ן טסב)

הַתּוֹרוֹת וְהַמְּאֲמָרִים שֶׁבְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, הֵם כְּלָלִיּוֹת, וְכָל מֵה שֶׁאֵתָּה מְמַשְׁמֵשׁ בָּהֶם, אֵתָּה מוֹצֵא בָּהֶם טַעַם נִפְלְאָ וְחֲדָשׁ וּמְתוֹק לַחֵד וּמְאִיר עֵינַיִם מְאֹד, וַיֵּשׁ בָּהֶם עִמְקוֹת גָּדוֹל בְּדַרְךְ פֶּשֶׁט, וּבְדַרְךְ סוּד וְנִסְתָּר. כִּי כָּל הַתּוֹרוֹת, יֵשׁ בָּהֶם סוּדוֹת

רק הַחֲלוּק: שֶׁשְׂאֲזָכָה לְהִיּוֹת בְּאֲרֵץ-יִשְׂרָאֵל, אֲזָכָה לְקַבֵּל הַשְּׁגָתִי עַל-יְדֵי לְבוּשִׁים, אֲבָל כָּאֵן בְּחוּץ-לְאֲרֵץ, לֹא אוֹכֵל לְקַבֵּל הַשְּׁגָתִי עַל-יְדֵי לְבוּשִׁים, רַק 'בְּלֹא לְבוּשִׁים'. וְזֶה הַחֲלוּק שֶׁבֵּינָן 'קִדְשַׁת שַׁבָּת' לְקִדְשַׁת יוֹם-טוֹב'.

וּפְתַח לוֹ לְרַבֵּי יוֹדֵל, הַסְּדוֹר שֶׁל הַאֲרִיז"ל, וְהִרְאָה לוֹ בְּכּוֹנְנוֹת: שֶׁזֶהוּ הַחֲלוּק בֵּין שַׁבָּת לְיוֹם-טוֹב: "שֶׁשְׂבַּע הָאֹר הָאֹר מְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי, וּבְיוֹם-טוֹב הָאֹר בְּלֹא לְבוּשֵׁי".

נט.

(חיי-מוהר"ן רעט)

אָמַר: מִן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שֶׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּמִפְרָסָם, הִיָּה הָעוֹלָם שֶׁקֵּט עַד הַאֲרִיז"ל, שֶׁמִּרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי עַד הַאֲרִיז"ל לֹא נִתְגַּלּוּ חֲדָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁנִּתְגַּלּוּ עַל-יְדֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי.

עַד שָׁבָא הַאֲרִיז"ל שֶׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּמִפְרָסָם, וְהוּא גָּלָה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, שְׁלֹא נִמְצָא מִי שֶׁיִּגְלָה חֲדָשׁוֹת כְּאֵלֶּה עַד הַאֲרִיז"ל.

וּמִן הַאֲרִיז"ל עַד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל, הִיָּה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שֶׁקֵּט בְּלֵי חֲדוּשׁ, עַד שָׁבָא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל שֶׁהִיָּה חֲדוּשׁ נִפְלְאָ, וְגָלָה חֲדָשׁוֹת.

וּמִן הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד עֵתָּה, הִיָּה גַם-כֵּן הָעוֹלָם שֶׁקֵּט בְּלֵי חֲדוּשׁ כְּזֶה, וְהִיָּה הָעוֹלָם מִתְנַהֵג רַק עַל פִּי הַהִתְגַּלּוֹת שֶׁגָּלָה הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל עַד הַנֶּה. עַד שֶׁבִּאֲתִי אֲנִי, וְעֵתָּה אֲנִי מִתְחִיל לְגַלּוֹת חֲדָשׁוֹת נִפְלְאוֹת לְגַמְרֵי וְכוּ'.

לד.

(חיי-מוהר״ן שסד)

פַּעַם-אַחַת דְּבַרְתִּי עִמּוֹ, מֵעַנִּין קִבְּלַת
הַאָרִיז״ל. וְאָמַר: שְׁקִבְּלַת
הַאָרִיז״ל הוּא לְגַמְרֵי אֶחָד עִם קִבְּלָהּ שֶׁחִבֵּר
מִזְרָנוּ הָרַב מֹשֶׁה קוֹרְדוֹבֵירוֹ (הַרמ״ק ז״ל).

אַחֲר־כֵּן אֵיזָה שָׁנִים, שׁוֹב נִזְדַּמְּן שְׁדַבְּרַתִּי
עִמּוֹ מֵעַנִּין הַקִּבְּלָהּ שֶׁגָּלָה
הַאָרִיז״ל. וְאָמַר: ״שֶׁהַקִּבְּלָהּ שָׁלוֹ הִיא רְחוֹק
וְנִשְׁגָּב מְאֹד מִהַקִּבְּלָהּ שֶׁל ׳בַּעַל הַפְּרִדָּס׳
(הַרמ״ק ז״ל)״!

וְעַמְדַּתִּי מִרְעִיד, וְשִׂאלַתִּי אוֹתוֹ בְּאִימָה:
הֲלֹא שָׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם פַּעַם-אַחַד:
״שֶׁבְּאַמַּת הַכֹּל אֶחָד!״ - הַשִּׁיב: ״מִסֶּתֶמָּא אִם
אָמַרְתִּי כֵּן, יִדְעַתִּי מַה שֶׁאָמַרְתִּי!״

וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְחֲתוּמִים לְכַאוֹרָה! -
אֵד מִי שִׁישׁ לוֹ לֵב לְהַבִּין, יִכּוֹל
לְהַבִּין מִרְחוֹק: שֶׁהַכֹּל נִכּוֹן, וְדַבְּרֵי חַיִּים
וְקַיָּמִים, וְהַכֹּל אֵמֶת וְיִצִּיב וְנִכּוֹן וְקַיָּם וְיִשָּׁר!

כִּי בְּאַמַּת בּוֹדְאִי, הַכֹּל אֶחָד בְּפִנְיָמִיּוֹת
הָאֲמוּנָה בְּאַמַּת לְאֲמַתּוֹ! - אֵד אֶף-עַל-
פִּי-כֵן, דְּרַכִּי הַתְּגַלּוֹת הַסּוּדוֹת שֶׁל הַאָרִיז״ל,
הוּא רְחוֹק וְנִשְׁגָּב מְאֹד מִדְּרַכִּי הַפְּרִדָּס (הַרמ״ק
ז״ל)! אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּאַמַּת לְאֲמַתּוֹ הַכֹּל אֶחָד! -
וְאִי-אֶפְשָׁר לְהַאָרִיךְ בְּעַנִּין זֶה, כִּי ״כִּבְדִּי
אֵלְקִים הַסֵּתֵר דְּבַר״ (מְשַׁלִּי כַה, ב), ״וְהַמְשַׁכְּלִים
יִבִּינוּ״ (דְּנִיאל יב, י).

לה.

(חיי-מוהר״ן שסה)

אָמַר: הַמְעֵינִים בְּסַפְרֵי שִׁישׁ לָהֶם שֶׁכֹּל
קִצָּת, סְבוּרִים: שְׁדַרְכֵי הַקִּבְּלָהּ שֶׁל
הַאָרִיז״ל וְכִיּוּצָא, מְרַמְזוּ גַם-כֵּן בְּסַפְרֵי.
וְחוֹשְׁבִין זֹאת לְמַעַלָּה לְסַפְרֵי, שֶׁנִּזְגַע עַד
לְשֵׁם!

נִסְתָּרִים וְנִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. וְאִי-
אֶפְשָׁר לְבַאֵר זֹאת.

גַּם בְּכֹל מְאֹמֵר, יֵשׁ בְּוֵנּוֹת שֶׁל מְצוּוֹת, שֶׁכֹּל
מְאֹמֵר שִׁיךְ לְאֵיזָה בְּוֵנּוֹת הַמְּבֹאָרִים
בְּתַבִּיבִים בְּ׳עֵץ-חַיִּים׳ וּבְ׳פְרִי-עֵץ-חַיִּים׳. כְּגוֹן
הַתּוֹרָה שֶׁל ״מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים״ (ח״א לג),
יֵשׁ בּוֹ סוּד ׳בְּוֵנַת לוֹלֵב׳, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא נִזְכָּר
בּוֹ דְּבַר מְמֻצָּת לוֹלֵב. וְכֵן ״בְּקִרְבַּ עָלִי
מִרְעִים״ (ח״א קא - לְפִי חַיִּי-מוֹהַר״ן שפז), כְּמַדְמָה
לִי שִׁישׁ בּוֹ ׳בְּוֵנַת קְדוּשׁ׳. וְכִיּוּצָא בְּזֶה שֶׁאֲרִי
הַמְּאֹמְרִים.

וְשָׁמַעְתִּי מִפִּי-הַקְּדוּשׁ שֶׁאָמַר: שְׂרָצָה
לַעֲשׂוֹת פְּרוּשׁ עַל הָעֵץ-חַיִּים!
אֵד ׳פְּרוּשׁ פְּשׁוּט׳ אֵינּוּ נִצְרָה, רַק צְרִיכִין
לִזְמַר תּוֹרָה שֶׁיְהִי פְּרוּשׁ! וְכִבְּרֵי אֶמְרַתִּי כְּמָה
תּוֹרוֹת הַשִּׁיכִים לְעֵץ-חַיִּים!

[בְּשִׁיח־שֶׁרְפִי-קִדְשׁ ח״ב פט - רַבֵּנוּ ז״ל אָמַר: ׳לַעֲשׂוֹת
פְּרוּשׁ פְּשׁוּט׳, אִי גְלַאטְעֵר פִּירוּשׁ׳ - עַל הַסֶּפֶר ׳עֵץ-חַיִּים׳ -
אִי-אֶפְשָׁר. וְבַהֲכַרַח לִזְמַר תּוֹרָה, שֶׁתּוֹרָה זוֹ תַהְיֶה הַפְּרוּשׁ
עַל הַסֶּפֶר. וְהָרִי אֹמֵר אֲנִי תּוֹרָה׳, זָאג אִיךְ דָּאךְ תּוֹרָה!].

גַּם שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שֶׁאָמַר: שְׂזָה סְמוּךְ גָּמַר
הָעֵץ-חַיִּים, וְרָאָה שֶׁהוּא כֹּל מוֹסְרִי!

וְכֵן כְּמָה תּוֹרוֹת יֵשׁ בְּהַסֶּפֶר, כְּגוֹן ״מְרַבּוֹת
פְּרָעָה״ (ח״א לה), ״אֲשֵׁרִי הָעַם זֶרְקָא״
(ח״א לה), וְעוֹד כְּמָה תּוֹרוֹת שֶׁאָמַר בְּאוֹתָן
הָעֵתִים, וְכֹלֶם הֵם סוּד ׳בְּוֵנּוֹת תְּפַלִּין׳.

לג.

(חיי-מוהר״ן שסג)

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שֶׁאָמַר בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים
קָדָם שֶׁנִּתְקַרְבְּתִי אֵלָיו: ״שֶׁהוּא
מִשְׁתוֹקֵק שֶׁיִתְקַרֵּב אֵלָיו אִישׁ לְמִדָּן וְיַבְעַל-
לְשׁוֹן נִפְלָא, וְאִזּוּ הָיָה יִכּוֹל לְבַאֵר בְּתַבִּי
הַאָרִיז״ל, עַד שֶׁאֶפְלוּ נְעָרִים יוֹדְעֵי סֵפֶר הָיוּ
יִכּוֹלִין לְלַמֵּד וּלְהַבִּין כֹּל בְּתַבִּי הַאָרִיז״ל!״

והם אינם יודעים: שהוא להפך! אדרבא, גם דרכי הקבלה של הקדמונים ז"ל נכלל גם-כן בדבריו. - ולא סים בפרוש. רק היה מבאר פונתו ממילא. פלומר: אבל פונתו בעצם תורתו, גבוה למעלה למעלה יותר ויותר, רק שגם דבריהם הקדושים כלול גם-כן בדברי תורתו.

לו.

(חיי-מוהר"ן תז)

מ'ספרי החקירות' וכו', ספר הרבה מאד בפנה פעמים, ואסר עלינו מאד מאד: לבלי לעיין בהם ולהביט בהם כלל חס-ושלום. והפליג מאד בגדל האסור, פי הם מבלבלים דעת האדם מאד בדעות זרות שאינם מספיקים כלל לדעת תורתנו הקדושה. גם אינם מאמינים בשדים אשר בכל דברי רבותינו ז"ל מבאר ההפך.

בפרט כפי מה שזכינו לספרי הזהר-הקדוש, וספרי האר"ל ויה'בעל-שם-טוב' ז"ל, וכיצא - שהם כלם מיסדים על-פי רוח-הקדוש, ומעוררים את האדם מאד לעבודתו יתברך באמת.

לז.

(חיי-מוהר"ן תח)

אוי ללב שנכנס בו שום סברא רעה כזאת שהיא כנגד כל ספרי-אמת שקבלנו מהתנא אלקי רבי שמעון בן יוחאי והאר"ל.

ושים לבך והבן: מפני מי ראוי לך להתירא יותר, אם מספר וכו' הבנוי על-פי סברות אריסטו הינו ימח-שמו, אם להבדיל מספר הזהר-הקדוש והאר"ל שחברו הרשב"י וחבריא ז"ל ברוח-הקדוש ועל-פי אליהו זכרוננו-לברכה, וכל דבריהם

רבים מקבלים איש מפי איש עד משה רבנו עליו-השלום, ומה שחדשו בהם היה ברוח-הקדוש במדרגה גבוה מאד, ומחזקין ומקימין מאד את אמונתנו הקדושה שהתחילה מאברהם אבינו עליו-השלום וכו', ומזרזים מאד לקיים תורת-משה בכל פרטיה ודקדוקיה.

לח.

(חיי-מוהר"ן תי)

פעם-אחת בראש-השנה דבר רבנו ז"ל מזה, מגדל האסור ללמד אלו הספרים המפרשים את התורה על-פי דרכי המחקרים וכו'.

ואז דבר רבנו ז"ל עמנו, ואמר: שאין ללמד ספרים של דרושים ומוסר, כי אם אותם ההולכים על-פי דברי רבותינו ז"ל בגמרא ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש וספרי האר"ל. וכן כל הספרים שחברו הצדיקים הסמוכים לדורותינו, שהם בנויים על יסודות הררי קדש על-פי דברי ה'בעל-שם-טוב' ז"ל, שהם ספרי הרב הקדוש מפולגנאה, וספר 'לקוטי-אמרים'. וחשב עוד כמה ספרים כאלה שטוב ללמדם.

והמשכיל יבין מאליו על-פי דברים האלה, מאיזה ספרים לרחק, ובאיזה ספרים יתחזק ויאחז בהם. הינו אותם שהם בנויים רק על-פי הגמרא ומדרשים וספרי הזהר-הקדוש והאר"ל ויה'בעל-שם-טוב' ז"ל. אשרי שיאחז בהם.

לט.

(חיי-מוהר"ן תיט)

יש כמה דברים שהם בתחלה סוד, ואחר-כך שוב אינו סוד - כגון קצת סודות הקבלה, שקדם רבי שמעון בר יוחאי

פי בכל עניני חקירות וקשיות פאלו שיש בהנהגתו יתברך ויתעלה, ובענין 'בריאת העולם', אסור לכנס בהם כלל בחקירות וקשיות, רק לסמוך על האמונה, כמבאר בדבריו כמה וכמה פעמים.

ועין בספר 'שבחי האר"ל' הגדול, המחבר לספר 'לקוטי הש"ס', וזה לשונו שם (בדף לא.): "ולאפוקי מהסוברים שיש שמטות ומקדם היה 'שמטת החסד' ועתה היא 'שמטת הפחד', כל־זה אינו אמת, ושמעו מרובם וכו', והוסיפו הם מדעתם סברת ה'שמטות', והאמת אינו כן וכו', כנ"ל.

מא.

(חיי-מוהר"ן תנח)

כל 'דברי הקבלה', הם בקבלה איש מפי איש עד משה רבנו עליו-השלום.

מב.

(חיי-מוהר"ן תקכו)

איש אחד עמד לפניו שהיה עוסק ללמד ב'ספרי קבלה', ובאמת לא היה ראוי ללמד 'קבלה'. והוכיח אותו: "שלא ילמד קבלה"! - ואמר לו: 'קבלה' בגימטריא 'נזא"ף'!

ושוב שמעתי מאחד: שהיה מדבר עם איש אחד, והיה אותו האיש קובל לפניו: "שאין לו לב"! - הינו: "שאין לו התעוררות הלב לתפלה ועבודה"! - השיב לו רבנו ז"ל: "שזהו בשביל שלומד קבלה! כי 'נאף אשה חסר לב' (משלי ו, לב), ו'קבלה' בגימטריא 'נזא"ף'!"

וכל־זה למי שאין ראוי לזה! - אבל לכמה אנשים הזהיר בעצמו: "שילמדו קבלה"! - וצריכין להתפלל להשם-יתברך:

והאר"ל היו אלו הדברים בסוד גדול, ולא היו מדברים מזה פיראם בסוד גדול מאד, ואחר־כך בימי רבי שמעון בר יוחאי והאר"ל שוב לא היה סוד, והתירו לגלות הסוד קצת. וכן יש כמה וכמה דברים שהם עכשו סוד, ואחר־כך בימים הבאים לא יהיו סוד.

מ.

(חיי-מוהר"ן תנד)

בענין ה'שמטות', שיש ספרי מקבלים שסוברים ענין זה כמבאר בספרים. אמר רבנו ז"ל: "שאינו כן"! - וכל פעם שספר מענין זה, לא היה מסכים כלל! - והספר 'שערי גן־עדן' שיצא מחדש בימינו, היה למראה עיני רבנו ז"ל, ולא הוטב בעיניו מחמת זה, שקל יסודו על פי ענין ה'שמטות'.

ופעם־אחד אמר רבנו ז"ל בפרוש על ענין זה: "שאינו כן"! - ואנו חפצנו לשמע ממנו יותר. ענה ואמר: "מה יהיה אם אגלה לכם זאת גם־כן? וכי לא אמרתי לכם מה שיש בו די"?! - ולא רצה לגלות!

אבל זאת אמר בפרוש: "שאינו כן כמו הסוברים ענין ה'שמטות' כנ"ל! - וגם דעת האר"ל אינו מסכים כלל לענין ה'שמטות'! - והקשיא שהקשה בספר 'שערי גן־עדן' הנ"ל בתחלת הספר, אינו מישב כלל בתרוצו שמישב על־פי ה'שמטות'! - כי סוף כל סוף צריכין להשאר רק באמונה, ואסור לחקור כלל מה לפנים" וכו' (חגיגה יא.). על־כן טוב אם אינו מתחילים לכנס כלל בחקירה בקשיא זה, וסומכים מיד על האמונה!

״שׂוֹלֵיכוֹ בְּדַרְדְּ-הָאֵמֶת, אִם לְלַמֵּד קַבָּלָה,
וְאִם לְחַדְל״!

מג.

(בוכבי-אור, שיחות-וספורים ח"א יב)

רַבֵּנוּ ז״ל קָרָא פַּעַם אַחַת לְסֵפֶר ׳עֵץ-
הַחַיִּים׳ בְּשֵׁם ׳סֵפֶר מוֹסֵר׳. וְאָמַר בְּזֶה-
הַלְשׁוֹן: ״אֵיזָה ׳סֵפֶר מוֹסֵר׳ יִקָּר הוּא!״ [סַע א
טִייער ׳מוֹסֵר סֵפֶר׳ ס׳איז!]. וְהַפְּלִיג מְאֹד
בִּיקָר מַעֲלָתוֹ.

מד.

(לקוטי-תפלות ח"א קי)

וְנִזְכָּה לְלַמֵּד כָּל סִפְרֵי תוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה
בְּכָל יוֹם. תִּנְגַּךְ וְשׁ״ס וּפּוֹסְקִים
וּמְפָרְשֵׁיהֶם, וְכָל סִפְרֵי הַמְּדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי
הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנִים, וְכָל כְּתָבֵי הָאֲר״י
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, וְכָל סִפְרֵי הַצְּדִיקִים הָאֵמֶתִּים
שְׁבִימֵינוּ.

מה.

(לקוטי-תפלות ח"ב מז)

וְהִנֵּה בְּתוֹקֶף סוּף הַגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, וְכִבֵּר
הַתַּחֲחִיל לְהַתְּנוּצֵץ ׳הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיח׳
מִימֵי הָאֱלֹקֵי הָאֲר״י זְכוּר־צְדִיק־לְבִרְכָה, וְעַמּוֹ
בֵּית־יִשְׂרָאֵל מְשִׁתּוֹקְקִים וּמְתַגַּעְגָּעִים מְאֹד
לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וְ״הַכֹּל חִפְצִים לִירָאָה אֶת
שְׁמֶךָ״, בְּהַשְׁתּוֹקְקוֹת נְמָרֶץ וְנִפְלֵא, אֲשֶׁר לֹא
הִיָּתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם.

מו.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א ד)

אַחֲר־כֵּן בְּקִיץ (שְׁנַת תַּקס"ד) צָוָה עָלַי
לְהַתַּחֲחִיל לְלַמֵּד קַבָּלָה. וּמַעֲשֵׂה
שְׁהִיָּה כֵּן הָיָה: שְׁאַנִּי בְּאֵתִי אֲלֵיו עִם רַבִּי
נִפְתָּלִי, וְאָמַר לִי: ״אֲנִי הִבֵּאתִי אוֹתְךָ עִתָּה, כִּי
רְצִיתִי לֹאמַר לְךָ הַנְּהַגָה חֲדָשָׁה״ (הֵינּוּ לְלַמֵּד

קַבָּלָה!) - וְרָצָה שְׁאֲבוּא אֲלָיו. וְעַל־יְדֵי־זֶה סָבַב
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עַד שְׁבֵאתִי אֲלָיו וְאָז וְכוּ׳.

מז.

(ימי-מוהרנ"ת ח"א סב, יום הסתלקות
רבנו ז"ל ח"י תשרי תקע"א)

בְּאֵתִי לְחַדְרוֹ, וּמִצָּאֵתִיו יוֹשֵׁב עַל מִטָּתוֹ,
יוֹשֵׁב וְלֹא שׁוֹכֵב, וּמַעֲטָף בְּטִלְתּוֹ
וּמִתְפַּלֵּל. וְאַחֲר־כֵּן לָקַח הָאֶתְרוּג וְהַלּוּבָב
וּמִינֵיו, וְאַחֲזֵם בְּיָדוֹ, מַעֲטָף בְּטִלְתּוֹ, וְיוֹשֵׁב
עַל מִטָּתוֹ, וְסוּדוֹר שֶׁל הָאֲרִיז״ל הָיָה מְנַח עַל
בְּרַכְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים, וְגָמַר אֶת הַהֲלָל עִם
הָאַרְבָּעֵה־מִינִים, וְאָמַר הוֹשַׁעְנוֹת בְּקוֹל־רַם
קִצָּת, שְׁהִיו נִשְׁמָעִים דְּבוּרָיו לְכָל הָעוֹמְדִים
בְּבֵית.

אֲשֶׁר־י הָעֵינַיִם שְׁזָכוּ לְרֹאוֹת אוֹתוֹ אָז,
וְלִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּעֵת שְׁאֲחֹז הָאַרְבָּעֵה־
מִינִים וְאָמַר הֲלָל וְהוֹשַׁעְנוֹת, בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן
שֶׁל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים.

מח.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קלח; קמב; קנה)

בַּיּוֹם שִׁשִּׁי הִלְכָתִי אֲנִי וְרַבִּי יְהוּדָא אֲלִיעֶזֶר,
עַל קֶבֶר הָאֲרִיז״ל, וְשָׁם אָצְלוּ מְנַח
רַבִּי מִשֵּׁה קוֹרְדוּבִירוֹ (תַּרמ"ק) ז"ל, וְרַבִּי שְׁלֹמֹה
אֶלְקָבֶץ ז"ל שְׁחַבֵּר ״לְכָה דוֹדִי״, וּשְׁאָר
צְדִיקִים נוֹרָאִים, וּבְסִמּוּךְ לְשָׁם קֶבֶר ׳הַבֵּית־
יוֹסֵף׳ וְהָאֱלֹשִׁיף׳ וְכוּ׳. - וְעַמְדָנוּ אֶצֶל קֶבֶר
הָאֲרִיז״ל וְשִׁפְכָנוּ שָׁם שִׁיחָנוּ.

בַּיּוֹם רִאשׁוֹן פָּרַשְׁתָּ קֶרַח הָיִיתִי עַל מְעַרַת
׳הוֹשַׁע בֶּן בְּאֲרִי׳, וּכְנַגְדּוֹ מְעַרַת ׳בְּאֲרִי
אֲבִיו׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעוֹד הָיִינוּ אָז אֶצֶל שְׁאָר
צְדִיקִים. וּבֵאֵנוּ לְקֶבֶר שֶׁל הַתָּנָא רַבִּי פִּינְחָס
בֶּן יֵאִיר. מִשָּׁם חֲזַרְנוּ וְהִלְכָנוּ לְמִקְנֵה שֶׁל
הָאֲרִיז״ל וְטַבְּלָנוּ שָׁם.

ביום שני פרשת בלק יצאתי מטבריא וכו'.
 ביום שלישי באתי לצפת. ביום
 רביעי הייתי על קבר בניהו בן יהוידע. ביום
 חמישי חזרנו והלכנו שנית על קבר
 האריז"ל. ביום שני פרשת פינחס חזרנו
 והלכנו למערת הושע בן בארי' וכו'.

מט.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי יצחק
 בן מוהרנ"ת ז"ל, ג עקב תרכ"ח)

וביום ו' ערב שבת קדש ואתחנן, היה
 היארצייט של כבוד הצדיקיסוד-
 עולם האר"י זכר צדיק וקדוש לברכה,
 והלכתי על הציון שלו הקדוש פעם
 הראשון. מה אוכל לשער לכם בני שיחיו,
 גדל יקרת קברו הקדוש, עם כל הקדושים
 הגנוזים שם, זכותם יגן עלינו.

ומצאתי בשם אנשים ונשים וטף,
 צועקים ומתחננים בתחנונים על
 נפשותם, זה הולך וזה בא, ונשמעו קולות
 מעמקא דלבא, ואנכי בתוכם בתפלתי
 ובבקשתי, ובעזרת השם יתברך פרשתי
 שיחתי כאשר עם לבבי.

ומשם הלכתי להקבר הצדיק הקדוש הוא
 רבי פינחס בן יאיר זכותו יגן עלינו,
 מה אמר מה אדבר. הלכתי בחזרה לביתי,
 ממש כאיש הפורח באויר, לא ידעתי היכן
 אני בעולם.

והכל נתחבר אצלי עם הציון הקדוש של
 ה'נחל נובע מקור חכמה' זכר-
 צדיק וקדוש לברכה - ממש כאלו אנכי
 עומד בשם. ובאמת הוא הכל אחד. אשרי
 מה טוב חלקי. חבלים נפלו לי בנעימים,
 אשר זכיתי להפגם בצל ה'נחל נובע מקור
 חכמה' ז"ל, אשר הכניס בלבי הרגשת הנעם

הזה, על ידי תלמידו הקדוש, הוא כבוד
 אדוני אבי ומורי ורבי זללה"ה וכו'.

מה אמר לכם בני שיחיו, בודאי הייתי
 הולך בכל יום על ציון הקדוש של
 האריז"ל. אך הדרך לשם הוא במסירת נפש,
 ולילך יחידי גם כן עדין קשה עלי, והלואי
 שיתן לי השם יתברך כח לילך על כל פנים
 בכל שני שבועות.

תהלה לא-ל ביום ב' העבר ט"ו דנא, גם-
 בן הייתי שם עת מנחה, ולקחתי לי
 איש אחד לשומר, ובודאי היה לשלל נפשי
 עוד יותר מבראשונה, אך באתי מאד עיף
 ויגע, והיכן לוקחין בכל פעם איש בלבבי
 לילך עמי.

ובפרט כאשר אנכי רואה בכל עת, ציון
 הקדוש של כבוד התנא הקדוש
 רבי שמעון בן יוחאי, ממש עומד לנגד
 עינים, וכלתה נפשי לפרח אליו. אך לבוא
 לשם, צריכין לזה הכנה ונסיעה יותר כאשר
 מאתנו לבוא לאומאן, מה אוכל לשער לכם
 הדרך לשם, הרים ובקעות וגבעות, משטחים
 בצרורות אבנים גדולים וקטנים.

הכלל: צריכין רק לכסף ולהשתוקק לטוב
 הזה. ובחסדי השם מוכן אנכי
 בעזרתו יתברך לבוא לשם אם ירצה השם
 על ערב ראש חדש אלול הבא עלינו-
 לטובה, יהי השם עמי ויושיעני בכל טוב,
 אמן בן יהי רצון.

נ.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי יצחק
 בן מוהרנ"ת ז"ל, א נח תרכ"ט)

(מספר לפני זה הנסיעה לערב ראש-חדש אלול לציון
 הרשב"י במירוץ. עיר-שם).

וְהֵייתִי בַחֲצֵי חֹדֶשׁ (אלול) על ציון־הקדוש של הָאָרִיז״ל, ועל כל המקומות הקדושים אשר עדין לא הייתי עד פה, וגם טב־לתי עצמי בהמקנה הקדושה שלו, ובאתי לביתי בתשוקה, ובעזרת־השם־יתברך מאז עד עתה, שמתני מגמתני לתוך למודים הרבה בהתמדה וכו'.

יִמָּה מאד בלתי נפשי לשמע היטב מהראש־השנה הקדוש שלנו באומאן, איך עלה עמנו במקום התפלה וכו'. ולא הלך ממני שום תפלה שלא הזכרתי ענין זה, ובפרט על כל המקומות הידועים, וגם עבורכם התפללתי הרבה שתזכו להיות שניכם באומאן על ראש־השנה בין הקבוץ־הקדוש, בן אנכי מצפה לשמע הטוב מזה.

וְאֲנֹכִי נתקשרתי עצמי מפה להקבוץ־הקדוש שלנו, בנפשי ורוחי ונשמת, ובפרט בעת שהייתי על ציון־הקדוש של הָאָרִיז״ל בערב ראש־השנה, נפתח לבבי מאד בענין זה. ומשם קשרתי עצמי בזכותו הקדוש להקבוץ שלנו.

נא.

(עלים־לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, הויצא תרכ"ט)

וַיִּקְרַת הארץ־הקדושה חביב עלי בכל עת בִּיתְר שאת, ובפרט בכל עת היויתי על ציון־הקדוש של פבוד האר"י זכר־צדיק וקדוש־לב־רבה, ועוד על מקומות קדושים, נמשך עלי חיות חדש נפלא. והכל על־פי דרכינו הקדושות הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה זכר־צדיק וקדוש־לב־רבה, שקבלנו על־ידי פבוד אדוני אבי ומורי ורבי זללה"ה זכותו־יגן־עלינו.

נב.

(עלים־לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, יום ו ערב־שבת־קדש)

(מספר איך שעבר עליו הלולת הרשב"י ל"ג בעמר במירון):

וַעֲשׂוּ פֹה (בצפת בליל ל"ג בעמר) הַדְּלָקָה גְּדוֹלָה. הַהַדְּלָקָה פֹּה הָיָה אֶצֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל פְּבוּד הָאָר"י זכר־צדיק וקדוש־לב־רבה בשמחה רבה, וההדלקה נראית עד המירון, ותהלה לא־ל רקדנו הרבה בתוך שטף הגשם, ואחר־כך בבית־הכנסת, והכל באהבה ובחבה. (וביום ל"ג בעמר בבקר נסע למירון).

נג.

(עלים־לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, הניח תר"ל)

(מספר מחולאת שלו וחלשתו):

וְאִמְרָתִי לוֹ אֵז בְּכָל כַּחֲזִי: קחו מזונתי טאליר, ותקבצו מנין מאוהבי נפשי, והמעזות תחלקו לעניים. והמנין ילכו לומר תהלים על מקום קדשו של פבוד האר"י זכר־צדיק וקדוש־לב־רבה. ונתקבצו אוהבי נפשי יותר ממנין, והלכו לשם, ושפכו לבם בפנים בדמעות רותחות, כי היה להם רב רחמנות עלי. וכפי הנראה מאז התחילה הישועה. רק מחמת שהיה בדקות גדול, לא היה נרצש לשום בריאה, וגם אנכי לא ידעתי מאומה עוד מהנעשה עמי עד יום־כפורים וכו', ובעזרת־השם־יתברך אור לבקר יום 'מחרת יום־הכפורים' ותצמח הישועה וכו'.

נד.

(אבני־ה־פרזל; שיחות וספורים מרבנו ז"ל ח"א טז; שיח־שופי־קדש ח"א תרלג)

פַּעַם בתחלת התקרבות מוהרנ"ת ז"ל לרבנו, ראה מוהרנ"ת אצל רבנו ז"ל,

את הספר "שבחי האריז"ל, ושאל אותו מִמֶּנּוּ, ואחר־כֵּן בְּשֶׁחֲזִירוֹ, שָׁאֲלוּ רַבְּנּוֹ זְצוּק״ל: "וואס האסטו דיר עפעס ארויסגענומען פון דארט"? [מה הוצאת לעצמך משם משהו].

ענה ואמר: שְׁמָצָא חֵן בְּעֵינָיו, מה שפכתוב שם: שְׂרַבֵי חַיִּים וַיִּטְאַל זְצוּק״ל הִיָּה בְּעֵינָי עֲצָמוֹ עָנוּ וְשָׁפֵל מְאֹד, וּכְשֶׁנִּכְנַס אֶל הָאָרִיז״ל וְנִתְקַרַּב אֵלָיו, הִתְחִיל הָאָרִיז״ל לְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ מְאֹד, וְהָיָה אֲצִלּוֹ פֶּלֶא גָדוֹל מִה זֹאת, וְאָמַר אֵלָיו: "הֲלֹא יוֹדַע אֲנִי בְּעֲצָמֵי אֵת שְׁפָלוּתִי... וְכוּ', וּמָה זֹאת שְׁמַעְלָתוֹ מְרוֹמֵם וּמְשַׁבַּח אוֹתִי כָּל־כֶּף?!

ענה האריז"ל זצוק"ל ואמר לו: "בְּעַקְבָּתָא דְמְשִׁיחָא בְּמִיעוּט פְּעֻלוֹת, יִגִּיעוּ לְמַדְרַגַת רַבֵּי עַקִּיבָא" וְמָה שֶׁתַּפְּס לּוֹ דוֹקָא רַבֵּי עַקִּיבָא, הוּא כִּי מְבַאֵר בְּכַתְבֵי הָאָרִיז״ל, "שְׂרַבֵי חַיִּים וַיִּטְאַל הִיָּה לּוֹ נִשְׁמַת רַבֵּי עַקִּיבָא", וְעַל־כֵּן מִחֲמַת שְׁכִיּוֹם בְּמַעַט פְּעֻלוֹת אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַת רַבֵּי עַקִּיבָא, מִבֵּין שְׁעַל־כֵּן מְשַׁבְּחוֹ רַבְּנּוֹ כָּל־כֶּף.

ענה רבנו ז"ל ואמר לו: "אַט דאס האב איך טאקע געמיינט!" - כִּי זֶה הָעֲנָן בְּעֲצָמוֹ הִיָּה גַם־כֵּן אֲצִל מוֹהַרְנ"ת זְצוּק״ל, שְׁהָיָה בְּעֵינָיו עָנוּ וְשָׁפֵל וְסַבְּלָן מְמָשׁ: "א שְׂטִיקֵל בְּלֹאטע" [חתיכת בוץ] פֶּאָשֵׁר רַבְּנּוֹ זְצוּק״ל בְּעֲצָמוֹ הַעִיד עָלָיו, וּכְשֶׁנִּתְקַרַּב לְרַבְּנּוֹ זְצוּק״ל, וְהוּא שַׁבְּחוֹ וּפְאָרוֹ, וְהָיָה אֲצִלּוֹ זֹאת חֲדוּשׁ וּפְלֵא, וּבָזָה שְׂרָאָה בְּסַפֵּר אֵת הַנ"ל תַּרְץ לּוֹ זֹאת.

נה.

(אבני־ה־בְּרִזָּל; שיחות־וספורים ממוהרנ"ת ז"ל ח"א מה)

פעם־אחת בא מוהרנ"ת ז"ל לְמַשְׁנֵה שֶׁל (אבות פ"ג מ"א): "עַקְבִּיא בֶן

מִהֲלָלָל אוֹמַר הַסֵּתֶפֶל" וְכוּ'. וְנִתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: פֶּאָרוֹוֹאס אִיז רַבֵּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי, גְּעוּוֹעַן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי? - וַיִּיל עַד הָאֵט דָּאס גְּעוּוֹוֹאסְט!

פארוואס איז געווען דער האריז"ל הקדוש, דער האריז"ל הקדוש? - וַיִּיל עַד הָאֵט דָּאס גְּעוּוֹוֹאסְט!

פארוואס איז געווען דער 'פעל־שם־טוב' הקדוש, דער 'פעל־שם־טוב' הקדוש? - וַיִּיל עַד הָאֵט גְּעוּוֹוֹאסְט!

פארוואס איז געווען דער הייליגער רבי, דער הייליגער רבי? - וַיִּיל עַד הָאֵט גְּעוּוֹוֹאסְט!

פארוואס בין איך, איך? - וַיִּיל אִיךְ וַיִּים!

[מדוע הרשב"י היה רשב"י כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת, וּמַדּוּע הָאָרִיז״ל הִקְדוּשׁ הָיָה הָאָרִיז״ל הִקְדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת [המשנה הנ"ל], וּמַדּוּע הִבְעַשׁׂט הָיָה הִבְעַשׁׂט כִּיּוֹן שְׂיַדַע, וּמַדּוּע רַבְּנּוֹ הִקְדוּשׁ הָיָה רַבְּנּוֹ הִקְדוּשׁ כִּיּוֹן שְׂיַדַע זֹאת, וּמַדּוּע אֲנִי כְּמוֹ שְׂאֲנִי כִּיּוֹן שְׂאֲנִי יוֹדַע!].

נו.

(שיח־שרפיי־קדש ח"ב קצז)

כְּשֶׁצִּוָּה רַבְּנּוֹ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל לְלַמֵּד בְּסַפֵּר 'עֵץ־חַיִּים', שָׁאֲלוּ מוֹהַרְנ"ת: "וואס לא אבין"?

אמר לו רבנו ז"ל: "אַתָּה לְמַד! וּבְכָל מְקוֹם שֶׁלֹּא תִבִּין, עֲשֵׂה נִקְדָּה וְסִימָן שֶׁלֹּא הִבְנַת בְּמְקוֹם זֶה, וְאַחֲר־כֵּן בְּשֶׁתְּלַמֵּד פַּעַם שְׁנִיָּה, תִּרְאֶה שֶׁיִּפְחַתּוּ הַנִּקְדוֹת שֶׁסַּמְנָת לְעֲצָמְךָ עַל אֵי הִבְנַתְךָ! וּכְשֶׁתְּלַמֵּד עוֹד פַּעַם, יִפְחַתּוּ עוֹד הַנִּקְדוֹת! וְכֵן בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁתִּבִּין הַכֹּל!"

נז.

(שיח-טרפיקדש ח"ב תקלג)

כְּשֶׁבִקֵּר מוֹהֲרֵנִי תֵּת בְּקִרְיַמְנִטְשׁוֹק, בְּבֵית
חַיָּה בַת רַבֵּנּוּ, שֶׁנִּשְׁאַה לְהֵרֵב
הַצְדִּיק רַבִּי אֶהְרֹן הַמְכַנֶּה רַבִּי אֶרְקֵעַ, נִכְדוֹ
שֶׁל הָרֵב בַּעַל הַתְּנָיָא, בְּזוּנְגָה הַשְּׁנִי, דְּבַר שָׁם
בְּאַרוּכָה עִם בַּעֲלָהּ רַבִּי אֶרְקֵעַ, אַחֲרֵי־כֵן
הַפְּלִיג רַבִּי אֶהְרֹן בְּמַעֲלָתוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנִי תֵּת
וְאָמַר: "כָּל כֶּתְבֵי הָאֲרִיז״ל מוֹנְחִים אֶצְלוֹ כְּבִכְף
יָדוֹ, הַנִּקְרָא בַּלַּע״ז ׳דְּאֶלְנִיעַ׳!

נח.

(שיח-טרפיקדש ח"ב תשא)

מוֹהֲרֵנִי תֵּת אָמַר: "נְהוּג בְּעוֹלָם:
שֶׁכְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת מִשָּׁה רַבֵּנּוּ,
לְהַזְכִּיר גַּם אֶת תַּלְמִידוֹ יְהוֹשֻׁעַ.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת רַשְׁבִּי, מְזַכְּרִים אֶת
תַּלְמִידוֹ רַבִּי אַבָּא.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הָאֲרִיז״ל הַקְּדוֹשׁ,
מְזַכְּרִים אֶת תַּלְמִידוֹ רַבִּי
חַיִּים וְוִיטָאֵל.

וּכְשֶׁמְזַכְּרִים אֶת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב
הַקְּדוֹשׁ, מְזַכְּרִים אֶת
תַּלְמִידוֹ הַמְּגִיד.

וּכְשֶׁיִּזְכְּרוּ אֶת רַבֵּנּוּ, יִזְכְּרוּ גַּם אוֹתִי...

נט.

(שיח-טרפיקדש ח"ג קעח)

אָמַר רַבִּי נִפְתָּלִי ז״ל: גְּזֵרַת ת״ח, שֶׁנִּרְצָחוּ
אֵז רַבּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל
זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל רַבֵּנּוּ הָאֲרִיז״ל.

וְהִרְצִיחוּת שֶׁהָיוּ עַל־יְדֵי ׳גְּאֲנִטֵע׳ בְּעִיר
אוּמָאן בְּשָׁנַת תַּקכ״ח - בָּאוּ
פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב.

וּגְזֵרַת הַנֶּעֱקָרָאטֵן, הָיִינוּ: הַגְּזֵרָה לְקַחַת
אֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְצָבָא, שִׁיְצָאָה
לַפֵּעַל בְּשָׁנַת תַּקפ״ז, כַּמּוּבָא בְּחַיֵּי־מוֹהֲרֵן
סִימָן א - בָּאָה פְּעוֹנָשׁ עַל זֶה שֶׁחָלְקוּ עַל רַבֵּנּוּ
ז״ל. וּמִשׁוּם שֶׁעֲדִין עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים עַל
רַבֵּנּוּ ז״ל, לֹא תִבְטַל גְּזֵרָה זוֹ, וְיִצְטָרְכוּ לְלַכֵּת
לְצָבָא עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

ס.

(שיח-טרפיקדש ח"ג תט)

אָמַר פַּעַם רַבִּי זְלַמֵּן הָרֵב מִמַּעַדְוּוֹעַדִּיבְקֵעַ:
רַבֵּנּוּ הַפְּלִיג בְּשִׁבְחַת הָאֶקְדָּמוֹת וְאָמַר
(שיחות-הַר״ן רנז): "מָה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל אוֹצְרִים
בְּתוֹכָם ׳אֶקְדָּמוֹת׳ עִם הַנְּגוּן״! [וּואַם אֵיִן
פֶּאֶרְמָאָן ׳אֶקְדָּמוֹת׳ מִיִּטָּן נְגוּן].

וְאָנוּ אוֹמְרִים: "מָה שֶׁאָנוּ אוֹצְרִים בְּתוֹכָנוּ
׳אֶזְמַר בְּשִׁבְחֵיךָ, הַמְּלִים מִהָאֲרִיז״ל
הַקְּדוֹשׁ - בְּנְגוּנֵנוּ שֶׁל רַבֵּנּוּ״! - [אוּן מִיר זָאָגְן: וּואַם
מִיר פֶּאֶרְמָאָן ׳אֶזְמַר בְּשִׁבְחֵיךָ׳ דִּי וְוֵעֲרִטֵער פּוֹן הָאֲרִיז״ל
הַקְּדוֹשׁ - אוּן דַּעַם רַעֲבִנְסִי נְגוּן].

סא.

(באור-הלכותים ח"א ג, ד)

שִׁמְעֵתִי מֵאֲבִי (רַבִּי נַחֲמָן מְטוֹלְטִישִׁין) ז״ל:
שֶׁהִיָּתָה כּוֹנֵת אֲדָמוֹר ז״ל (בְּמֵאָמַר
׳אֶקְרוּקְתָא׳ בְּלִקוּטֵי־מוֹהֲרֵן ח"א ג): שִׁיְהִיָּה עֶקֶר
הַלְמוּד, בְּבִירוֹר הַלְכָה מִתּוֹרָה שֶׁבַע־לִפְּהָ,
וּבְלִמוּד הַנְּסִתָּר וְהַפְּנִימִיּוֹת.

סב.

(טובות-זכרונות נט)

כֵּן אָמַר אֲדָמוֹר ז״ל (יוצא מִדְּבָרֵי שִׁיחוֹת־הַר״ן
רא): שִׁיְכוּלִין לְעִבּוּר וְלִמְצָא בַתּוֹרָה
שֶׁכְּתִיב וּבַתּוֹרָה שֶׁבַע־לִפְּהָ וְכִיּוֹצֵא עוֹד,
אֶפִּילוֹ בְּנִסְתָּר בְּכִתְבֵי הָאֲרִיז״ל, כָּל דְּבָרָיו
הַקְּדוֹשִׁים.

אין שום גשמייות וכו', באשר האריכו בזה כל הספרים.

אבל מי שרוצה לכנס באיזה חקירה על-פי קבלה, ולישב איזה קשיא של המחקרים על-פי קבלה - הוא מקלקל מאד. כי באמת הקשיות פאלו, אי-אפשר לישבם בכלל, רק לסמוך על אמונה לבד.

אבל כל מי שרוצה לישב איזה קשיא מאלו הקשיות של המחקרים, אפלו בשרוזה לישבם על-פי דרכי הקבלה - אינו עולה בידו שום תרוץ כלל. ואזי יכול לגרם מכשל יותר חסוֹשֶׁלֹום להמעין, שירצה שיתישב אצלו הדבר. ובאמת עדין אינו מישב כלל, ובקל יכולין לסתור התרוץ, והדרא קשיא לדוכתה ביתר עוז.

על-כן אין צריכין להתחיל לישב קשיות פאלו, כי גבהו מדעתנו פנ"ל, וכמו שכתוב (ישעיה נה, ח-ט): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי וכו', כי גבהו שמים מארץ פן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם" (ועין עוד במקום אחר מזה. חיימוהר"ן כד).

סו.

(לקוטי-הלכות, קריאת-שמע ה, טו)

עכשו כל תקונתנו, הוא רק על-ידי אמתיות העצות הקדושות התמימות, הנמשכין מהתנוצצות משיח שהתחיל להתנוצץ מימי האריז"ל.

ובל מה שמתקרבין יותר לביאת משיח, אף-על-פי שהצרות הנפש מתגברין יותר, אבל ברחמיו גם התנוצצות משיח מתנוצץ בכל פעם יותר, וכמו שמספרים ענין זה בשם הרב הקדוש מברדיטשוב זכר

סג.

(לקוטי-הלכות, הקדמה)

מי שבקי היטב בכתבי האריז"ל, מבין שבמעט כל הספר 'עץ-חיים' ו'פרי-עץ-חיים' - הם דרוש אחד גדול.

סד.

(לקוטי-הלכות, תפלין ה, ה)

והבן הדברים, פי על-פי הדברים האלה והיוצא בהם המבארים בדברינו, תוכל לעשות לה דרך להבין מעט מזעיר בדרכי הקבלה של הזהר-הקדוש והאריז"ל - להוציא מהם דרכים ועצות למעשה. על-פי הקדמות נוראות ועצות אמתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל.

שכל תורה ותורה, וכל מעשה ומעשה - היא פותחת שערים רבים של השגת-אלקות, שעל-ידי-זה יכולין להבין גם כל דרכי הקבלה. אם תזכה לשקוד על תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה.

סה.

(לקוטי-הלכות, ברפת-השחר ג, לה-לו)

ועל-כן באמת סוף כל סוף, צריכין רק לחזור להאמונה-הפשוטה של כלל-ישראל, בלי שום חקירות אפלו של דרכי הקבלה. פי דרכי הקבלה צריכין לקבל רק בדרך אמונה - להאמין שהעולמות נשתלשלו בדרך זה, והשמות השייכים לכל ספירה ולכל מדה ולכל פרצוף וכו', ושאר כל דרכי חכמת-האמת וכו', כפי אשר מסרו לנו רבי שמעון בר יוחאי ז"ל והאריז"ל.

והעקר להאמין: שאין אנו מבינים דבריהם כלל, כי בודאי למעלה

צדיק וקדוש לברכה. ועקר אלו העצות
האמתיות נמשכין מבחינת 'שער החמשים'
שיגלה משיח צדקנו.

סז.

(לקוטי הלכות, נשיאת כפים ה, טז)

החברים העוסקים בתורה, צריכים לזהר
ביותר ויותר, שיהיה ביניהם
אהבה רבה, פמובא גדל האזהרה שהזהיר
האר"ל על 'אהבת החברים' בלי שעור
(שערי הפנות, דרושי ברפת השחר; שער הגלגולים,
הקדמה לח).

סח.

(לקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ד)

בפרט עתה שפבר זכינו לספרי הזהר-
הקדוש וכתבי האר"ל, שמבאר
בהם שכל מצוה ומצוה מרמז לדברים
גבוהים ועליונים מאד מאד עד אין סוף ואין
תכלית, כי הם חיינו וארץ ימינו בזה ובבא
לעולמי עד ולנצח נצחים.

סט.

(לקוטי הלכות, בית הפנסת ה, ה)

'חדושי תורה אמתיים, הם בחינת עדות
על מציאותו ואחדותו
וחדוש העולם, על ידי שרואים שנמשכין
חדושים נפלאים פאלו בדרך האמונה
הקדושה, שאי אפשר לגלותם כי אם ברוח-
הקדש.

ובמובא בהקדמת ספר הקדוש 'עץ חיים'
להאר"ל: "שמי שיעין בעין
האמת בדבריו הקדושים, יבין ויעיד, שאי-
אפשר לגלות דברים פאלו, כי אם ברוח-
הקדש וכו', עיני-שם. וכן ראינו אחר-כך
מהצדיקים הגדולים שבאו אחריו וכו'.

ע.

(לקוטי הלכות, משא ומתן א, ח)

באמת למי שהוא חכם ומבין מדעתו, כל
פגנות האר"ל והזהר-הקדוש,
כלם שבים למקום אחד - לפונה הפשטיות
של כלל ישראל שמכונים באחד להמליכהו
למעלה ולמטה וכו'. ועל נקדה זאת סובב כל
פונת התורה והמצוות, וכל סודות הפגנות
של כל פתבי האר"ל וזהר-הקדוש וכו'
וכו'. (עיני-שם).

עא.

(לקוטי הלכות, ברפת הריח

וברפת הודאה ד, לג)

ועל-כן צריכין להשתדל להתקרב לצדיק
הדור דיקא, כדי שיזפה לברר לנו
האמונה הקדושה בכל פעם כפי היום
והשעה וכו'. וזה עקר התגברות היצירה
שמתגבר בכל דור ודור, להסתיר ולהעלים
את הצדיק האמת שבאותו הדור דיקא. כמו
שאנו רואין בחוש: שעקר המחלקת הוא על
הצדיק שבאותו הדור, ואחר-כך בשפבר
הימים הבאים, מודים גם בזה הצדיק,
ואומרים שזה בודאי היה צדיק, אבל חולקים
על זה הצדיק שזה הדור שאחריו.

כי בימי האר"ל היתה מחלקת גדולה על
האר"י, ולא רצו להודות שימצא באותו
הדור חדוש בזה שיהיה לו רוח-הקדש בזה,
פמובא בכתבי האר"ל, ואחר-כך בכמה
דורות נתקבל האר"ל, והכל מודים שהיה
חדוש נפלא איש אלוך וכו', אבל חלקו על
צדיקים אחרים שבדורות שאחריו.

עד שפמוף לימינו, היה ה'בעל-שם-טוב'
ז"ל, שהיה אור נפלא ונורא מאד, והיה
עליו מחלקת גדול. ובימי ה'בעל-שם-טוב',

כִּי בַעֲנֵן הַצְּמֻצוּמִים יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה
בַּחֲנִינוֹת, כִּי יֵשׁ צְמֻצוּם שֶׁהִיא קֹדֶם
הַבְּרִיאָה קֹדֶם הַתְּחִלַּת שְׂרָשֵׁי הָאֲצִילוֹת,
שֶׁצְמֻצָּם אֲזָרוּ הַגְּדוּל כְּדֵי שִׁיְהִי מְקוּם
לְבְרִיאַת־הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה חֲלָל־הַפְּנוּי.

וְגַם בַּצְּמֻצוּם זֶה יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה בַּחֲנִינוֹת,
כַּמּוֹבָן בְּכַתְּבֵי הָאָר״י, וְכַמּוֹבָא לְעִיל
מֵעַט מְזַה בַּעֲנֵן הַמְּלָבוּשׁ וְהַטְּהִירוֹ וְכוּ',
שֶׁאִינָם מוֹבָאִים כָּלֵל בְּסֵפֶר הָעֵצִי־חַיִּים, רַק
בְּשָׂאָר סְפָרִים מִכַּתְּבֵי הָאָרִיז״ל, וְהֵם מוֹבָאִים
בְּצִיּוֹר הָאֵילָן־הַקְּדוֹשׁ, עֵינַן שָׁם (אוֹת כב).

עג.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז,
ראשי־פרקים בסוף ההלכה)

גַּם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ עֵדִין לֹא נִגְמַר תְּקוּן
'בֵּיתָא תַּתְּאָה' וְכוּ'. וְנַחֲרַב פְּעַמִּים וְכוּ'.
רַק אָנוּ מִמְּתִינִים וּמְצַפִּים עַד שִׁיִּבְנֶה בְּנֵן
עוֹלָם. עַל־כֵּן הַתְּחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
לְעַסֵּק מִיַּד בְּתַקּוּן 'בֵּיתָא תַּתְּאָה', עַל־יַד־
הָאֲדָרָא־דְּבָא' וְכוּ'.

אֲבָל לֹא גָלָה הָאֲדָרָא־זוּטָא' שֶׁהוּא 'תְּקוּן
אָבָא וְאָמָא', עַד יוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ וְכוּ'.
וּמֵאִז עוֹסְקִים גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים בְּתַקּוּן זֶה, כְּמוֹ
הָאָרִיז״ל וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' וְכוּ', עַד הַסּוּף,
עַד שִׁיִּגְמְרוּ מַה שֶׁהִתְחִילוּ לְגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
וּמְלָכוּתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ'.

עד.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז,
ראשי־פרקים בסוף ההלכה)

בְּכָל דוֹר וְדוֹר, הָעֵקֶר הַמְּלַחֵמָה וְהַנְּסִיּוֹן
שֶׁל הָאָדָם, וְגְדוּלָה מְכֹל מִיְיָ
מְלַחְמוֹת שֵׁישׁ לְהָאָדָם בְּעוֹלָם־הַזֶּה - הוּא
בַּעֲנֵן 'הַתְּקַרְבוֹת לְהַצְּדִיק', כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּיַמֵּי
'מִשְׁהַרְבְּנוּ', שֶׁעֵקֶר הַקְּלָקוּלִים וְהַנְּסִיּוֹנוֹת

רַב הַמְּתַנַּגְּדִים הוֹדוּ בְּהָאָרִיז״ל, וְחִלְקוּ עַל
הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' ז"ל. וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר.
וְכַבֵּר מוֹבָא מְזַה בְּסְפָרִים [נַעֲנֵן בְּסוּף סֵפֶר נַעֲמִ-
אֵלִימֶלֶךְ מְדַבֵּר שָׁם מְזַה].

וְכַל־זֶה הוּא - מַחְמַת שֶׁעֵקֶר בְּרוּר
הַמְּדַמָּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֲמוּנָה,
הוּא דִּיקָא עַל־יַד־הַצְּדִיק־הָאֲמַת שְׁבַזָה הַדוֹר
דִּיקָא, כִּי "אֵין לָךְ אֱלֹא שׁוֹפֵט שְׁבִימִיד" (ראש-
הַשָּׁנָה כה:).

כִּי צְרִיכִין לְבַרֵּר הָאֲמוּנָה בְּכָל יוֹם מִחְדָּשׁ,
כְּפִי חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׁבֵאוֹתוֹ
הַיּוֹם כְּנ"ל, שֶׁזֶה אֵינוֹ מִתְבָּרַר כִּי אִם עַל־יַד־
זֶה הַצְּדִיק שְׁבֵאוֹתוֹ הַדוֹר דִּיקָא. עַל־כֵּן צְרִיךְ
כָּל אֶחָד לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהַתְּקַרֵּב לְצְדִיק־
הָאֲמַת שְׁבֵדוֹר הַזֶּה דִּיקָא וְכוּ'.

עב.

(לקוטי־הלכות, תפלת־המנחה ז, כב-לח)

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַבִּין מְרַחוּק, מִי שֵׁישׁ לוֹ
לֵב לְהַבִּין מַדְעֵתוֹ בְּכַתְּבֵי
הָאָרִיז״ל, וּבַזְּהַר־הַקְּדוֹשׁ, וּבְסְפָרֵי מְפָרְשֵׁיהֶם,
וּבְסְפָרִים שִׁיִּצְאוּ לְאוֹר בְּדוֹרוֹת אֵלוֹ: שֶׁכָּל
'סוּדוֹת הַקְּבָלָה' - הַכָּל נֶאֱמָרוּ עַל בַּחֲנִינַת
'צֶלֶם אֱלֻקִּים' שֶׁנִּבְרָא בּוֹ הָאָדָם. וְכָל
הַצְּמֻצוּמִים שֶׁל בַּחֲנִינַת חֲלָל־הַפְּנוּי, הַכָּל
נַעֲשֶׂה עִם כָּל אָדָם בְּכָל זְמַן כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ
וְכוּ'.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּכַתְּבֵי הָאָרִיז״ל, מַעֲנֵן
הַצְּמֻצוּמִים הַנִּפְלְאִים שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם,
שֶׁנִּקְרְאוּ 'עוֹלָם הַמְּלָבוּשׁ' וְכוּ', מַה שֶׁלֹּא
מִבְּאֵר כָּלֵל בְּסֵפֶר הָעֵצִי־חַיִּים, רַק בְּשָׂאָר
סְפָרֵי הָאֲחֵרוֹנִים מְבִיאִים הַרְבֵּה בְּזֶה בְּשֵׁם
הָאָרִיז״ל, וְשֵׁם מִבְּאֵר כַּמָּה בַּחֲנִינוֹת צְמֻצוּמִים
בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב, בְּבַחֲנִינַת מְטִי וְלֹא מְטִי וְכוּ'
שֶׁהִיא קֹדֶם וְכוּ'.

שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָיוּ עַל־יְדֵי דָתְךָ וְאַבִּירִם. וְכֵן בִּימֵי דָוִד וְכוּ', וְכֵן סָמוּךְ לְדוֹרֹתֵינוּ בִּימֵי הַאֲרִיז״ל, וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב' וְכוּ'.

תולדות יעקב יוסף, פְּרֻשַׁת עֵקֶב, וּבְפֶרֶט מְדַבְּרֵי אֲדָמוֹר ז״ל (שיחות הַר״ן לו).

עז.

(לקוטי־הלכות, ערובי־תחומין ה, ג)

והנה אֶף־עַל־פִּי שְׁאִין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, לְהִבִּין סוּד פְּנוֹנוֹת הַאֲרִיז״ל לְתַכְלִיתוֹ - אֶף־עַל־פִּי־כֵן, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֵינוּ לְהִבִּין מֵהֶם רְמָזִים וְעֲצוֹת לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, עַל־פִּי דְרָכֵי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁחָתַר וְגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז״ל הַקְדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא ז״ל - מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים!

כי כָּבֵר הוֹדִיעַ וְרָמַז לָנוּ רַבְּנוּ ז״ל: "שֶׁכֹּל כִּתְבֵי הַאֲרִיז״ל כְּלוּלִים בְּתוֹרָתוֹ!" - וּמִי שִׁישׁ לוֹ לֵב לְהִבִּין בְּאֵמֶת, יוּכַל לְזַכּוֹת לְפָרֵשׁ כֹּל כִּתְבֵי הַאֲר״י בְּאֵר הַיֵּטֵב, עַל־פִּי דְבָרֵי תוֹרָתוֹ הַקְדוֹשָׁה, כַּמְבָּאָר מְזֵה בְּמָקוֹם־אֲחֵר (תִּי־מוֹהַר״ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

עח.

(לקוטי־הלכות, ראש־חדש ה, ג)

ואם אֲמַנָם אֵין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, אֶף אֶף־ עַל־פִּי־כֵן כֹּל מֵה שְׁאֵנוּ יְכוּלִין לְהִבִּין מֵהֶם רְמָזִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, בְּפֶרֶט עַל־פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז״ל, שֶׁבְּכֹל דְּבָרָיו כֹּל דְּבָרֵי קְבֻלַּת הַאֲרִיז״ל וְהַזְהָר הַקְדוֹשׁ וְכוּ', כֹּאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּיו הַקְדוֹשׁ (תִּי־מוֹהַר״ן שֶׁסָה - מוֹבָא לְעִיל).

על־כן כֹּל מֵה שֶׁנִּפְרַשׁ דְּבָרֵי הַפְּנוֹנוֹת עַל־ פִּי הַקְדָּמָתוֹ - הַכֹּל אֵמֶת וְצָדֵק, כִּי דְבָרָיו ז״ל הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוּל וְכוּ', וְאֵין כָּאֵן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיךְ בְּזֵה כָּאֵן.

עט.

(לקוטי־הלכות, ראש־חדש ז, ז)

כָּבֵר מְבָאָר בְּדְבָרֵינוּ בְּזֵה בְּמָקוֹם־אֲחֵר (שַׁבָּת ה, יג; קדושין ג, כא): אֲשֶׁר רַק מֵהַסְּפָרִים

עה.

(לקוטי־הלכות, שַׁבָּת ה, יג)

אֲנוּ צְרִיכִין לְהֵאֱמִין בְּכֹלֶם, בְּכֹל מִי שֶׁמִּנְהִיג יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי דַת תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכֹתֵב וּבְעַל פֶּה, עַל־פִּי הַסְּפָרִים הַמְּיֻסָּדִים עַל אֲדָנֵי פִּז שֶׁל הַגְּמָרָא הַקְדוֹשָׁה, מְדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְהָר־הַקְדוֹשׁ, וְכִתְבֵי הַאֲרִיז״ל וְכוּ' - בּוֹדָאֵי אֲנוּ צְרִיכִין לְהֵאֱמִין בְּכֹלֶם.

כי רַק מִכַּת הָעוֹסְקִים בְּחֻקֵּי־חִיצוֹנִיּוֹת שְׁעוֹסְקִים בְּמִקְרָא לְבַד, וּפּוֹנִים עֵרֶף מֵהַגְּמָרָא הַקְדוֹשָׁה וְכוּ', מִכַּתוֹת כְּאֵלוֹ וּמִסְפָּרֵיהֶם, צְרִיכִין לְהִרְחִיק בְּתַכְלִית הִרְחוּק וְכוּ' (עֵינ־שֵׁם).

אבל כֹּל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים הַמִּתְנַהֲגִים עַל־פִּי דְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז״ל בְּגְמָרָא, וְזֶהֲרָה, וּבְכִתְבֵי הַאֲר״י, וְהַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב וְתַלְמִידָיו, זְכוּתֵם־יִגְן־עֲלֵינוּ - בּוֹדָאֵי אֲסוּר לְחַלֵּק עַל שׁוֹם אֶחָד מֵהֶם. וְכַמוֹכֵן בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז״ל בְּהַתּוֹרָה "בְּחֻצוֹצְרוֹת" (ח"א ה).

עו.

(לקוטי־הלכות, שַׁבָּת ז, מג)

עֵתָה הוּא בְּעִקְבוֹת־מְשִׁיחָא, בְּחִינַת רְגֵלִין, שֵׁשׁ אַחִיזַת הַסְּטָרָא־אֲחֵרָא וְהַקְּלָפוֹת מְאֹד. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִידַע: "שֶׁעֵתָה בְּדוֹרוֹת הָאֵלוֹ, כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר הָאָדָם בְּתַנוּעָה קִלָּה לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, הוּא יִקָּר אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה, מְעִבּוּדוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל דוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים" - וְכַמוֹכָא כֹּל זֶה בְּכִתְבֵי הַאֲרִיז״ל (עֵינ שְׁעַר הַגְּלוּלִים הַקְדָּמָה לַח, אוֹת ע), וּבְדְבָרֵי הַבְּעַל־שֵׁם טוֹב' ז״ל (עֵינ

פא.

(לקוטי-הלכות, פסח ז, ג)

בְּאֵמֶת: רב הדברים הנדפסים ב'שבחי הבעל-שם-טוב, זכר-צדיק וקדוש-לברכה - רבם בכלם מספרים כל העולם מכבד. והמופתים הנזראים של ה'בעל-שם-טוב, זכר-צדיק וקדוש-לברכה, מפרסמים בכל העולם. ובפרט בין יראי-השם וחושבי שמו.

וכבר ספר צדיק גדול אחד מגדולי תלמידי, ואמר בפרוש בבית-הכנסת ברבים בשעת הדרשה: שבאם לא נמצא שבחי האריז"ל יותר ממה שנדפסו, ראינו אנחנו מרבנו יותר מזה, במפרסם זה הספור.

פב.

(לקוטי-הלכות, פסח ט, י)

מי שמשים עינו ולבו היטב על כל דברי התורה-שבכתב ובעל-פה, בכל ספרי תנ"ך, וש"ס, ומדרשים, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי האריז"ל, וספרי הצדיקים אמתיים שבדורותנו - כלם יעידון ויגידון כי "ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט).

כי בודאי לא ימצא רשע טפש, שיוכל לומר: שאפשר לבדות מלב חסו-ושלום, תורה בזאת שנתגלה לנו מאתו יתברך, מיום מתן-תורה על-ידי משה רבנו עד היום הזה, ומי פעל ועשה בזאת? - מבטן מי יצאו כל הדברים והנפלאות והחדושים האלה? - אם לא "כי יד ה' עשתה זאת" (ישעיה מא, כ), מפיו יקרא כל דברי התורה הזאת למשה עבדו נאמן ביתו, והוא מסרה ליהושע וכו'.

וכן כל החדושים הנפלאים והנזראים שגלו גדולי הצדיקים בני עליה - כלם

שנתיסדו על-פי 'חכמות-חיצוניות', שהם אריסטו ימח-שמו, וחבריו - מהם צריכין להתרחק כמטחוי קשת, אפלו אם חפרם גדולי-ישראל וכו', כמו שמבאר במקום אחר (תרי"מוהר"ן סימנים תז-תיב, שיחות-הר"ן סימנים ה, לב, ועוד).

אבל כל הספרים שנתיסדו על-פי דברי רבותינו ז"ל, בתלמוד, ופוסקים, וספרי-מוסר שנתיסדו עליהם ועל דברי הזהר-הקדוש והאריז"ל - בהם צריכין להתדבק, ולקיים "הפך בהם והפך בהם" (אבות פ"ה מכ"ב). ועל-כל-פנים יאמין בהם, מכל-שפן וכל-שפן שלא ילעיג עליהם חס-ושלום. וכשיתגבר לעסק בהם - בודאי יזכה למצא עצות לנפשו תמיד וכו'.

פג.

(לקוטי-הלכות, ראש-חזש ז, י)

צריכין להעלים ולהסתיר ולכסות כמה וכמה חדושי-תורה - שלא לגלותם בבחינת 'קול רם', כי אם בבחינת 'סוד בלחש', וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל (תרי"מוהר"ן תיט - מובא לעיל): "שיש כמה דברים שהם עתה סוד, ויהיה ימים וזמנים שלא יהיה סוד וכו'".

ועל-כן יש כמה ספרים קדושים שהיו גנוזים כמה שנים, ואחר-כך ברבות הימים נתגלו, כמו ספרי הזהר-הקדוש וכתבי האריז"ל, וכן יש כמה ספרים קדושים שגנוזים עדין, ובימים הבאים יתגלו. ואפלו הספרים שמגלים עכשו, צריכים לגלותם מעט מעט, וגם צריכים כמה דברים לכתבם ברמז - הכל מחמת החולקים והלצים שלא יתגרו יותר.

יעידון ויגידון ומגלין אלקותו יתברך לכל
החפץ באמת וכו'.

פג.

(לקוטי-הלכות, דם א, יב)

ועל-כן אמר רבי שמעון בר יוחאי (זוהר
נשא, אדרא קכת): "אנן בחביבותא
תליא" - שאנו צריכין שיהיה בינינו אהבה
גדולה, שזהו העקר. וכמוכא בתלמידי
האריז"ל: שהזהירם האר"י ז"ל פמה וכמה
פעמים: "שיהיה ביניהם אהבה גדולה!"

ופעם אחת אמר: "שהיה מוכן לבוא
לירושלים, ושתבוא הגאולה על-
ידם, אך שנתקלקל על-ידי מעט המחלקת
שנעשה בין החברים על-ידי נשותיהם"
(כמבאר בשבחי האר"י).

כי עקר המשכת התורה, הוא על-ידי
אהבה וחסד, שהוא בחינת השתוקקות
וכסופין דקדושה, שעל-ידי-זה זוכין לקבלת-
התורה ולכל-טוב.

פד.

(לקוטי-הלכות, סימני-בהמה-

וחיה-טהורה ד, מח)

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה מד, א -
על משלי ל, ה): "כל אמרת אלוך צרופה"
- וזכי מה אכפת ליה להקדוש-ברוך-הוא
בין שזחט מן הערף לשזחט מן הצואר וכו'!
הוי לא נתנו המצוות אלא לצרף בהם את
ישראל".

ובזה המדרש נבוכו הרבה המפרשים
הנוטים לדרכי החקירות, והטו הרבה
מן האמת לצד אחר לגמרי, ימחל השם להם,
כאלו חסו-שלום, אין שום טעם להמצוות,
רק שהם נסיון בעלמא אם נקימם. אהה ה'!

הס, כי לא להזכיר בדברים האלה שהם כנגד
התורה לגמרי.

כי כבר מבאר בזהר-הקדוש ובכתבי
האריז"ל: "שכל מצוה ומצוה יש לה
פונה מיחדת שהם מתקוני העולמות, על-ידי
מצוות אלו דיקא". וכבר הפו על ראשם
שארי המפרשים הנוטים אל האמת, וסתרו
דברי הבל הנ"ל. וצווחו ככרוכיא לסתור
דבריהם.

פה.

(לקוטי-הלכות, תערוכות ה, ג)

גם הרשעים שמתר לקרבן, אסור לילך
בזרוע לקח אותם בעל-פרחם
ולחכניעם ולבטלם בתוך הקדושה, כי על זה
נאמר (שיר השירים ב, ז): "השבעתי וכו', אם
תעירו ואם תעוררו את האהבה עד
שתחפץ", כי בהכרח שיהיה איזה אתערוותא
דלתתא, וכמוכן בשבחי האריז"ל, בענין
הספור איך שקרב את תלמידיו, עין-שם. (עין
בפנים).

פו.

(לקוטי-הלכות, יין-נסך ג, ה)

כל מה שמתארך הגלות יותר בעוונותינו-
הרבים, ונתמעטין הלבבות - צריכין
בכל-פעם ספרים הרבה יותר וכו'.

וכן בדרכי עצות ומוסר בעבודת-השם,
שצריכין כל ספרי המדרשים
ופרושיהם, וספרי הזהר-הקדוש, וכתבי
האריז"ל, וראשית-חכמה וכו' וכו'. על-כן
מה יקרו חסדי השם-יתברך אשר חמל עלינו
ונתן לנו מלאכת הדפוס וכו'.

פז.

(לקוטי-הלכות, גלוח ג, ח)

אפלו מי שיש לו שכל גדול, והוא חריף ולמדן גדול בתורה, בחריפות ובקיאיות בש"ס ופוסקים, ואפלו אם יש לו יד בחכמת הקבלה, בספרי הזהר-הקדוש וכתבי האריז"ל - כל-זמן שלא זבד עצמו מ'זהמת-הנחש', ולא שבר עדין לגמרי תאות גופו וחמרו, ויש לו עדין איזה אחיזה ושמץ דבר מתאות הגוף והבלי עולם-הזה - בודאי עדין אין שכלו שלם, ואסור לו לכנס בחכמת השגת אלקותו יתברך כלל, כי יוכל להכשל מאד ולפל חסו-שלום רחמנא-לצלן.

וצריך להתחזק רק באמונה, ולהשליך שכלו לגמרי, ולסמוך רק על אבותינו הקדושים ועל הצדיקים האמתיים אשר כפו את יצרם ושברו את החמור לגמרי - כי רק הם זכו להשגת אלקותו יתברך בתכלית השלמות.

וגם הם, היה עקר התחזקות שלהם רק על-ידי האמונה הקדושה, פמוכן בדברי רבנו ז"ל, בכמה מקומות. כי אי-אפשר להשיג שום השגה ולדעת שום ידיעה, בהתנוצצות אלקותו יתברך - ביי-אם על-ידי האמונה הקדושה וכו'.

פח.

(לקוטי-הלכות, חלה ג, ב)

עקר קיום התורה והמצוות בשלמות, היא השמחה של המצוה, פמוכא בכתבי האריז"ל (הקדמה לשער המצוות): "שעקר השלמות, היא השמחה של המצוה, וכמו שפתיב (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב" וכו'.

וכמבאר בדברי רבנו ז"ל בהתורה הנ"ל (ח"א ה) ובכמה מקומות.

פט.

(לקוטי-הלכות, חלה ד, ב)

מה שישראל הם כבושים בגולה בתחלה, בכל-מקום שהם מטלטלים שם - זה מחמת שבכל-מקום יש ניצוצות ונפשות קדושות הרבה שנדחו ונפצו ונתפזרו לשם וכו'. ותכף שבא לשם איש הישראלי - הם נופלים עליו, ומסבבים אותו, ונתאחזים בו - כדי שיתקנם וכו'.

כי גם הקלפות וכו' וכל המחשבות-רעות וזרות ובלבולים וכו' הבאים מהם - נאחזין בו, מחמת שרואים שהניצוצות רוצים להתתקן, ועקר התאחזם והתגרותם הוא בעת שזה האיש עוסק באיזה דבר שבקדשה, שאז הוא זמן תקונם ונאלתם של הניצוצות מבין העכו"ם והקלפות.

פי'דוע ומוכן פליזה בספרי רבנו ז"ל בכמה מקומות (ח"א כז, ל), ומוכן ברמז גם בספרי הזהר וכל פתבי האריז"ל - שהם אחד מהיסודות הגדולות שספרי האריז"ל והזהר מיסדים עליהם, פי'דוע למבינים במקומות אין מספר.

צ.

(לקוטי-הלכות, פריה-ורביה ואישות ג, לד)

אשר היטיב עמנו השם-יתברך, שהבדילנו מן הטועים האלה, ושם חלקנו בחיים, להאמין בה' ובמשה עבדו, בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, ובספרי הזהר, והאריז"ל, והבעל-שם-טוב ז"ל וכו'.

צ.א.

(לקוטי-הלכות, פְּרִיָה וְרִבְיָה ה, כא)

וּמִזֶּה תָּבִין מֵרְחוֹק לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל וְהַטָּמֵא, שֶׁהוּא בֵּין דֶּרֶךְ הַקֹּדֶשׁ שֶׁדָּרְכוּ בוֹ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ בְּשׁ״ס וּפּוֹסְקִים, וּבְדַרְכֵי הַקֶּבֶלָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבְּלוּ מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ עַל־יַד־הַשְּׁלוֹם, שֶׁעֲלִיָּהֶם נִתְיַסַּד הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ, וּכְתָבִי הַאֲרִיז״ל, עַל־פִּי רוּח־הַקֹּדֶשׁ - וּבֵין מְרִירוֹת הַפִּיִּם הַיִּזְדוּנִים שֶׁל הַהוֹלְכִים לְפָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה־הַקְּדוּשָׁה עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַמַּחְקָרִים הַפִּילוֹסוֹפִים אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵנָּה.

כִּי כָּל מִפְּרָשֵׁי הַתּוֹרָה הָאֲמֵתִיִּים עַל־פִּי הַקֶּבֶלָה, בַּפֶּשֶׁט וּבַסּוּד, כָּלֵם שְׁבִים אֶל מְקוֹם אֶחָד, וּמַחְזִקִים וּמַעוֹרְרִים וּמְלַהֲיָבִים אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְאֹד, לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמְצוּוֹת כַּפְּשׁוּטָן, כְּמוֹ שֶׁמִּסְרּוֹ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל וְכוּ'.

לֹא כֵּן הַמְהַפְּכִים אֲרַחוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. אֲבָל אֲנַחְנוּ הַהוֹלְכִים בְּעִקְבוֹת אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מַעוֹלָם - כָּל הַדְּרוֹשִׁים וְכָל הַחֲדוּשִׁים וְכוּ', וְכָל הַפְּנוּנוֹת וְהַסּוּדוֹת וְכוּ' - כָּלֵם לְחִזָּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹרֵר לֵב בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, לְקַיֵּם כָּל הַמְצוּוֹת בִּיתֵר שְׂאֵת, בִּירְאָה וְאַהֲבָה וּבְהַתְעוֹרְרוֹת נִפְלָא.

כִּי אִפְלוּ מִי שְׂאִינוּ מִבֵּין דַּרְכֵי הַסּוּדוֹת וְהַרְמְזִים - הוּא מִבֵּין מֵרְחוֹק: שֵׁישׁ סוּדוֹת נֶעְלָמוֹת נוֹרְאוֹת וְנִשְׁגָּבוֹת בְּכָל דִּין, וּבְכָל פֶּרֶט וּפְרֵט שֶׁל כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, כִּי הַכֹּל שָׁב אֶל מְקוֹם אֶחָד, כִּי תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וְתוֹרָה שֶׁפָּעַל פֶּה כָּלֵם חֵד, כִּי ״ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים״ (דְּבָרִים ד, לֹא־לֵט), בְּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאנוּ לְכַבּוּדוֹ, וְהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים הָאֵלֶּה, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת־אֱמֶת וְכוּ'.

צ.ב.

(לקוטי-הלכות, קדושים ג, כ)

כָּל מֵה שֶׁהִגְלוֹת נִמְשָׁךְ יוֹתֵר, הוּא סְמוּךְ לְבִיאַת מְשִׁיחַ בְּיוֹתֵר, וְכָל מֵה שֶׁסְּמוּךְ יוֹתֵר לְבִיאַת מְשִׁיחַ, נִתְגַּלֵּין סְתֵרֵי־תּוֹרָה יוֹתֵר.

וּכְמִבְּאֵר מִזֶּה הִרְבֵּה בְּכַתְבֵי הַאֲרִיז״ל (עֵין הַקְּדָמַת שַׁעֲרֵי־הַהַקְּדָמוֹת) וְהַבָּאִים אַחֲרָיו - שֶׁכָּלֵם הִבִּיאוּ רְאִיּוֹת חֲזָקוֹת אֲמֵתִיּוֹת מִהַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנֵי: ״שֶׁבְּסוּף הַיָּמִים נִתְגַּלֵּין סְתֵרֵי־הַתּוֹרָה הִרְבֵּה״. וְעַל־כֵּן הִתִּירוּ לְכַתֵּב וְגַם לְהַדְפִּים, כָּל סִפְרֵי הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ וְתַקּוּנֵי, וְגַם כָּל כְּתָבֵי הַאֲרִיז״ל, שֶׁהֵם סְתֵרֵי רְזֵי הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִתְּנוּ לְהִגְלוֹת בְּיָמֵי קְדָמוֹנִים - כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵים בְּאֲרֵיכוֹת.

כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְקַדֵּים רְפוּאָה לַמֶּכֶה, כִּי מִחֲמַת שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ רְשָׁעִים וְאִפִּיקוֹרְסִים בְּאֵלֶּה בְּעוֹלָם וְכוּ', עַל־כֵּן הִקְדִּים הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמֶּכֶה וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן עִכְשׁוֹ צְרִיכִין לְכַתֵּב הַכֹּל וְכוּ' - כִּי עִכְשׁוֹ יֵשׁ לָנוּ יְכֻלַּת לָזֶה, עַל־יַדִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁקְּדָמוֹנוּ, שֶׁעָשׂוּ תַקּוּנֵי בְּאֵלֶּה, שֶׁנּוֹכַח לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁפָּעַל־פֶּה, בְּחִינַת ׳סוּדוֹת הַתּוֹרָה׳, לְתוֹךְ בְּחִינַת הַפֶּתַח, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳נִגְלָה׳ - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ חֲזוֹק הָאֱמוּנָה בְּהַתְגַּלּוֹת נִפְלָא לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, ״לְמַעַן יֵדַעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד״ (שַׁעֲרֵי ד, כד) וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן הִתִּירוּ רַז״ל: ״לְכַתֵּב תּוֹרָה שֶׁפָּעַל פֶּה״ - כִּי אַז כִּשְׁהִתִּירוּ, כְּבָר הָיָה סִפּוּר הַזְהַר־הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם, שֶׁעָקַר הַמְשָׁכַת הַתַּקּוּנִים לְגַלוֹת סְתֵרֵי־תּוֹרָה הָיוּ עַל יָדוֹ, וְעַל־יַדֵּי־זֶה נַעֲשֶׂה מִהַנְּסֻתָר׳ ׳נִגְלָה׳, מִנְּשִׁמְע׳ נַעֲשֶׂה׳ וְכוּ' - עַל־כֵּן יְכוּלִין וְצְרִיכִין עִכְשׁוֹ לְכַתֵּב הַכֹּל. (עֵין בְּפָנִים בְּאֲרֵיכוֹת).

צג.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

וְאִיךָ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לְחַלֵּק כְּבוֹד לְגָדוֹל
שֶׁבְגָדוֹלִים, בְּדָבָר שֶׁנִּזְגַע נֶגְדַּ אֲמוּנַת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה. וּבִפְרָט
שֶׁכָּבֵר נִתְפַשֵּׁטוּ סִפְרֵי הַזְהָרָה הַקְּדוּשָׁה, וּכְתַבִּי
הַאֲרִיז"ל, וּשְׂאֵר סִפְרֵים קְדוּשִׁים הַהוֹלְכִים
עַל־פִּי דְרָכֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים.

אָבֵל כָּל הַסִּפְרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה בְּדֶרֶךְ אָבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה - בּוֹדֵאֵי מִצְוָה גְדוֹלָה
לְהַדְפִּיֶסָם וְכוּ'.

צד.

(לקוטי-הלכות, קדושין ג, כא)

צְרִיכִין לְהַזְהִיר: לְבָלִי לְהַלְעִיג וּלְבַזוֹת חֵס־
וְשָׁלוֹם, שׁוֹם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי
דְרָכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא,
וּמְדַרְשִׁים, וְסִפְרֵי הַזְהָרָה, וּכְתַבִּי הַאֲרִיז"ל! -
כִּי כֻלָּם צְרִיכִין לְהַעוֹלָם!

אוֹלֵי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְסַגֵּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר
דִּיקָא - כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין בַּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ
בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֵיוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וַיֵּשׁ בְּנֵי־
אָדָם שֶׁמְחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר וְכוּ'.

צה.

(לקוטי-הלכות, עדות ד, ב)

וְכָל סֵתְרֵי־הַתּוֹרָה שֶׁגָּלוּ הִרְשָׁבִי
וְתַלְמִידָיו, וְהַאֲרִיז"ל, וְכָל הַגְּבוּרוֹת
וְהַנּוֹרָאוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁבָּהֶם, אֲשֶׁר תִּסְמַר
שְׁעָרוֹת רֹאשׁ הָאָדָם הַמַּעֲיִן בָּהֶם, אֲפֹלוּ מִי
שֶׁאִינוּ מְבִינִם לְתַכְלִיתָן - עִם־כָּל־זֶה מַעֲט
דְּמַעַט שֶׁמִּתְנַזְּצֵץ לוֹ מִדְּבָרֵיהֶם, הַכֹּל יוֹדוּ
וַיֹּאמְרוּ: שְׂאֵי אֲפָשָׁר לְבָדוֹת חֵס־וְשָׁלוֹם
דְּבָרִים כְּאֵלֶּה מְלַב בְּשׁוֹם אַפֵּן.

וְכֵן כָּל הַהִתְגַּלּוֹת וְהַחֲדוּשִׁים נִפְלְאִים
וְנוֹרָאִים שֶׁגָּלוּ הַצְּדִיקִים בְּדוֹרוֹת
שֶׁאַחֲרֵיהֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי עֲדִין הַשָּׁם־
יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ גַם בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה, שֶׁרְאִינוּ עֵין
בְּעֵין הַהִתְגַּלּוֹת חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים, שְׂאֵי
אֲפָשָׁר לְגַלּוֹתָם בְּשִׁכּוֹל אֲנוּשֵׁי בְשׁוֹם אַפֵּן, אִם
לֹא בְּשַׁפַּע אֱלֹקֵי הַנִּמְשָׁךְ מִהִיחִיד הַנַּעֲלָם
יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ לְעַד.

צו.

(לקוטי-הלכות, פריקה-וטענינה ד, יז-לה)

הַעֲקָר הוּא שְׂמַחַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת,
כְּמוֹבֵא מִזֶּה הַרְבֵּה בְּכַתְּבֵי הַאֲרִיז"ל
(שְׁעַר־הַמִּצְוֹת, הַקְּדָמָה; פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, עוֹלָם־הָעֲשִׂיָּה פ"א;
שְׁעַר רוּח־הַקְּדוּשׁ ח:), וּבִפְרָט בְּדַבְּרֵי אֲדָמוֹר"ר ז"ל
וְכוּ'.

צז.

(לקוטי-הלכות, נחלות ד, ה)

וְעֵין בְּכַתְּבֵי הַאֲרִיז"ל, מְבֹאֵר בְּעֵנֵן דְרָכֵי
סוּדוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, שְׁפִי־שָׁנִים
שֶׁנֹּטֵל הַכְּבוֹד וְכוּ' וְכוּ'. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
מְבֹאֲרִים עֵתָה עַל־פִּי דְרַכְנֵנוּ, בְּדֶרֶךְ הַפְּשׁוּט
לְעַבְדָּא וּלְמַעֲשֵׂה - לְהַתְחַזֵּק בַּתְּפִלָּה תָּמִיד.
וּבְאַמַּת הַכֹּל אַחַד, כִּי גַם פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֵת
הַאֲרִיז"ל, הוּא לְהַבִּיא לִיְדֵי מַעֲשֵׂה. וּבְעֵנֵן זֶה
יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר, עַד שִׁיחֶיהָ נִתְפַּס מִזֶּה אִיזָה
הַתְּנוּצָצוֹת בְּלֵב, כָּל חַד כְּפּוֹם מַה דְּמַשְׁעַר
בְּלֵבָה, וְאִין כָּאן מְקוֹמוֹ.

צח.

(לקוטי-הלכות, פקדון

וּאֲרַבְעָה־שׁוּמְרִים ג, כא)

צְרִיכִין לְדַעַת הַקְּדָמָה אַחַת הַיְדוּעָה
לְמְבִינִים בְּכַתְּבֵי הַאֲרִיז"ל,
וּבַחֲדוּשֵׁי אֲדָמוֹר"ר ז"ל: "שֶׁכָּל עוֹלָם, וּבְכָל
דְּרָגָא, וּבְכָל אָדָם, יֵשׁ כָּל בְּחִינַת הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת

כָּל הָעוֹלָמוֹת". וְעַל־כֵּן זֹאת הַבְּחִינָה שֶׁל הַצְּמִצּוּם שֶׁל חֲלָל־הַפְּנוּי, הוּא בְּכָל עוֹלָם, וּבְכָל אָדָם, וּבְכָל דְּרָגָא וְכוּ' וְכוּ'. כִּי כָּל אָדָם בְּכָל דְּרָגָא, כְּלוּל מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵה שְׂיֵשׁ בְּכָל יֵשׁ בַּפְּרֻט. וְעַל־פִּי זֶה תּוּכַל לְהִבִּין מְעַט עֲנִין הַתּוֹרָה "בֹּא אֶל פְּרַעֲזָה" (ח"א טו), וְכָל מֵה שְׂזַכְּיֵנוּ לְבֹאָר בְּהַ מִתְחַלְּהָ וְעַד סוּף.

וְעַל־יְדֵי־זֶה אֲפָשֶׁר לְהִבִּין מְעַט מִרְחוּק, וּכְמִבְּאָר כְּפִיָּה וּכְפִיָּה אֲזַהְרֹת בְּתַחֲלַת הָעֵץ־חַיִּים, וּבְתַחֲלַת הָאֲדָרָא־רְבָא: "שְׂאִי־אֲפָשֶׁר לְהִבִּין בְּזֶה כְּלָל, כִּי אִם מִי שְׂמַבְטִיל שְׂכֻלוֹ. וּבְמָקוֹם שְׂאִינֵנוּ מִבִּין, תּוֹלָה בְּפַחֲתוֹת דְּעֵתוֹ הָאֲנֹשִׁי!" - וְאִזּוּ יוּכַל לְהִבִּין מְעַט מִהַרְבֵּה, וְלִרְאוֹת מִרְחוּק גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר "אֵין חֶקֶר לְתַבּוּנָתוֹ" וְכוּ' (ישעיה

מ, כח).

צ.ט.

(לקוטי־הלכות, פקדון וארבעה־שומרים ד, ח)

וְזֶה בְּחִינַת כְּלָל הַפְּנוּנֹת שֶׁל סְפִירָה וְכוּ', עֵינ־שָׁם הֵיטֵב וְכוּ', שָׁם מְסִידֵר הַפְּנוּנֹת הֵיטֵב בְּפְרֻטִּיּוֹת בְּכָל לִילָה וְלִילָה וְכוּ' וְכוּ'.

וְכָל אֵלוֹ הַבְּחִינֹת הֵם בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמוֹן, כִּי אֲפ־עַל־פִּי שְׂאִין יוֹדְעִין בְּאוֹר הַפְּנוּנֹת לְעִמְקוֹן, אֲבָל אֲפ־עַל־פִּי־כֵן, זֶה אָנוּ יוֹדְעִים וּמְאִמִּינִים, שְׂכָל אֵלוֹ הַבְּחִינֹת נַעֲשִׂין וְנִמְשָׁכִין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, בְּכָל אָדָם וְאָדָם לְפִי בְּחִינָתוֹ.

כִּי כְּלָל כָּל הַמּוֹחִין וְהַחֲכָמָה וְהַשְּׂכָל, הוּא לְדַעַת וּלְהַפִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׂזֶה עֶקֶר הַדַּעַת, עֶקֶר קְבָלַת־הַתּוֹרָה וְכוּ'. כִּי עַל־יְדֵי כָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, וְעַל־יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר מֵעֵסֶק הַתּוֹרָה - זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ

דַּעַת וְשָׂכַל לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂזֶה עֶקֶר הַתְּכַלִּית.

וְזֶה כְּלָל כָּל פְּנוּנֹת הָאֲרִיז"ל - שְׂרָבִם כְּכֹלֵם הֵם לְהַמְשִׁיךְ מַחִין! - הֵינּוּ: שְׂפִינֹת כָּל הַמַּצּוֹת, הוּא לְהַמְשִׁיךְ מַחִין וְדַעַת עַל כָּל אָדָם, שְׂיִזְכָּה לְהַפִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא־דְּאִתִּי כְּפִי בְּחִינָתוֹ. וְעַל־יְדֵי כָּל מַצְוָה וּמַצְוָה, נִמְשָׁךְ מַח וְשָׂכַל מִיַּחַד, לְדַעַת וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינָה זֹאת וְכוּ'. וְכִפִּי הַיַּחֲוֹד שְׂגוֹרָמִים לְמַעַלָּה, כֵּן נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם שְׂפַע הַדַּעַת שְׂיִזְכָּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

ק.

(לקוטי־הלכות, פקדון וארבעה־שומרים ה, יד)

מַצּוֹת "וְאֶהְבֶּתְ לְרַעְךָ כְּמוֹךְ" (ויקרא יט, ח), הוּא "כְּלָל גְּדוֹל בְּתוֹרָה" (רש"י שם; בְּרֵאשִׁית־רַבָּה כד, ז; סְפָרָא קְדוּשִׁים ד). וְעֶקֶר 'קִיּוּם הַתּוֹרָה' הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, שְׂעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָלִין יַחַד וְכוּ', וְכִמוֹ שְׂהַזְהִיר הָאֲרִיז"ל מְאֹד עַל 'אֶהְבֶּת הַחֲבֵרִים' (שַׁעַר־הַפְּנוּנֹת, דְּרוּשֵׁי בְּרַכְתֵּי־הַשַּׁחַר; שַׁעַר הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה לח).

קא.

(לקוטי־הלכות, גזלה ה, בט)

עֶקֶר עֲבוּדַת הָאָדָם, לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ קְדָשֶׁת הַמְּרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', שְׂשָׁם הַתְּגָלוֹת אֲלִקּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי כָּל אָדָם צָרִיךְ לְעַשׂוֹת עֲצֻמוֹ מְרַכְּבָה לְשִׁכְיָנָה, כְּמוֹ שְׂנִתְתַּקֵּן מִהָאֲרִיז"ל לֹא לֹאמֹר: "הֵנְנִי מְכוּן לְעַשׂוֹת כָּל גּוֹפִי מְרַכְּבָה לְשִׁכְיָנָה" וְכוּ'.

קב.

(לקוטי־הלכות, גזיקין ד, יג)

וְעַל־כֵּן גַּם אַחַר הַתְּנָא רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּר

מְזַמְּנִים הַקְדוּשִׁים, נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאֵרֶת אוֹתוֹ
הַנֵּס שֶׁהָיָה בַּיָּמִים הָהֵם, פְּגוֹן בְּפֶסַח יִצְיָאֵת-
מִצְרַיִם וְכוּ', וּבַחֲנֻכָּה הַנֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה וְכוּ'.

יִוָּחֵאֵי - זְכִינוּ לְכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל, שֶׁהוֹסִיף
לְגַלּוֹת תְּקוּנִים נִפְלְאִים וְכוּ'.

וְכֵן בְּדוֹרוֹתֵינוּ - זְכִינוּ לְמַה שֶׁזְּכִינוּ עַל-יְדֵי
'גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים' שֶׁהָיוּ מִימֹת ה'בְּעַל-
שֵׁם-טוֹב' ז"ל עַד עַכְשָׁיו וְכוּ'. וְזֶה עֵקֶר
חַיּוּתֵנוּ וְתַקְוַתֵנוּ, שְׁאֵנוּ מְחַיִּין עֲצָמָן
בְּהַשְׁאָרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהַשְׁאִירוּ לָנוּ גְּדוּלֵי
הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, עַל-יְדֵי תְלַמִּידֵיהֶם.

קה.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, מב)

וְכַל-זֶה הוּא מוּבָן בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל לְפִי
דְּרָכּוֹ בְּקֹדֶשׁ, אֲךָ שֶׁ הוּא בְּדֶרֶךְ
סוּד, וְאִי-אֶפְשָׁר לְאִישׁ פָּשוּט לְהִבִּין מִשֵּׁם
עֲצוֹת לְעִבּוּדַת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ. וְעַל-פִּי דְרָכּוֹ,
יְכוּל כָּל הַחֲפֵץ בְּאַמְתָּה, לְהִבִּין רְמִזִּים
וְהַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאָה לְהַתְּקַרֵּב עַל-יְדֵי-זֶה
לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ, מִכָּל מְקוֹם
שֶׁהוּא, מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל עֵת.

קג.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, נו)

צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד בְּאַהֲבַת הַחֲבֵרִים,
כְּמִבְּאָר בְּמִשְׁנָה (אבות פ"ו מ"ו)
בְּאַרְבָּעִים-וּשְׁמוֹנָה דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית
בָּהֶן, וְכִמוֹ שֶׁהַזְּהִיר הַאָרִיז״ל עַל-זֶה מְאֹד
מְאֹד, כְּמוֹבָא בְּכַתְּבֵים (שַׁעַר-הַפְּנוּת, דְּרוּשֵׁי בְרַפְת-
הַשַּׁחַר; שַׁעַר הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה ל"ח).

קו.

(לקוטי-הלכות, חובל-בחברו ג, טו)

וְעַיִן בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל מַה שְׁאִיתָא בְּכַל-זֶה
עַל-פִּי דְרָכּוֹ הַנְּסֻתָּה, וְתִבִּין אִיךָ עֲזָרְנוּ
הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְמִצְאָה כַּל-זֶה עַל-פִּי דְרָכּוֹ
בְּדַבְּרֵיו ז"ל, שֶׁהֵם רַק לְעִבְדָּא וּלְמַעֲשָׂה,
וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת.

קד.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ה, לז)

כְּאֶשֶׁר מְבֹאָר עֵתָה בְּכָל הַסְּפָרִים
הַקְדוּשִׁים, וּבְפֶרֶט בְּכַתְּבֵי הַאָרִיז״ל
(פְּרִיעֵץ-חַיִּים, פּוּרִים פ"ה): שֶׁבְּכָל זְמַן וְזְמַן

